

Ruimtelijke onderbouwing
ex artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3
Wabo

Klein Bedaf 3a-3b, Baarle-Nassau

Projectlocatie

Klein Bedaf 3a-3b, Baarle-Nassau

Omschrijving project

Ruimtelijke onderbouwing ex artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 Wabo ten behoeve van de uitbreiding van de geitenhouderij aan de Klein Bedaf 3a-3b te Baarle-Nassau

Projectnummer:

HS01.OVE02

Datum en versie rapportage:

24 november 2016, versie 3

Opdrachtgever

Stille Maatschap Van Hees-Hendriks
Chaamseweg 31
5131 NG Alphen (NB)

Opdrachtnemer

Agron Advies
Koppelstraat 95
5741 GB Beek en Donk
Tel: 0492-347761
Fax: 0492-347754
Email: info@agronadvies.nl

Inhoud

1.	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doel	1
1.2	Ligging en begrenzing projectlocatie	2
2.	Omschrijving project	4
2.1	Inleiding	4
2.2	Huidige situatie	4
2.3	Voorgenomen ontwikkeling	5
3.	Beleidskader	8
3.1	Rijksbeleid	8
3.1.1	Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)	8
3.2	Provinciaal beleid	8
3.2.1	Structuurvisie ruimtelijke ordening Noord-Brabant	8
3.2.2	Verordening Ruimte Noord-Brabant	9
3.3	Gemeentelijk beleid	15
4.	Ruimtelijke aspecten	18
4.1	Natuur	18
4.2	Flora en Fauna	21
4.3	Landschappelijke waarden	22
4.4	Cultuurhistorie en archeologie	23
4.5	Ontsluiting en parkeren	25
5.	Milieuaspecten	27
5.1	m.e.r.-beoordeling	27
5.2	Bodem	27
5.3	Water	29
5.4	Geurhinder	29
5.5	Geluidhinder	33
5.6	Luchtkwaliteit	33
5.7	Gezondheid	36
5.8	Externe veiligheid	47
6.	Waterparagraaf	48
6.1	Waterbeleid	48
6.2	Grondwater	49
6.3	Afvoer hemelwater	49
7.	Economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid	53
7.1	Economische uitvoerbaarheid	53
7.2	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	53
8.	Conclusie	54

Bijlagen*

Bijlage 1	Ontheffing provincie Noord-Brabant
Bijlage 2*	Plattegrondtekening beoogde situatie
Bijlage 3	Advies Welstandscommissie
Bijlage 4	Landschappelijk inpassingsplan
Bijlage 5	Berekening investering kwaliteitsverbetering
Bijlage 6	Natuurbeschermingswetvergunning 14 maart 2016
Bijlage 7	AAgro-Stacks berekening
Bijlage 8	Inventarisatie flora en fauna Natuurloket
Bijlage 9*	Besluit aanmeldingsnotitie M.E.R.
Bijlage 10*	Archeologisch onderzoek

Bijlage 11*	Akoestisch onderzoek
Bijlage 12*	Berekening V-Stacksvergunning
Bijlage 13*	Berekening V-Stacksgebied
Bijlage 14*	Resultaten ISL3a-berekening
Bijlage 15	GGD advies

* Separaat toegevoegd aan aanvraag

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Deze rapportage geeft een beschrijving van de uitbreiding van de geitenhouderij Stille Maatschap van Hees-Hendriks (hierna: de initiatiefnemer) aan de Klein Bedaf 3a-3b te Baarle-Nassau. De initiatiefnemer is voornemens zijn geitenhouderij aan Klein Bedaf 3a-3b te Baarle-Nassau uit te breiden ten behoeve van de huisvesting van in totaal 4.400 melkgeiten, 1.510 opfokgeiten en 110 bokken. Ten behoeve van de uitbreiding wordt een nieuwe melkgeitenstal, een opfokstal en een vaste mestopslag opgericht. Daarnaast wordt de bestaande loods verplaatst en uitgebreid ten behoeve van de huisvesting van bokken en voor de opslag van machines. Hiertoe dient de bestaande opfokgeitenstal te worden gesloopt en het bouwperceel vergroot te worden tot 2,9 hectare.

Het plan is in strijd met het vigerend bestemmingsplan “Buitengebied 1990” en “Partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied 1994” van de gemeente Baarle-Nassau. De beoogde uitbreiding past niet binnen het huidige bouwperceel. Daarnaast past de nokhoogte van de nieuwe geitenstal (stal 2) en de mestopslag niet binnen de maximaal toegestane bouwhoogte van het vigerende bestemmingsplan.

Daar de ruimtelijke procedure ten behoeve van de vergroting van het agrarisch bouwperceel reeds voor 19 maart 2010 in gang is gezet, wordt dit bedrijf in het kader van de Verordening Ruimte gezien als een autonome uitbreider. In haar vergadering van 17 december 2010 hebben Provinciale Staten de Verordening Ruimte fase 2 goedgekeurd. In de Verordening Ruimte is een overgangsregeling opgenomen voor lopende zaken voor onder andere uitbreiding van intensieve veehouderij.

Een ontheffing is aangevraagd bij Gedeputeerde Staten voor het bestemmingsplan, welke voorziet in een groter bouwperceel dan op grond van het bepaald in het artikel 9.3 is toegestaan van de Verordening Ruimte. Op 10 december 2013 heeft Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant besloten de gevraagde ontheffing te verlenen voor uitbreiding van het bouwperceel tot een totale omvang van maximaal 2,9 hectare. Aan deze ontheffing was een voorschrift verbonden dat de uitbreiding niet toeziet op een uitbreiding van de geitenhouderij. Vanwege het vervallen van de bouwstop voor schapen- en geitenhouderijen in de Verordening ruimte heeft Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant op 10 februari 2014 besloten het voorschrift “de uitbreiding niet ziet op een uitbreiding van een geitenhouderij” ingetrokken. Zie bijlage 1 voor beide besluiten.

In artikel 2.1, lid 1 onder sub c van de Wabo is bepaald dat het verboden is zonder omgevingsvergunning gronden of bouwwerken te gebruiken, die in strijd zijn met het bestemmingsplan, exploitatieplan, beheersverordening, een inpassingsplan of een voorbereidingsbesluit.

Het gaat hier in onderhavig geval om een buitenplanse afwijking van het bestemmingsplan, waarvoor een omgevingsvergunning kan worden verleend, mits in een ruimtelijke onderbouwing is aangetoond dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Als de activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening én de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat, kan een omgevingsvergunning op basis van artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 Wabo worden verleend.

Dit rapport vormt de ruimtelijke onderbouwing voor bovenstaand besluit. In deze onderbouwing wordt ingegaan op de relatie met het geldende bestemmingsplan. Tevens worden andere aspecten, die verband hebben met het realiseren van het plan, zoals economische uitvoerbaarheid, ruimtelijke effecten van het project op de omgeving en milieuaspecten, besproken.

1.2 Ligging en begrenzing projectlocatie

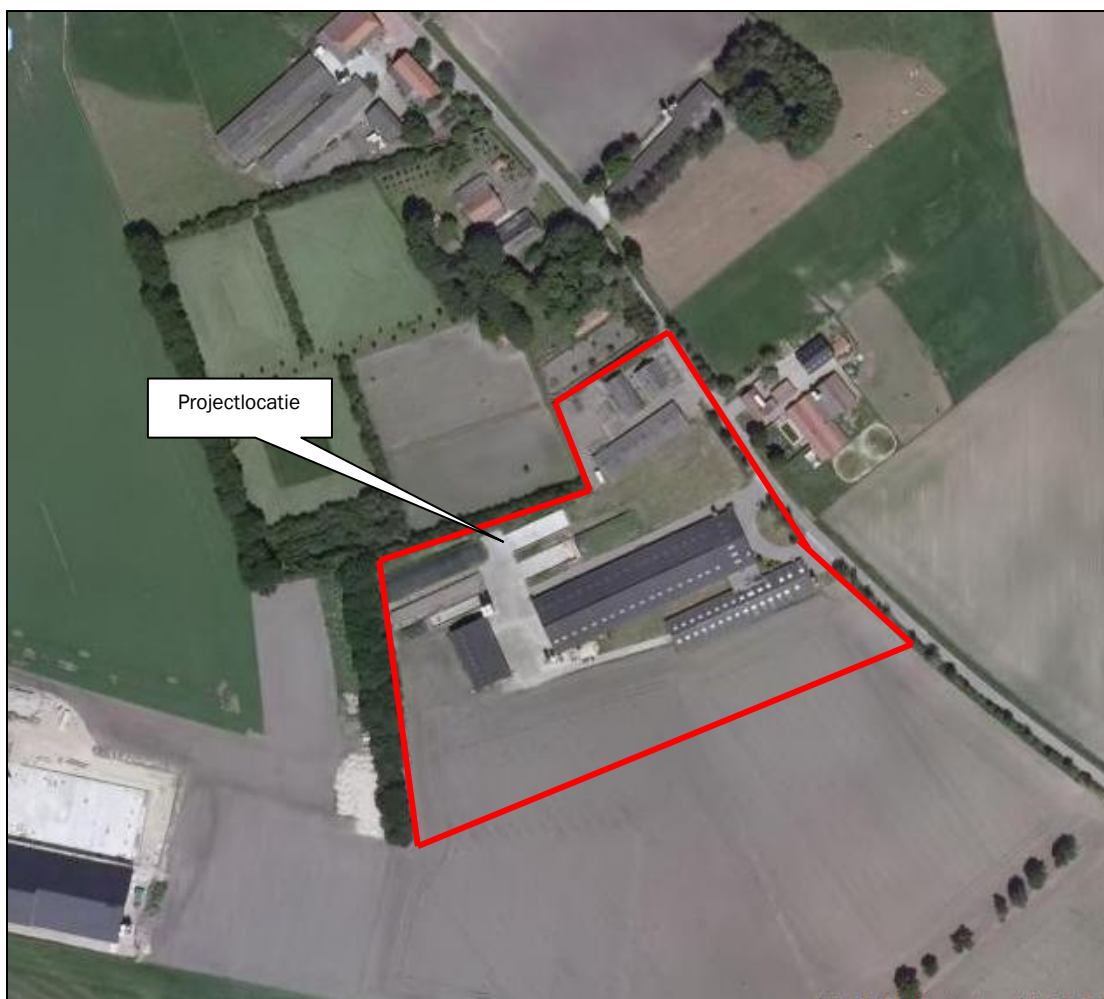
De projectlocatie is gelegen aan Klein Bedaf 3a-3b te Baarle-Nassau op het perceel, kadastraal bekend als gemeente Baarle-Nassau, sectie R, nummer 87, 91 en 92. De inrichting is gelegen in het buitengebied van de gemeente Baarle-Nassau, op een afstand van circa 3,0 kilometer ten oosten van de kern Baarle-Nassau. De projectlocatie wordt in het noorden begrensd door het voormalige veehouderijbedrijf Klein Bedaf 5 en aan de oostzijde door de weg Klein Bedaf. Aan de zuidzijde van het bedrijf bevindt zich agrarisch bouwland. Aan de westzijde wordt het bedrijf begrensd door een houtwal. In de directe omgeving van de projectlocatie bevinden zich voornamelijk agrarische bedrijven en enkele burgerwoningen. De figuren 1, 2 en 3 tonen de ligging van de projectlocatie.

Figuur 1: Topografische ligging projectlocatie (Bron: Gigapan)

Figuur 2: Situering projectlocatie in bredere omgeving (Bron: Pdokviewer)

Figuur 3: Luchtfoto projectlocatie (Bron: Pdokviewer)

2. Omschrijving project

2.1 Inleiding

De initiatiefnemer heeft het voornemen zijn bedrijf aan Klein Bedaf 3a-3b te Baarle-Nassau uit te breiden ten behoeve van de huisvesting van in totaal 4.400 melkgeiten, 1.510 opfokgeiten en 110 bokken. Ten behoeve van de uitbreiding wordt een nieuwe melkgeitenstal, een opfokstal en een vaste mestopslag opgericht. Daarnaast wordt de bestaande loods verplaatst en uitgebreid ten behoeve van de huisvesting van bokken en voor de opslag van machines.

De doelstelling van het bedrijf is te komen tot een maatschappelijk verantwoorde bedrijfsopzet waarbij de continuïteit van het bedrijf blijft gewaarborgd. Dit kan alleen als er sprake is van een levensvatbare omvang van het bedrijf met een optimale schaalgrootte. Kostenverlaging en schaalvergroting spelen een belangrijke rol bij investeringsbeslissingen.

Voor de onderneming is het van belang dat de continuïteit op langere termijn blijft gewaarborgd. De nieuwe bedrijfsomvang op de locatie is een bedrijfseconomische eenheid waar op een zowel kwalitatieve als kwantitatieve wijze goed en gedegen veehouderij bedreven kan worden.

De bestaande locatie biedt voldoende ruimte en ontwikkelingsmogelijkheden voor schaalvergroting die elders moeilijker gevonden kan worden.

2.2 Huidige situatie

De initiatiefnemer exploiteert momenteel een geitenhouderij waarvoor op 6 oktober 2014 een omgevingsvergunning bouwen, binnenplanse afwijking en milieuneutrale wijziging is verleend voor de huisvesting van in totaal 2.510 melkgeiten, 1.300 opfokgeiten, 40 bokken en 192 stuks overig rundvee. De volgende tabel geeft een weergave van de huidige situatie.

Tabel 1: Vigerende vergunning 6 oktober 2014

Stalnr	Diersoort	Rav-code, omschrijving stalsysteem	Aantal dieren	Kg NH ₃ /dier/jaar	Kg NH ₃ totaal/jaar	oue/s/dier	oue/s totaal
1	Geiten ouder dan 1 jaar	C 1.100 Overige huisvestingssystemen	2.510	1,90	4.769,00	18,80	47.188,00
2	Opfokgeiten van 61 dagen tot en met één jaar	C 2.100 Overige huisvestingssystemen	650	0,80	520,00	11,30	7.345,00
	Opfokgeiten en afmestlammeren tot en met 60 dagen	C 3.100 Overige huisvestingssystemen	650	0,20	130,00	5,70	3.705,00
	Geiten ouder dan 1 jaar (bokken)	C 1.100 Overige huisvestingssystemen	40	1,90	76,00	18,80	752,00
3	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar	A 7.100 Overige huisvestingssystemen	192	6,20	1.190,40	-	-
				Totaal	6.685,40	Totaal	58.990,00

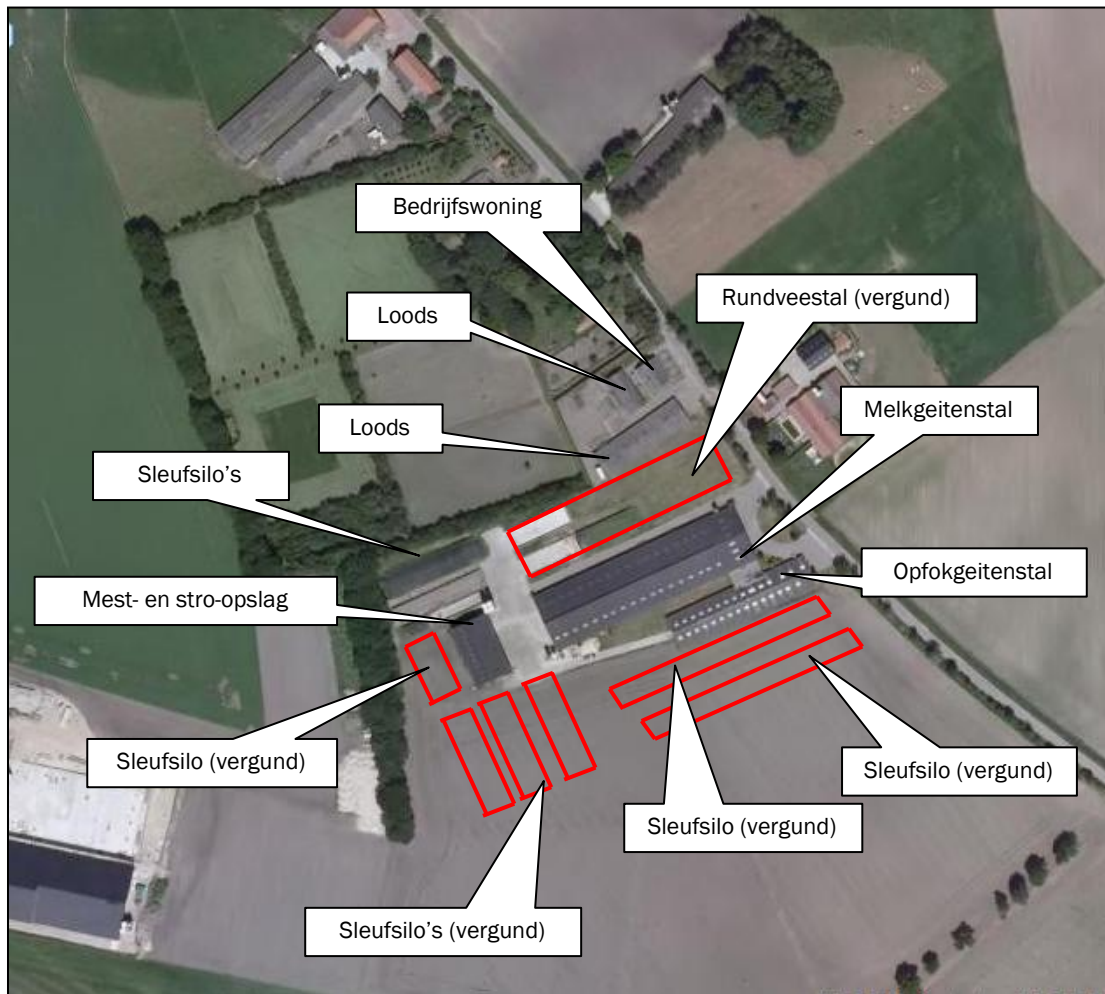
De omgevingsvergunning van 6 oktober 2014 zie toe op de uitbreiding van de geitenhouderij met een (bestaande) melkgeitenstal, oprichting van een aantal melkkoeltanks, het overkappen van een bestaande sleufsilo en de bouw van een rundveestal.

Het huidige bouwperceel aan de Klein Bedaf 3a-3b te Baarla-Nassau heeft een oppervlakte van circa 1,5 hectare. Binnen dit bouwperceel zijn de volgende gebouwen gelegen:

- Melkgeitenstal;
- Opfokgeitenstal;

- Sleufsilo's;
- Bedrijfswoning;
- Mest- en stro-opslag;
- Tweetal loodsen ten behoeve van opslag/berging.

De volgende figuur toont de ligging van de bestaande bebouwing en de voorzieningen binnen het huidige bouwperceel. Daarnaast geeft het ook de vergunde maar nog niet opgerichte bedrijfsgebouwen (rundveeststal en sleufsilo's) weer.

Figuur 4: Luchtfoto bestaande situatie (Pdokviewer)

2.3 Voorgenomen ontwikkeling

Onderstaand wordt per stal de uitbreiding en/of wijziging ten opzichte van de milieuneutrale wijziging weergegeven. De stalnummers komen overeen met de stalnummers zoals weergegeven op de plattegrondtekening (zie bijlage 2).

Stal 1

Dit betreft een bestaande stal waar in de vigerende situatie 2.510 melkgeiten worden gehouden. In deze stal worden 2.200 melkgeiten gehuisvest. Er wordt gebruik gemaakt van natuurlijke ventilatie.

Stal 2

In de bestaande stal 2 worden in de vigerende situatie 1.300 opfokgeiten en 40 bokken gehouden. Deze stal wordt gesloopt. Voor aanvang van de sloopwerkzaamheden wordt een sloopmelding ingediend.

Ter plaatse van de te slopen stal wordt een nieuwe stal opgericht ten behoeve van de huisvesting van 2.200 melkgeiten. In de stal wordt gebruik gemaakt van mechanische ventilatie. Er worden 6 ventilatoren met een diameter van 0,869 centimeter aan de achterzijde van de stal geplaatst. De lucht verlaat via een centraal emissiepunt de stal. De verse lucht stroomt binnen via inlaatventielen.

Stal 3

Stal 3 betreft een nieuwe stal ten behoeve van de huisvesting van 1.510 opfokgeiten. In totaal worden binnen het bedrijf 1.510 opfokgeiten gehuisvest. Deze worden in het voorjaar geboren. Vanaf de geboorte vallen de opfokgeiten tot een leeftijd van 60 dagen in diercategorie C3.100 (met bijbehorende emissiefactoren) en van 60 dagen tot één jaar in diercategorie C2.100. Daardoor blijven gedurende het jaar in totaal en per categorie nooit meer dan 1.510 opfokgeiten binnen het bedrijf. In de beoogde situatie wordt dan ook van het "worst-case"-scenario wordt uitgegaan, wat betekent dat voor de opfokgeiten met de hoogste ammoniak-, geur- en fijn stofemissiefactoren is gerekend (behorende bij categorie C2.100).

In de opfokstal wordt gebruik gemaakt van mechanische ventilatie. De lucht verlaat de stal via verspreidliggende ventilatoren op het dak. De verse lucht stroomt de stal binnen via inlaatventielen in de gevel (in de zomerperiode) of via openingen in het plafond (in de winterperiode), waarna het zich mengt met de aanwezige stallucht.

Gebouw 4 (stro-opslag/machineberging)

Dit betreft een vergund, nog niet opgericht gebouw welke in de beoogde situatie in gebruik wordt genomen als machinebergingen en ten behoeve van de opslag van stro. In de beoogde situatie wordt binnen dit gebouw geen vee meer gehuisvest.

Gebouw 5 (machineberging/bokkenstal)

Ten westen van de bestaande stal wordt een machineberging en stro-opslag met een bokkenstal gerealiseerd. De vergunde mest- en stro-opslag wordt verplaatst en uitgebreid. De bokkenstal geeft plaats aan 110 bokken. In de stal wordt mechanische ventilatie toegepast.

Object 6 (vaste mestopslag)

Ten zuiden van de nieuw op te richten machineberging/stro-opslag met de bokkenstal wordt een vaste mestopslag gerealiseerd.

De volgende tabel geeft een overzicht van bovengenoemde wijzigingen met daarbij weergegeven de ammoniak- en geuremissie.

Tabel 2: beoogde situatie

Stalnr	Diersoort	RAV code - omschrijving stalsysteem	Aantal dieren	Kg NH ₃ /dier/jaar	Kg NH ₃ totaal/jaar	ouE/s/dier	ouE/s totaal
1	Geiten ouder dan 1 jaar	C 1.100 Overige huisvestingssystemen	2.200	1,90	4.180,00	18,80	41.360,00
2	Geiten ouder dan 1 jaar	C 1.100 Overige huisvestingssystemen	2.200	1,90	4.180,00	18,80	41.360,00
3	Opfokgeiten van 61 dagen tot en met één jaar	C 2.100 Overige huisvestingssystemen	1.510	0,80	1.208,00	11,30	17.063,00
5	Geiten ouder dan 1 jaar	C 1.100 Overige huisvestingssystemen	110	1,90	209,00	18,80	2.068,00
				Totaal	9.777,00	Totaal	101.851,00

De volgende figuur toont een situatieschets van de beoogde situatie.

Figuur 5: Beoogde situatie

3. Beleidskader

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) staan de plannen voor ruimte en mobiliteit. Deze visie vervangt een aantal nationale nota's, waaronder de Nota Ruimte.

In de SVIR schetst het kabinet hoe Nederland er in 2040 uit moet zien: concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. Het ruimtelijke beleid en mobiliteitsbeleid wordt meer aan provincies en gemeenten overgelaten. Hieronder valt bijvoorbeeld het landschapsbeleid, verstedelijking en het behoud van groene ruimte. De Rijksoverheid richt zich op nationale belangen, zoals een goed vestigingsklimaat, een degelijk wegennet en waterveiligheid.

Tot 2028 heeft het kabinet in de SVIR 3 Rijksdoelen geformuleerd:

- De concurrentiekracht vergroten door de ruimtelijk-economische structuur van Nederland te versterken (door het creëren van een aantrekkelijk (internationaal) vestigingsklimaat);
- De bereikbaarheid verbeteren;
- Zorgen voor een leefbare en veilige omgeving met unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden.

Een leefbare en veilige samenleving vraagt onder andere om een goede milieukwaliteit. De beoogde ontwikkeling heeft geen negatieve effecten op de kwaliteit van de bodem, het water en de lucht, zie paragraaf 4 en 5. De kwaliteit van de leefomgeving wordt derhalve niet aangetast. De landbouw (dat in het document wordt aangeduid met “Agro & Food”) vormt een van de belangrijkste economische pijlers van de Nederlandse economie. Hier liggen veel kansen om de concurrentiepositie van Nederland te versterken. Onderhavig initiatief draagt bij aan een verbetering van deze positie op zowel de nationale als internationale markt.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Structuurvisie ruimtelijke ordening Noord-Brabant

Op 7 februari 2014 heeft Provinciale Staten van Noord-Brabant de “Structuurvisie ruimtelijke ordening 2010 – partiële herziening 2014” vastgesteld. Dit betreft een herziening van de Structuurvisie ruimtelijke ordening 2010. De structuurvisie is op 19 maart 2014 (tegelijkertijd met de Verordening ruimte 2014) in werking getreden en geeft een ruimtelijke vertaling van de opgaven en doelen uit de Agenda van Brabant. In deze structuurvisie zijn de samenhang weergegeven tussen milieu, verkeer, vervoer en water. Daarnaast houdt de structuurvisie rekening met het provinciale economisch, sociaal- cultureel en ecologisch beleid. De provincie kiest in de Structuurvisie ruimtelijke ordening voor een vitaal en mooi landelijk gebied in Brabant. Deze inzet is uitgewerkt in twee robuuste structuren; de structuur “landelijk gebied” en de “groenblauwe structuur”.

Het beleid in de groenblauwe structuur is gericht op behoud en ontwikkeling van natuurwaarden in en buiten natuurgebieden. Daarnaast is de ontwikkeling van een natuurlijk en robuust watersysteem van belang. Dit kan door ontwikkelingsmogelijkheden voor functies te bieden die daaraan bijdragen. Hiermee wil de provincie een positieve ontwikkeling bereiken in het functioneren van het watersysteem en in de biodiversiteit en daarmee ook de landschappelijke contrasten in Brabant versterken.

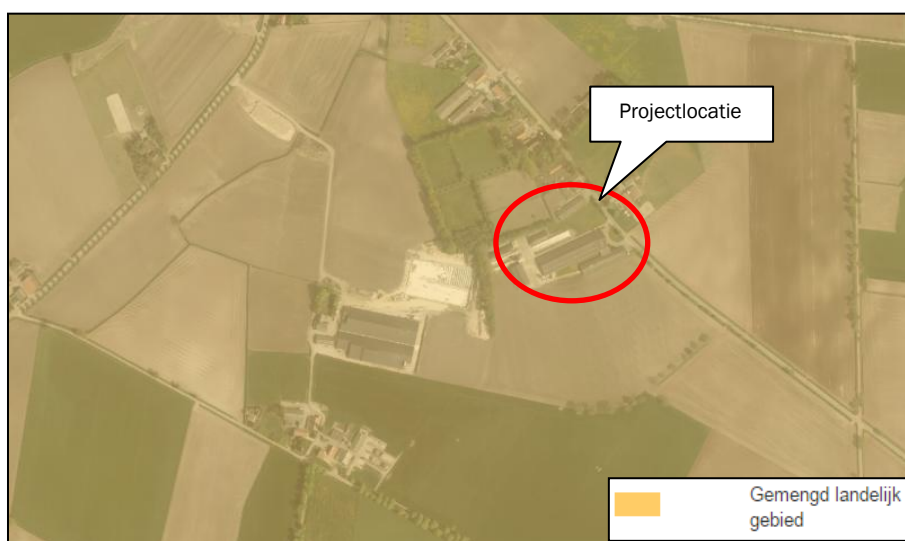
De provincie stimuleert in landelijke gebieden een menging van functies die leidt tot een sterke plattelandseconomie. In accentgebieden voor agrarische ontwikkeling staat een duurzame ontwikkeling

van de landbouw centraal, de ontwikkeling van andere vormen van bedrijvigheid en het behoud en ontwikkelen van natuur, landschap, recreatie en wonen.

Voor de landelijke structuur gelden de volgende ambities:

- Ruimte voor een breed georiënteerde plattelandseconomie;
- Ruimte voor duurzame agrarische ontwikkeling;
- Versterking van het landschap.

De projectlocatie is gelegen in de structuur “gemengd landelijk gebied” (zie onderstaande afbeelding). Binnen deze structuur is de agrarische sector de belangrijkste grondgebruiker. Doelstelling van de provincie is dat de verschillende functies zoals natuur, landschap, recreatie, wonen en werken zich in evenwicht met elkaar ontwikkelen. Onderhavig initiatief ziet toe op een ontwikkeling binnen de agrarische sector en past binnen de visie van de provincie Noord-Brabant. Er wordt een bijdrage geleverd aan de versterking van een gemengde plattelandseconomie. Doordat de beoogde ontwikkeling landschappelijk wordt ingepast wordt daarnaast een bijdrage geleverd aan de kwaliteit van de leefomgeving.

Figuur 6: Uitsnede kaart “Structurenkaart” Structuurvisie ruimtelijke ordening Noord-Brabant

3.2.2 Verordening Ruimte Noord-Brabant

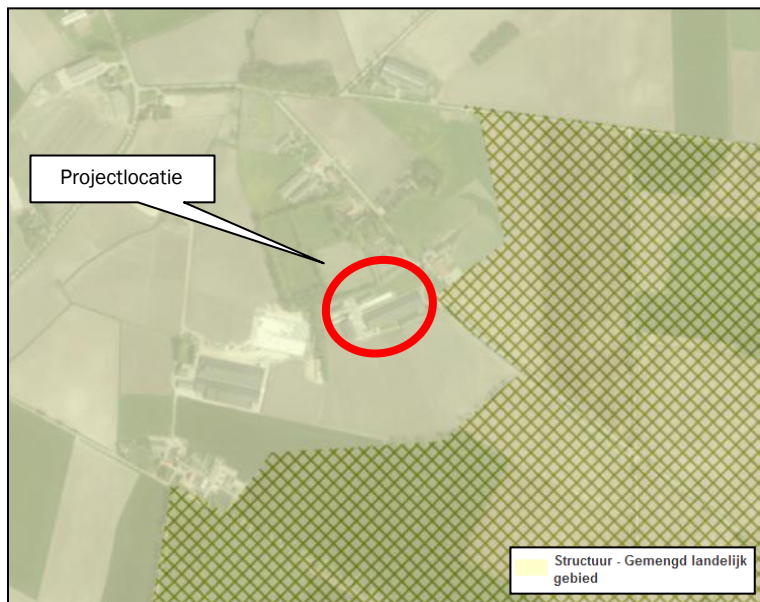
Op 7 februari 2014 hebben Provinciale Staten van Noord-Brabant de Verordening ruimte 2014 vastgesteld en op 19 maart 2014 in werking getreden. Vervolgens hebben Provinciale Staten van Noord-Brabant in hun vergadering van 10 juli 2015 de Verordening ruimte 2014 opnieuw vastgesteld. Deze is op 15 juli 2015 in werking getreden.

In deze verordening zijn alle vastgestelde wijzigingen van het afgelopen jaar van regels en kaarten verwerkt, inclusief de wijzigingen vanwege het in procedure gebrachte ontwerp “Wijziging Verordening ruimte 2014, veegronde regels 2”. De wijzigingen zijn beleidsarm en zijn hoofdzakelijk technisch van aard.

De verordening is een uitwerking van de provinciale Structuurvisie ruimtelijke ordening en bestaat uit kaartmateriaal en regels waarmee gemeenten rekening moeten houden bij het opstellen van ruimtelijke plannen. Belangrijke onderwerpen in de Verordening Ruimte zijn:

- Ruimtelijke kwaliteit;
- Stedelijke ontwikkelingen;
- Natuurgebieden en andere gebieden met waarden;
- Agrarische ontwikkelingen;
- Overige ontwikkelingen in het landelijk gebied.

Volgens de Verordening ruimte 2014 is de projectlocatie gelegen binnen de structuur “gemengd landelijk gebied” (zie figuur 7).

Figuur 7: Uitsnede kaart “Agrarische ontwikkeling” Verordening ruimte 2014

In het landelijk gebied stimuleert de provincie het mengen van functies voor een sterke plattelandseconomie. Hierbij is vooral de ontwikkeling van landbouw van belang, naast andere vormen van bedrijvigheid, natuur, landschap, recreatie en wonen.

De uitwerking van het beleid ten aanzien van de (ontwikkelings)mogelijkheden van agrarische bedrijven in het buitengebied is opgenomen in deze Verordening ruimte 2014. Deze vormt de basis voor het dagelijks handelen van de Gedeputeerde Staten en dus voor de inzet van de instrumenten uit de Wet ruimtelijke ordening (Wro).

De ontwikkeling dient te worden getoetst aan de volgende regels:

- Zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit (artikel 3.1);
- Kwaliteitsverbetering van het landschap (artikel 3.2);
- Overgangsbepalingen (artikel 40).

Artikel 3.1 Zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit

Volgens artikel 2.1 van de Verordening Ruimte hebben de provincie en gemeenten de plicht de ruimtelijke waarden en kernmerken van het stedelijk en landelijk gebied te beschermen en te behouden. Naast bescherming wil de provincie ook ontwikkelingsruimte bieden in het buitengebied mits een ontwikkeling bijdraagt aan een versterking van de ruimtelijke kwaliteit. Een ruimtelijke ontwikkeling moet ook passen bij de aard, schaal en functie van haar omgeving.

1. De toelichting bij een bestemmingsplan dat voorziet in een ruimtelijke ontwikkeling bevat een verantwoording dat:

- a. het plan bijdraagt aan de zorg voor het behoud en de bevordering van de ruimtelijke kwaliteit van het daarbij betrokken gebied en de naaste omgeving, waaronder in ieder geval een goede landschappelijke inpasbaarheid;
- b. toepassing is gegeven aan het principe van zorgvuldig ruimtegebruik.

De nieuw op te richten stallen worden parallel aan de bestaande stallen gerealiseerd met minimale tussenruimte voor de benodigde ventilatie. De mestopslag en opslagloods worden aan de achterzijde van de melkgeitenstal gebouwd. Daarnaast worden de stallen opgericht ter plaatse van de vergunde sleufsilo's. De resterende ruimten binnen het bouwperceel worden landschappelijk ingepast ter

bevordering van de ruimtelijke kwaliteit. Het bouwperceel is daarmee efficiënt ingevuld, zodat er geen oppervlaktes onnodig verloren gaan. Daarmee wordt toepassing gegeven aan het principe van zorgvuldig ruimtegebruik.

2. Het principe van zorgvuldig ruimtegebruik als bedoeld in het eerste lid houdt in ieder geval in dat:

a. een ruimtelijke ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied gebruik maakt van een bestaand bouwperceel, tenzij in deze verordening uitdrukkelijk anders is bepaald;

Onderhavige ontwikkeling vindt plaats binnen een bestaand bouwperceel.

b. uitbreiding van het op grond van het geldende bestemmingsplan toegestane ruimtebeslag slechts is toegestaan mits de financiële, juridische of feitelijke mogelijkheden ontbreken om de beoogde ruimtelijke ontwikkeling binnen dat toegestane ruimtebeslag te doen plaatsvinden;

Binnen het bestaand bouwperceel van 1,5 hectare is het niet mogelijk om de beoogde uitbreiding te realiseren. Daarmee ontbreken de feitelijke mogelijkheden om de ontwikkeling binnen het toegestane ruimtebeslag te doen plaatsvinden.

c. ingeval van stedelijke ontwikkeling toepassing is gegeven aan artikel 3.1.6, tweede lid, van het Besluit ruimtelijke ordening (ladder voor duurzame verstedelijking);

Niet van toepassing.

d. een bestemmingsplan buiten bestaand stedelijk gebied bepaalt dat gebouwen, bijbehorende bouwwerken en andere permanente voorzieningen binnen het bouwperceel worden opgericht en daarbinnen worden geconcentreerd.

De nieuwe bedrijfsbebouwing wordt binnen de grenzen van het beoogde bouwperceel geconcentreerd.

3. Ten behoeve van het behoud en de bevordering van de ruimtelijke kwaliteit bevat de toelichting bij een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste lid een verantwoording waaruit blijkt dat:

a. in het bestemmingsplan rekening is gehouden met de gevolgen van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling voor de in het plan begrepen gronden en de naaste omgeving, in het bijzonder wat betreft de bodemkwaliteit, de waterhuishouding, de in de grond aanwezige of te verwachten monumenten, de cultuurhistorische waarden, de ecologische waarden, de aardkundige waarden en de landschappelijke waarden;

Ten aanzien van de gevolgen van de beoogde ontwikkeling op de omgeving wordt in het plan rekening gehouden met bodemkwaliteit, waterhuishouding, cultuurhistorische waarden, ecologische waarden, aardkundige waarden en landschappelijk waarden om te voldoen aan een goede ruimtelijke ordening (zie hoofdstuk 4).

b. de omvang van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling, de omvang van de bebouwing en de beoogde functie, past in de omgeving gelet op de bestaande en toekomstige functies in de omgeving en de effecten die de ontwikkeling op die functies heeft, waaronder de effecten vanwege milieuaspecten en volksgezondheid;

De uitbreiding wordt gerealiseerd in overwegend agrarisch gebied en past hiermee bij de bestaande en toekomstige functies in de omgeving van de projectlocatie. De effecten op het milieu en gezondheid worden in hoofdstuk 5 in beeld gebracht.

c. een op de beoogde ruimtelijke ontwikkeling afgestemde afwikkeling van het personen- en goederenvervoer is verzekerd, waaronder een goede aansluiting op de aanwezige infrastructuur van weg, water of spoor, inclusief openbaar vervoer, een en ander onder onverminderd hetgeen in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer en elders in deze verordening is bepaald.

Onderhavige ontwikkeling ziet toe op een goede aansluiting van de projectlocatie op de aanwezige infrastructuur (zie paragraaf 4.5).

4. Het eerste tot en met derde lid is niet van toepassing op een uitwerking van een bestemmingsplan, mits dat niet ouder is dan tien jaar, als bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder b, van de wet.

Niet van toepassing.

Artikel 3.2 Kwaliteitsverbetering van het landschap

In artikel 2.2 van de Verordening Ruimte wordt verplicht gesteld dat ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied bij moeten dragen aan de verbetering van de kwaliteit van het landschap. Deze zogenaamde landschapsinvesteringsregeling is van toepassing op alle ontwikkelingen in het buitengebied die in strijd zijn met het geldende bestemmingsplan, maar waaraan vanuit ruimtelijke overwegingen toch medewerking kan worden verleend. De verplichting om de kwaliteit te verbeteren komt bovenop de “basis”verplichting om te zorgen voor de (handhaving) van de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied.

De provincie Noord-Brabant heeft in 2011 de handreiking “Kwaliteitsverbetering van het landschap; de rood-met-groenkoppeling” opgesteld. Het principe “kwaliteitsverbetering van het landschap” houdt in dat er ontwikkelingsruimte wordt geboden mits deze tevens gepaard gaat met maatregelen die het landschap – in brede zin – versterken. Dit kan onder andere door landschapelementen aan te leggen maar ook door specifieke aandacht te schenken aan de kwaliteit van de op te richten bebouwing of door behoud van cultuurhistorisch waardevolle elementen.

De handreiking is een hulpmiddel aan gemeenten om invulling te geven aan de kwaliteitsverbetering van het landschap uit de Structuurvisie ruimtelijke ordening en de Verordening Ruimte Noord-Brabant, door middel van een rood-met-groenkoppeling. De provincie acht het wenselijk dat de rood-met-groenkoppeling in de hele provincie op uniforme wijze wordt toegepast. Er dienen dan ook afspraken te worden gemaakt met gemeenten over de toepassing ervan en de omvang van de basisinspanning die de gemeenten hanteren.

Deze afspraken zijn regionaal vastgelegd in een “afsprakenkader kwaliteitsverbetering landschap. In het Regionaal Ruimtelijke Overleg van 10 januari 2013 zijn deze afspraken vastgelegd. Op grond van dit afsprakenkader valt deze ontwikkeling binnen de niet-planmatige ontwikkelingen van categorie 3. Dit wil zeggen dat de ontwikkeling een grote impact heeft en “landschappelijke inpassing plus” hierop van toepassing is. Voor deze ontwikkeling geldt dan ook een basisinspanning van minimaal 20% van de waardevermeerdering van de grond.

De provincie heeft per categorie ontwikkeling een percentage van de waardevermeerdering van de grond (door een planologische maatregel) vastgesteld dat minimaal kan worden geïnvesteerd in maatregelen om de kwaliteit van het landschap te verbeteren. Voor bijvoorbeeld uitbreiding van een bestemming is dit percentage gesteld op 20%. Belangrijke voorwaarde om de rood-met-groenkoppeling toe te passen is dat gemeenten over een kwalitatief kader beschikken waarin is aangegeven welke landschapsambities er voor een gebied zijn (zoals ontwikkelingsvisies of landschapsbeleidsplannen).

Hieropvolgend zijn de regels met betrekking tot de kwaliteitsverbeteringseis weergegeven en wordt in cursief onderbouwd of aan de regels wordt voldaan.

1. Een bestemmingsplan dat een ruimtelijke ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied mogelijk maakt, bepaalt dat die ruimtelijke ontwikkeling gepaard gaat met een fysieke verbetering van de aanwezige of potentiële kwaliteiten van bodem, water, natuur, landschap, cultuurhistorie of van de extensieve recreatieve mogelijkheden van het gebied of de omgeving;

In onderhavig plan dient de kwaliteitsverbetering van het landschap te worden gezocht in de landschappelijke inpassing (aanleg, onderhoud en beheer) van het initiatief in de omgeving.

2. De toelichting bij een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste lid bevat een verantwoording:

a. van de wijze waarop de in het eerste lid bedoelde verbetering financieel, juridisch en feitelijk is geborgd;

Financiële verankering

Op basis van de provinciale handreiking “Kwaliteitsverbetering van het landschap” is voor onderhavig initiatief een berekening gemaakt van de investering die gedaan wordt in maatregelen voor verbetering van het landschap. Deze investering is bepaald op basis van de regel dat ten minste 20% van de waardevermeerdering als gevolg van de planologische maatregel (uitbreiding van een bestemming) geïnvesteerd dient te worden in landschappelijke kwaliteit.

Er wordt geïnvesteerd in de aanleg van groenelementen om de op te richten bebouwing landschappelijk in te passen en daarmee de bestaande landschapsstructuur te versterken en te behouden conform het opgestelde landschappelijk inpassingsplan, in bijlage 4.

De investering die wordt gedaan ter verbetering van de kwaliteit van het landschap is de volgende:

De bestemmingsverandering van cultuurgrond naar agrarisch bouwperceel ter plaatse van de projectlocatie Klein Bedaf 3a-3b leidt tot een waardevermeerdering van in totaal € 63.784,00,-. Bij de berekening van de waardevermeerdering is rekening gehouden met een waardevermindering van € 6.216,- door het inpassen van groen buiten het bouwperceel. Conform de handreiking (20% van de waardevermeerdering van de grond) houdt dit in dat in onderhavige planopzet volstaan moet worden met een landschappelijke tegenprestatie (kwaliteitsverbetering) die te waarderen is op € 12.756,80,-.

Binnen de projectlocatie wordt een kwaliteitsverbetering toegepast in de vorm van de aanleg van erfbeplanting om de uitbreiding in de omgeving in te passen. Er wordt geïnvesteerd in de aanschaf en aanleg van de beplanting (bomen, struweelbeplanting en bosplantsoen), de aanleg van een zaksloot en het beheer/onderhoud van de beplanting. De investering bedraagt € 18.147,68. Hiermee wordt ruim aan de minimale vereiste basisinspanning van € 12.756,80 voldaan.

In bijlage 5 is een onderbouwing van de berekening opgenomen van de investering van de kwaliteitsverbetering van het landschap.

Juridische en feitelijke verankering

De kwaliteitsverbetering van het landschap dient juridisch te worden vastgelegd. Privaatrechtelijk wordt deze verankerd in een ontwikkelingsovereenkomst tussen de initiatiefnemer en de gemeente. Daarnaast wordt de landschappelijke inpassing verankerd in de omgevingsvergunning voor uitbreiding van de geitenhouderij. Daarmee is ook de feitelijke waarborging van de kwaliteitsverbetering van het landschap verzekerd.

b. dat de in het eerste lid bedoelde verbetering past binnen de hoofdlijnen van het te voeren ruimtelijk beleid voor dat gebied.

De landschappelijke inpassing houdt rekening met het “Afsprakenkader Kwaliteitsverbetering van het landschap in de regio West-Brabant” en sluit aan op de STIKA-normen. Er wordt gebruik gemaakt van inheemse beplanting en er wordt voldaan aan de minimale oppervlakten van landschapselementen conform de voorwaarden verbonden aan de ontheffing. Het bouwperceel is 2,9 hectare groot. 5.800 m² (20% van het bouwperceel) is aangewend voor landschappelijk inpassing.

3. De in het eerste lid bedoelde verbetering kan mede betreffen:

- a. de landschappelijke inpassing van bebouwing, voor zover expliciet vereist op grond van deze verordening;
- b. het toevoegen, versterken of herstellen van landschapselementen die een bijdrage leveren aan de versterking van de landschapsstructuur of de relatie stad-land;
- c. activiteiten, gericht op behoud of herstel van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing of terreinen;
- d. het wegnemen van verharding;
- e. het slopen van bebouwing;
- f. een fysieke bijdrage aan de realisering van de ecologische hoofdstructuur en ecologische verbindingzones.

Middels een erfbeplantingsplan wordt het bedrijf landschappelijk ingepast. De aan te brengen beplanting

sluit aan bij de bestaande landschapsstructuur en behoudt en versterkt deze. Tevens zorgt de beplanting ervoor dat de verstorende invloed op het landschap gering is. Bij de keuze van de beplanting is aansluiting gezocht bij de oorspronkelijke soorten in het gebied. Het landschappelijk inpassingsplan is toegevoegd als bijlage 4.

4. Indien een kwaliteitsverbetering als bedoeld in het eerste lid niet is verzekerd, wordt het bestemmingsplan slechts vastgesteld indien een passende financiële bijdrage in een landschapsfonds is verzekerd en wordt over de werking van dat fonds regelmatig verslag gedaan in het regionaal ruimtelijk overleg.

Niet van toepassing.

5. In afwijking van het bepaalde in dit artikel kan de toelichting van een bestemmingsplan een verantwoording bevatten over de wijze waarop de afspraken over de kwaliteitsverbetering van het landschap, die zijn gemaakt in het regionaal ruimtelijk overleg, bedoeld in artikel 37.4, onder b, worden nagekomen.

Niet van toepassing.

6. Het eerste tot en met vijfde lid is niet van toepassing op een uitwerking van een bestemmingsplan, mits dat niet ouder is dan tien jaar, als bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder b, van de wet.

Niet van toepassing.

Artikel 40 Overgangsbepalingen

Op basis van artikel 9.6 van de Verordening ruimte 2011 kon ontheffing worden gevraagd bij Gedeputeerde Staten voor bestemmingsplannen die voorzien in een groter bouwperceel dan op grond van het bepaalde in het artikel 9.3 is toegestaan van de Verordening ruimte. De ontheffing kon worden verleend voor een bestemmingsplan dat voorziet in een uitbreiding van een bouwperceel tot ten hoogste 2,5 hectare in het verwevingsgebied (artikel 9.4).

Een ontheffing is aangevraagd bij Gedeputeerde Staten voor het bestemmingsplan, welke voorziet in een groter bouwperceel dan op grond van het bepaald in het artikel 9.3 is toegestaan van de Verordening Ruimte. Op 10 december 2013 heeft Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant besloten de gevraagde ontheffing te verlenen voor uitbreiding van het bouwperceel tot een totale omvang van maximaal 2,9 hectare. Aan deze ontheffing was een voorschrift verbonden dat de uitbreiding niet toeziet op een uitbreiding van de geitenhouderij. Vanwege het vervallen van de bouwstop voor schapen- en geitenhouderijen in de Verordening ruimte heeft Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant op 10 februari 2014 besloten het voorschrift “de uitbreiding niet ziet op een uitbreiding van een geitenhouderij” ingetrokken. Zie bijlage 1 voor beide besluiten.

In de Verordening ruimte 2014 is onder artikel 40 een overgangsbepaling opgenomen waarin is geregeld dat voor ontheffingen die op grond van eerdere verordeningen zijn verleend gedurende een periode van 3 jaar (vanaf de datum van besluit verlenen ontheffing) zijn “vrijgesteld” van de bepalingen uit de Verordening ruimte 2014 ten aanzien van een zorgvuldige veehouderij (onder de artikelen 7.3, 7.4 en 34 Vr2014). De termijn van drie jaar is daarbij gekozen om gemeenten voldoende ruimte te geven om de ontheffing te vertalen in het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning af te handelen. Hierbij is ook rekening gehouden met een eventuele beroepsprocedure tegen de vaststelling van het bestemmingsplan bij de rechter.

Dit betekent dat onderhavige ontwikkeling niet hoeft te voldoen aan de bepalingen uit de Verordening ruimte 2014 ten aanzien van een zorgvuldige veehouderij en de BZV.

De ontheffing is toegevoegd als bijlage 1.

Voldaan wordt aan de regels ten aanzien van de Verordening ruimte 2014.

3.3 Gemeentelijk beleid

Bestemmingsplan Landbouwontwikkelingsgebied “Oostflank”

De raad van de gemeente Baarle-Nassau heeft op 16 juli 2009 het bestemmingsplan “Buitengebied 2008” vastgesteld. Het bestemmingsplan heeft betrekking op het gehele buitengebied van de gemeente met uitzondering van de landbouwontwikkelingsgebieden (LOG). Deze landbouwontwikkelingsgebieden zouden aanvankelijk onderdeel uit moeten maken van dit bestemmingsplan. Echter, in het kader van de ontwikkelingsmogelijkheden in het LOG was geen plan-MER uitgevoerd. De gemeenteraad heeft daarop besloten eerst een plan-MER uit te laten voeren alvorens een bestemmingsplan vast te stellen voor de beide LOG's in de gemeente.

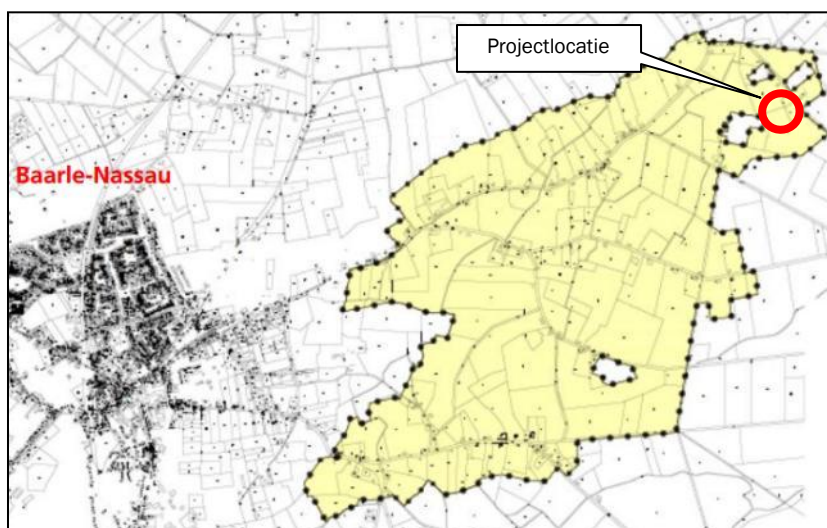
Op 21 november 2011 is voor het landbouwontwikkelingsgebied Oostflank het bestemmingsplan LOG “Oostflank” vastgesteld. Het bestemmingsplan beoogde uitvoering te geven aan het reconstructiebeleid, zoals vastgelegd in het Reconstructieplan “De Baronie”.

Tegen het bestemmingsplan is beroep ingesteld. De Raad van State heeft op 4 december 2013 de beroepen (deels) gegrond verklaard en het besluit tot vaststelling van de bestemmingsplannen van 21 november 2011 vernietigd. De belangrijkste reden voor deze vernietiging is dat de Afdeling heeft geoordeeld dat het onderliggende plan-MER onvolledig is en het besluit tot vaststelling van de bestemmingsplannen daarmee onzorgvuldig. Het bestemmingsplan is daarmee niet langer van kracht.

Beheersverordening buitengebied Ulicoten-Noord en Baarle-Nassau-Oost

Door vernietiging van het bestemmingsplan LOG “Oostflank” werd voor dit gebied het bestemmingsplan “Buitengebied 1990” en bijbehorende “Partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied 1994” weer van kracht.

Gezien de recente ontwikkelingen en wijzigingen in het provinciale beleid ten aanzien van de intensieve veehouderij heeft de gemeente Baarle-Nassau besloten nog geen nieuw bestemmingsplan voor dit gebied op te stellen, maar heeft de gemeente op 23 april 2014 een beheersverordening vastgesteld. Met deze beheersverordening wordt het bestemmingsplan “Buitengebied 1990” en bijbehorende partiële herziening weer van overeenkomstige toepassing verklaard op de voormalige projectlocatie van bestemmingsplan LOG “Oostflank” (zie figuur 8). Uitgangspunt voor deze beheersverordening is van conserverende aard. Bestaande rechten en plichten worden gerespecteerd en overgenomen. De doelstelling van de beheersverordening is het beschikken over een actueel beheerskader voor de bestaande situatie binnen het besluitgebied. Met deze beheersverordening worden de gebruiks- en bouw mogelijkheden voor de verschillende locaties overeenkomstig het bestemmingsplan “Buitengebied 1990” en partiële herziening 1994 vastgelegd.

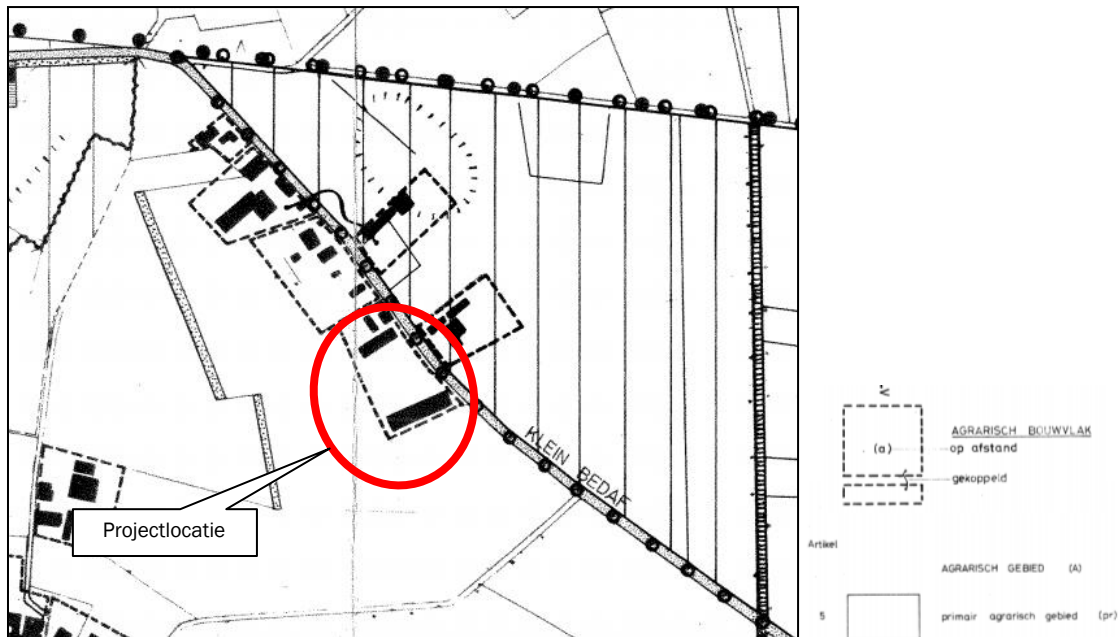

Figuur 8: Besluitgebied beheersverordening Ulicoten-Noord en Baarle-Nassau-Oost

Bestemmingsplan “Buitengebied 1990” en “Partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied 1994”

Het vigerende ruimtelijke beleid van de gemeente Baarle-Nassau voor het bouwperceel aan de Klein Bedaf 3a-3b is vastgelegd in het bestemmingsplan “Buitengebied 1990”. Dit bestemmingsplan is door de gemeenteraad vastgesteld op 1 februari 1990 en door Gedeputeerde Staten goedgekeurd op 20 september 1990.

Daarnaast is de “Partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied 1994” van toepassing. Dit bestemmingsplan is vastgesteld door de gemeenteraad op 26 januari 1995 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant op 19 september 1995.

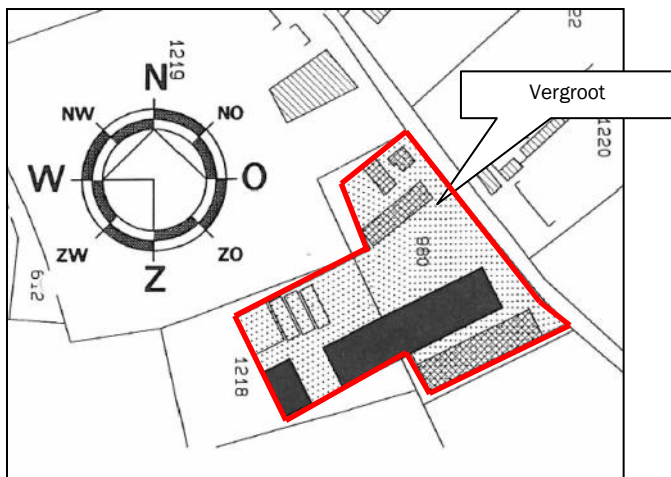
Figuur 9: Uitsnede verbeelding bestemmingsplan “Buitengebied 1990”

De projectlocatie is gelegen binnen de bestemming “Agrarisch gebied” met als gebiedsaanduiding “primair agrarisch gebied”, zie figuur 9. De gronden met deze bestemming zijn bestemd voor de uitoefening van het agrarisch bedrijf met daarbij behorende voorzieningen. In “primair agrarisch gebied” zijn de gronden bestemd voor het behoud en het zo mogelijk versterken van de aanwezige agrarische functie.

De projectlocatie heeft de aanduiding “Agrarisch bouwperceel” waarbinnen bouwwerken ten behoeve van een agrarisch bedrijf worden gebouwd onder voorwaarden.

Wijzigingsplan vergroting bouwperceel Klein Bedaf 3a-3b

Op 12 september 2001 heeft het college van burgemeester en wethouders een wijzigingsplan vastgesteld voor vergroting van het agrarisch bouwperceel ten behoeve van het oprichten van een geitenstal (vanwege omzetting van een pluimveehouderij naar een geitenhouderij) (zie volgende figuur). Dit wijzigingsplan is middels een binnenplanse wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan “Buitengebied 1990” mogelijk gemaakt. Binnen dit wijzigingsplan zijn de regels uit het moederplan van toepassing.

Figuur 10: Vergroot bouwperceel wijzigingsplan

De beoogde ontwikkeling is in strijd met de betreffende bestemmingsplanbepalingen, aangezien de nieuwe bebouwing buiten de grenzen van het vigerend bouwperceel worden gerealiseerd en de nokhoogte van de nieuwe geitenstal (stal 2) en de mestopslag niet past binnen de maximaal toegestane bouwhoogte. Om de ontwikkeling mogelijk te maken is een ontheffing voor een bouwperceel van 2,9 hectare aangevraagd bij de provincie op basis van de regels van de toenmalige Verordening ruimte 2011. De provincie heeft deze ontheffing verleend.

Buitenplanse afwijking

De initiatiefnemer is voornemens zijn plannen te realiseren gebruikmakend van de mogelijkheid tot een buitenplanse afwijking van de vigerende beheersverordening middels een omgevingsvergunning.

In artikel 2.1, lid 1 onder sub c van de Wabo is bepaald dat het verboden is zonder omgevingsvergunning gronden of bouwwerken te gebruiken, die in strijd zijn met het bestemmingsplan, exploitatieplan, beheersverordening, een inpassingsplan of een voorbereidingsbesluit.

De beoogde uitbreiding wordt middels een buitenplanse afwijking van de beheersverordening waarvoor een omgevingsvergunning kan worden verleend, mogelijk gemaakt, mits in een ruimtelijke onderbouwing is aangetoond dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Als de activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening én de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat, kan een omgevingsvergunning op basis van artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 Wabo worden verleend.

Onderhavige rapportage vormt de ruimtelijke onderbouwing voor de omgevingsvergunning.

4. Ruimtelijke aspecten

4.1 Natuur

De bescherming van de natuur in Nederland vindt plaats door Europese en nationale wetgeving. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen soortbescherming en gebiedsbescherming. Deze staan los van elkaar en hebben ieder hun eigen werking.

Natura2000- en Natuurbeschermingswetgebieden

Natura2000-gebieden zijn beschermde gebieden die worden aangewezen ter uitvoering van twee Europese richtlijnen: de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn.

Het doel van de Natuurbeschermingswet (Nb-wet) is het beschermen van terreinen en wateren met bijzondere natuur- en landschapswaarden. Internationale verplichtingen uit de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn zijn verwerkt in deze Nb-wet. Daarmee vallen Natura2000-gebieden ook onder deze wet.

De Natura2000-gebieden die binnen een straal van 25 kilometer rondom de projectlocatie zijn gelegen zijn:

- Regte Heide en Riels Laag (Habitatrichtlijngebied): circa 3,7 kilometer;
- Kempenland-West (Habitatrichtlijngebied): circa 6,9 kilometer;
- Kampina en Oisterwijkse Vennen (Vogel- en Habitatrichtlijngebied): circa 14,9 kilometer;
- Ulvenhoutse Bos (Habitatrichtlijngebied): circa 15,1 kilometer;
- Loonse en Drunense Duinen en Leemkuilen (Habitatrichtlijngebied): circa 19,2 kilometer;
- Langstraat (Habitatrichtlijngebied): circa 24,7 kilometer.

De volgende beschermde natuurmonumenten zijn binnen een straal van 25 kilometer rondom het bedrijf gelegen:

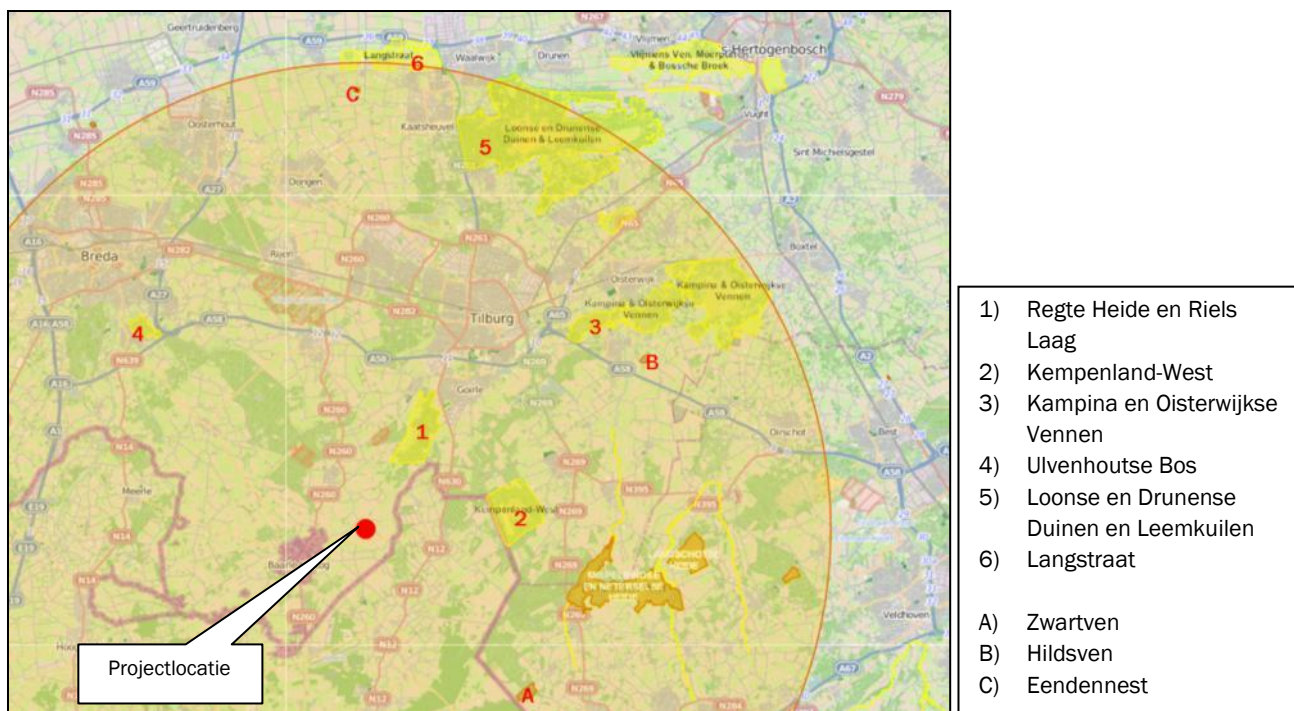
- Zwartven: circa 12,3 kilometer;
- Hildsven: circa 17,5 kilometer;
- Eendennest: circa 23,7 kilometer.

Daarnaast is de geitenhouderij aan Klein Bedaf 3a-3b te Baarle-Nassau gelegen nabij de grens met België.

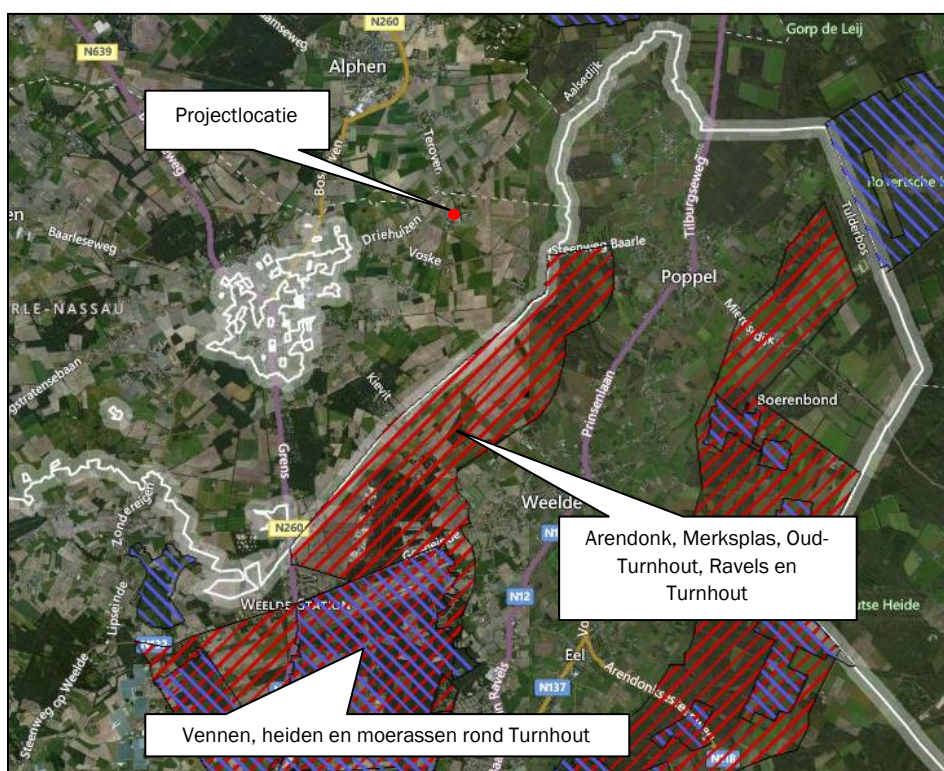
De volgende twee Natura2000-gebieden zijn het dichtst bij de projectlocatie gelegen:

- Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout (Vogelrichtlijngebied): circa 1,6 kilometer;
- Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout (Habitatrichtlijngebied): circa 6,0 kilometer.

Figuur 11 en 12 toont de ligging van de natuurgebieden ten opzichte van de projectlocatie.

Figuur 11: Ligging Natura2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten in Nederland

Figuur 12: Ligging dichtstbijzijnde Natura2000-gebieden in België

Zeet kwetsbare gebieden

In figuur 13 zijn de kwetsbare gebieden in de nabijheid van de locatie aan Klein Bedaf 3a-3b weergegeven. Uit deze figuur blijkt dat de locatie niet is gelegen binnen 250 meter van een zeer kwetsbaar gebied. De afstand tot het dichtstbijzijnde voor verzuring gevoelige gebied (zeer kwetsbaar bosgebied) bedraagt circa 2,5 kilometer. De ontwikkeling heeft geen negatief effect op de natuurgebieden.

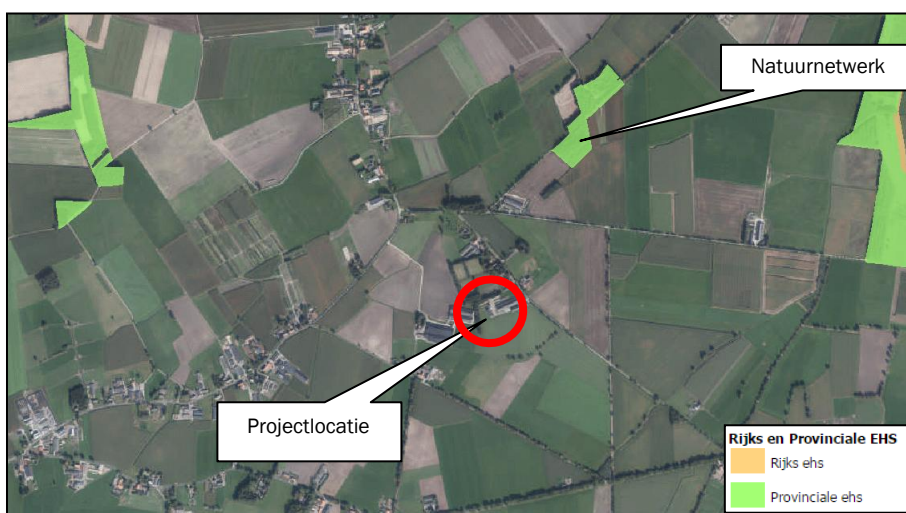

Figuur 13: Zeer kwetsbare gebieden (Veehouderijbedrijvenkaart provincie Noord-Brabant)

Natuurnetwerk Nederland

Natuurnetwerk Nederland is een samenhangend geheel van natuurgebieden van (inter)nationaal belang met als doel de veiligstelling van ecosystemen met de daarbij behorende soorten, bestaande uit de meest waardevolle natuur- en bosgebieden en andere gebieden met belangrijke aanwezige en te ontwikkelen natuurwaarden. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat de natuurgebieden hun waarde verliezen.

De projectlocatie is niet gelegen nabij een natuurgebied opgenomen binnen een Natuurnetwerk (zie figuur 14). Het dichtstbijzijnde natuurgebied behorende bij het Natuurnetwerk is gelegen op een afstand van circa 550 meter noordelijk van de projectlocatie.

Figuur 14: Uitsnede kaart Natuurnetwerk Nederland (Veehouderijbedrijvenkaart provincie Noord-Brabant)

Ammoniakuitstoot en -depositie natuurgebieden

De ammoniakdepositie is de belangrijkste factor die voor verstoring in de natuurgebieden kan zorgen. De verstoring heeft dan betrekking op verzuring en/of vermessing van het desbetreffende gebied.

Het bedrijf is niet gelegen binnen een afstand van 250 meter van een zeer kwetsbaar gebied in het kader

van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). De afstand tot de Nederlandse Natura2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten bedraagt meer dan 3,7 kilometer; tot het dichtstbijzijnde Belgische Natura2000-gebied bedraagt de afstand circa 1,6 kilometer.

Voldaan wordt aan de “Verordening Stikstof en Natura2000” zoals vastgesteld door de provincie Noord-Brabant.

De toename aan ammoniakemissie heeft een toename van ammoniakdepositie op de omliggende Natura2000-gebieden en natuurmonumenten tot gevolg. Dit betekent dat significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de stikstofgevoelige habitats en soorten in de natuurgebieden niet zijn uit te sluiten. Om deze negatieve effecten te mitigeren is gebruik gemaakt van de maatregel extern salderen. Ammoniakrechten van derden zijn aangekocht ten behoeve van de projectlocatie Klein Bedaf. Zowel de koopovereenkomsten als de intrekingsverzoeken en –besluiten van de gemeenten waar de saldogevende bedrijven zich bevinden, zijn definitief en voldoen aan de vereiste criteria.

Op 14 maart 2016 heeft provincie Noord-Brabant de Natuurbeschermingswetvergunning (kenmerk: Z/006396) verleend, zie bijlage 6. Op basis van de Natuurbeschermingswetvergunning kan worden geconcludeerd dat de beoogde ontwikkeling door het toepassen van externe saldering geen significant negatieve effecten op de natuurgebieden heeft.

Wijziging

Ten opzichte van de Natuurbeschermingswetvergunning zijn de invoergegevens van de ISL3a-berekening, VStacks-Gebied en –Vergunning gewijzigd. Het betreft de gemiddelde gebouwhoogte van stal 2 en 5 en de emissiepunthoogte van stal 5. Een AAgro-Stacks berekening met de gewijzigde invoergegevens is toegevoegd in bijlage 5.

Overige effecten

Daarnaast heeft men te maken met de volgende mogelijke storende aspecten ten gevolge van activiteiten en plannen in en in de nabijheid van Natura2000-gebieden:

- Verlies oppervlakte;
- Verandering stroomsnelheid;
- Geluid, licht, trilling;
- Verstoring door mensen, mechanische effecten;
- Barrièrewerking, versnippering;
- Introductie of uitbreiding van gebiedsvreemde soorten of genetisch gemodificeerde soorten.

Door de afstand tot zowel de Nederlandse als Belgische Natura2000-gebieden en de zeer kwetsbare gebieden heeft uitbreiding van het bedrijf geen effect op de hierboven genoemde aspecten.

4.2 Flora en Fauna

De Flora- en faunawet is op 1 april 2002 in werking getreden. Deze wet regelt de bescherming van planten- en diersoorten. In de Flora- en faunawet zijn EU-richtlijnen voor de bescherming van soorten opgenomen (Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn) en het internationale CITES-verdrag voor de handel in bedreigde diersoorten. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

In zijn algemeenheid is bij ruimtelijke ingrepen sprake van directe, indirecte, tijdelijke en permanente effecten. Onder directe effecten worden effecten verstaan waarmee planten en dieren rechtstreeks te maken krijgen als gevolg van de nieuwbouw van geitenstallen. Verlies van habitat en kwaliteit zijn directe effecten en bovendien permanent. Indirecte effecten betreffen onder andere verstoring, waarbij de aanwezigheid van mensen, licht en geluid een rol speelt. Verstoring tijdens de bouwwerkzaamheden zijn

tijdelijk, maar verstoringen kunnen ook een permanent karakter hebben. Ook de emissie van ammoniak en de effecten daarvan op de omgeving spelen daarbij een rol.

De bouwactiviteiten zorgen voor een tijdelijke verstoring van de directe omgeving. Permanente verstoring door menselijke activiteiten, zoals licht en geluid, zullen beperkt blijven tot de betreffende locatie.

Binnen het kilometerhok 126.000 (x) en 385.000 (y) zijn volgens het Natuurloket een aantal beschermde flora en faunasoorten geïnventariseerd, zie bijlage 8. In de inventarisatie is aangetoond dat mogelijk in het gebied beschermde flora- en faunasoorten voorkomen. Echter is in de omgeving van de projectlocatie (Klein Bedaf 3) een veldonderzoek uitgevoerd, waarbij geen waarnemingen zijn gedaan van schaarse, beschermde en bedreigde soorten noch van beschermde vegetatie. Daarnaast is het vrij onwaarschijnlijk dat er beschermde flora- en faunasoorten voorkomen op de projectlocatie, doordat de landbouwgrond waarop de nieuwe bedrijfsbebouwing wordt gerealiseerd jaarlijks intensief is bemest en bewerkt. In de te slopen opfokgeitenstal zijn daarnaast geen toegangsmogelijkheden voor vleermuizen aanwezig. De dak- en muurconstructie zijn geheel dicht, zodat het zeer moeilijk is voor de dieren om een verblijfplaats in de stal te creëren.

In oktober 2016 is een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd. Uit dit onderzoek zijn de volgende resultaten naar voren gekomen:

- De laanbomen (langs Klein Bedaf) en de houtsingels rond het plangebied fungeren mogelijk als vaste vliegroute en/of foerageergebied van vleermuizen. Alle soorten vleermuizen zijn onder de Flora- en faunawet streng beschermd, evenals hun vaste vliegroutes. Om verstoring van vleermuizen te voorkomen, mag er tot op een afstand van 10 meter van de laanbomen en houtsingels rond het plangebied alleen vleermuisvriendelijke buitenverlichting worden geplaatst: van de bomen af omlaag gerichte verlichting of amberkleurige UV-vrije led armaturen.
- De in de Flora- en faunawet genoemde 'algemene zorgplicht' is ook op beschermde soorten uit de categorie 'algemene soorten' van toepassing. Beschermde diersoorten (ook die van de categorie 'algemene soorten') die tijdens het verwijderen van vegetatie en het vergraven van grond worden aangetroffen, moeten direct worden gevangen en in het aangrenzende gebied worden vrijgelaten. Voor het vernietigen van holen etc. en verstoren van beschermde zoogdieren van de categorie 'algemene soorten' voor ruimtelijke ingrepen, bestaat een vrijstelling op grond van 'AMvB artikel 75' van de Flora- en faunawet (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005). Er hoeft daarom geen ontheffing te worden aangevraagd.
- Om verstoring van algemene vogelnesten te voorkomen, dienen eventueel te verwijderen akkergewassen buiten het broedseizoen van de meeste vogelsoorten (15 maart – 15 juli) te worden verwijderd. Ook dient de boeiboord aan de voorzijde van de te slopen opfokgeitenstal buiten het broedseizoen van de holenduif te worden verwijderd (dus in de periode 15 maart – 1 oktober). Hiermee wordt voorkomen dat er weer een holenduif in de boeiboord gaat broeden. De opfokgeitenstal jaarrond kan na het verwijderen van de boeiboord jaarrond worden gesloopt.

De rapportage van het onderzoek is toegevoegd als bijlage aan onderhavige rapportage.

4.3 Landschappelijke waarden

Voor de versterking van de natuur- en landschapswaarden in het buitengebied van Baarle-Nassau is een aantal plannen van belang zoals het Ruilverkavelingsplan Baarle-Nassau. Het landschap in de omgeving van de projectlocatie wordt getypeerd als een open agrarisch cultuurlandschap met een rationeel verkaveld patroon en weinig bebouwing.

Het effect van onderhavige ontwikkeling op het landschap kan worden gemitigeerd en gecompenseerd door het treffen van maatregelen waardoor het karakter van de omgeving rustig en eenvoudig blijft. Hierbij moet gedacht worden aan het zoveel mogelijk op bestaande gebouwen laten aansluiten van nieuwe bebouwing en aan maatregelen als subtiele situering van gebouwen en het aanbrengen van erfbeplanting.

Oppervlakte

In de ontheffing die de provincie Noord-Brabant op basis van de Verordening ruimte 2011 op 10 december 2013 heeft verleend is geregeld dat ten aanzien van het aspect landschappelijke inpassing 20% van de oppervlakte van het bouwperceel dient te worden benut voor het aanbrengen van beplanting. Het bouwperceel heeft een oppervlakte van 2,9 hectare. Daarvan wordt 5.800 m² landschappelijk ingepast. Hiermee wordt voldaan aan de voorwaarde in de ontheffing. Daarnaast wordt er ook buiten het bouwperceel 2.000 m² groen gerealiseerd.

In de volgende tabel is een opsomming weergegeven van de landschapselementen en bijbehorende oppervlakten.

Tabel 3: Landschapselementen en bijbehorende oppervlakten

Landschapselement	Oppervlakte (in m ²)	Oppervlakte (in m ²)
	Binnen bouwperceel	Buiten bouwperceel
Kruidenrijk grasland	4.058	364
Singel	411	1.125
Meidoornhaag	580	
Knip- en scheerhaag	130	
Bestaande groenstrook	203	
Wadi en bijbehorend gazon	418	515
Totaal	5.800	2.004

De bebouwing aan Klein Bedaf 3a-3b wordt ingepast met kenmerkende soorten van de omgeving. Er is aansluiting gezocht met het initiatief aan Klein Bedaf 3 te Baarle-Nassau. Er worden inheemse soorten aangeplant, te denken aan meidoorn, eik, berk, sporkehout, gewone vlier, gelderse roos en hazelaar. De van oudsher aanwezige structuur wordt op deze manier teruggebracht. De erfbeplanting schakelt de ruimtes waaruit het erf bestaat aan elkaar tot een geheel en vormt de grens met het omringende landschap. De erfbeplanting sluit aan bij de bestaande structuren en gebiedssoorten en draagt bij aan een aantrekkelijkere leefomgeving voor eventueel voorkomende soorten.

In het plan is tevens rekening gehouden met de mogelijkheid om middels een zaksloot hemelwater op te vangen. De zaksloot wordt ten westen van de machineberging gerealiseerd.

Onderhoud

- De singel (bosplantsoen) wordt 1 maal per 5 jaar gesnoeid of in gedeeltes afgezet;
- De laanbomen (beuken) worden periodiek opgekroond tot de gewenste hoogte bereikt is. Na het opkronen wordt onderhoudssnoei toegepast eenmaal per 2 jaar;
- De beukenhaag wordt eenmaal per jaar geschoren;
- De meidoornhaag heeft een breedte van minimaal 60-80 centimeter en een hoogte van minimaal 150-175 centimeter. Met deze omvang wordt een ideale nestgelegenheid gecreëerd voor dieren en vogels.
- Het bloemrijk grasland wordt maximaal tweemaal per jaar gemaaid.

Welstandscommissie

Het landschappelijk inpassingsplan inclusief de bouw- en milieutekeningen zijn beoordeeld door de Welstandscommissie van de gemeente Baarle-Nassau. De plannen voldoen aan de redelijke eisen van welstand. Het advies in bijlage 3 is verwerkt in de aanvraag.

Het landschappelijk inpassingsplan versterkt de landschappelijke waarden in de omgeving van de bedrijfslocatie en is toegevoegd in bijlage 4.

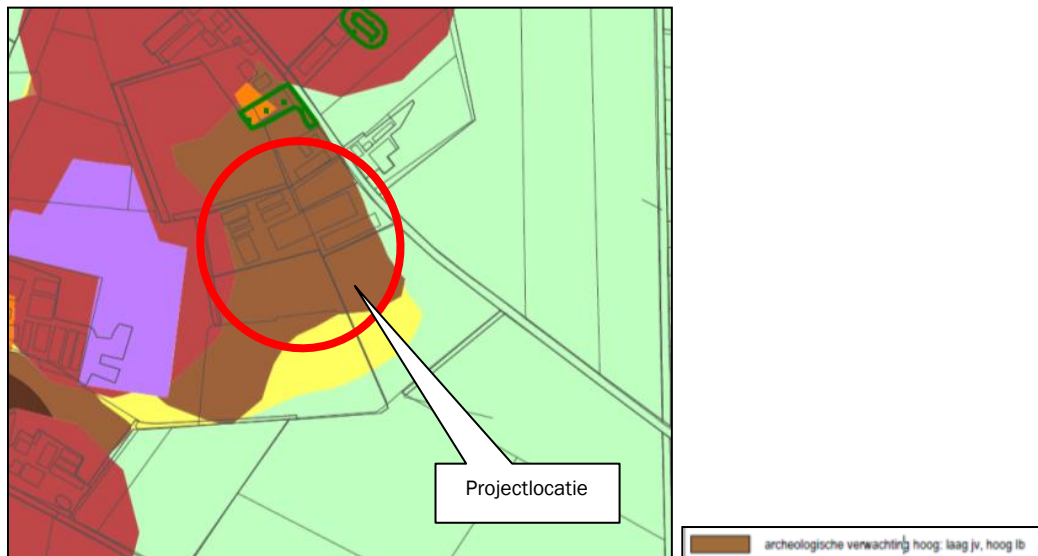
4.4 Cultuurhistorie en archeologie

Volgens de archeologische beleidskaart van de gemeente Baarle-Nassau is de inrichting gelegen binnen

een gebied aangeduid met een hoge archeologische verwachtingswaarde. Hier geldt een onderzoeksplicht bij ontwikkelingen met een oppervlakte groter dan 500 m² en meer dan 40 centimeter diep (zie figuur 15).

In het kader van de aanvraag omgevingsvergunning is een verkennend archeologisch onderzoek uitgevoerd, deze is toegevoegd in de bijlage 10.

Het plangebied heeft een hoge verwachting voor grondsporen uit de periode Neolithicum – Late Middeleeuwen. Deze sporen bevinden zich direct onder de eerdlaag en/of de geroerde laag, op een diepte van 35 tot 75 centimeter min maaiveld, of te wel tussen 23,95 tot 24,30 NAP. De nieuwbouw wordt gerealiseerd zonder het archeologisch niveau aan te tasten. In het archeologisch rapport in bijlage 10 zijn de maximale verstoringsdiepten opgenomen.

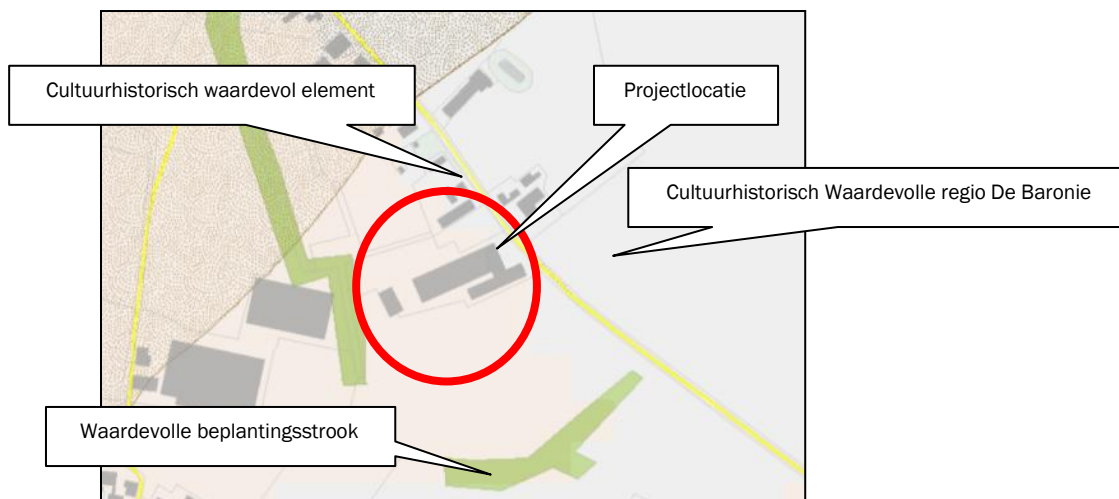

Figuur 15: Uitsnede archeologische beleidskaart gemeente Baarle-Nassau

Volgens de Cultuurhistorische Waardenkaart 2010 van de provincie Noord-Brabant is de projectlocatie gelegen binnen de cultuurhistorisch waardevolle regio Baronie, zie figuur 16. De Baronie bestaat uit een afwisselend zandlandschap met een grofmazig mozaïek van oude en jonge zandontginningen en bossen. De oude zandontginningen bestaan uit bolle akkers, beemden, hakhoutbosjes en -wallen. De jonge ontginningen worden gekenmerkt door bebouwing langs oude wegen, kleinschaligheid door de afwisseling van akkers en weiden met bosjes en losstaande bomen. De open jonge ontginningen hebben een meer open, rationeel en rechtlijnig karakter¹.

De westelijke beplantingsstrook en de weg Klein Bedaf zijn aangewezen als cultuurhistorisch waardevolle elementen. Het bedrijf is niet gelegen in of in de nabijheid van een aardkundig waardevol gebied. De beoogde onderwikkeling tast de aanwezige cultuurhistorische en aardkundige elementen en waarden niet aan.

¹ Gebiedspaspoorten Provincie Noord-Brabant, 1 januari 2011

Figuur 16: Uitsnede Cultuurhistorische Waardenkaart 2010 provincie Noord-Brabant.

4.5 Ontsluiting en parkeren

Ontsluiting

De inrichting wordt via een vijftal inritten direct ontsloten op de Klein Bedaf. Er wordt een extra inrit aangelegd voor het optimaal bereiken van stal 3, zie figuur 17. De weg Klein Bedaf wordt ontsloten via de weg Pineind, welke een verbinding vormt naar de kern van Baarle-Nassau en de provinciale weg; de Alphenseweg (N260). Door de uitbreiding van het bedrijf neemt de hoeveelheid verkeer toe. Het aantal verkeersbewegingen is inzichtelijk gemaakt in het akoestisch onderzoek uitgevoerd, welke is toegevoegd als bijlage 11.

Voor aanleg van de inrit moet mogelijk een vergunning worden aangevraagd. Voor aanvang van de werkzaamheden zal hier rekening mee gehouden worden.

Parkeren

Binnen de inrichting is voldoende parkeergelegenheid aanwezig voor bezoekers en medewerkers, zie figuur 17. Hiermee wordt te allen tijde parkeren in openbare ruimte voorkomen.

Figuur 17: Te realiseren inrit en parkeerplaatsen

5. Milieuaspecten

Milieuaspecten spelen een rol in de ruimtelijke planvorming wanneer aan een gebied functies worden toegekend die een milieubelasting doen ontstaan of doen toenemen. Door middel van goede ruimtelijke ordening kan milieubelasting worden beperkt of worden voorkomen, zodat wordt bijgedragen aan de duurzame ontwikkeling van de gemeente. Milieu-aspecten worden daartoe integraal en vanaf een zo vroeg mogelijk stadium in het planvormingsproces betrokken. Hierdoor wordt het milieubelang volwaardig afgewogen tegen andere belangen die evenzeer claims leggen op de beschikbare ruimte.

5.1 m.e.r.-beoordeling

Artikel 7.2 van de Wet milieubeheer vormt de basis voor de m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten waarvoor een besluit moet worden genomen. Bij die activiteiten moet het bevoegd gezag bepalen of voor de activiteit, vanwege de belangrijke nadelige gevolgen die zij voor het milieu kan hebben, een milieueffectrapport moet worden gemaakt, voordat het besluit wordt genomen uit kolom 4 van onderdeel D van het besluit m.e.r.

Onderdeel D.14 van het Besluit m.e.r. bepaalt dat voor oprichting, uitbreiding of wijziging van een inrichting bestemd voor het fokken, mesten of houden van meer dan 2.000 stuks geiten als bedoeld in artikelen 7.16 tot en met 7.20 van de Wet milieubeheer van toepassing is. Daar het bedrijf met meer dan 2.000 geiten wordt gewijzigd en uitgebreid zijn deze activiteiten m.e.r.-beoordelingsplichtig.

De uitbreiding van de geitenhouderij aan Klein Bedaf 3a-3b heeft betrekking op de huisvesting van meer dan 2.000 geiten. Voor deze toename is een aanmeldnotitie m.e.r. opgesteld. Hierop is het besluit genomen dat geen milieu-effectrapportage hoeft te worden opgesteld (zie bijlage 9).

5.2 Bodem

Wettelijke basis²

Artikel 9 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) bepaalt dat in het bestemmingsplan rekening gehouden moet worden met de bodemkwaliteit ter plaatse. De reden hiervoor is dat eventueel aanwezige bodemverontreiniging van groot belang kan zijn voor de keuze van bepaalde bestemmingen en/of voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. De bodemtoets moet worden uitgevoerd bij het wijzigen of opstellen van een bestemmingsplan of projectbesluit.

In artikel 8 van de Woningwet is aangegeven dat een gemeente in de gemeentelijke bouwverordening regels moet opnemen om het bouwen op verontreinigde grond tegen te gaan. De gemeente heeft de taak om alleen een omgevingsvergunning (aspect bouwen) te verlenen als de kwaliteit van de bodem geschikt is voor het beoogde gebruik. Hiertoe toetst de gemeente de informatie omtrent de bodemkwaliteit aan de Circulaire bodemsanering. Als de bouwlocatie daar niet aan voldoet, kan de gemeente een aanvraag voor een omgevingsvergunning weigeren, of nadere eisen in de vergunning opnemen.

Aanleiding en doel

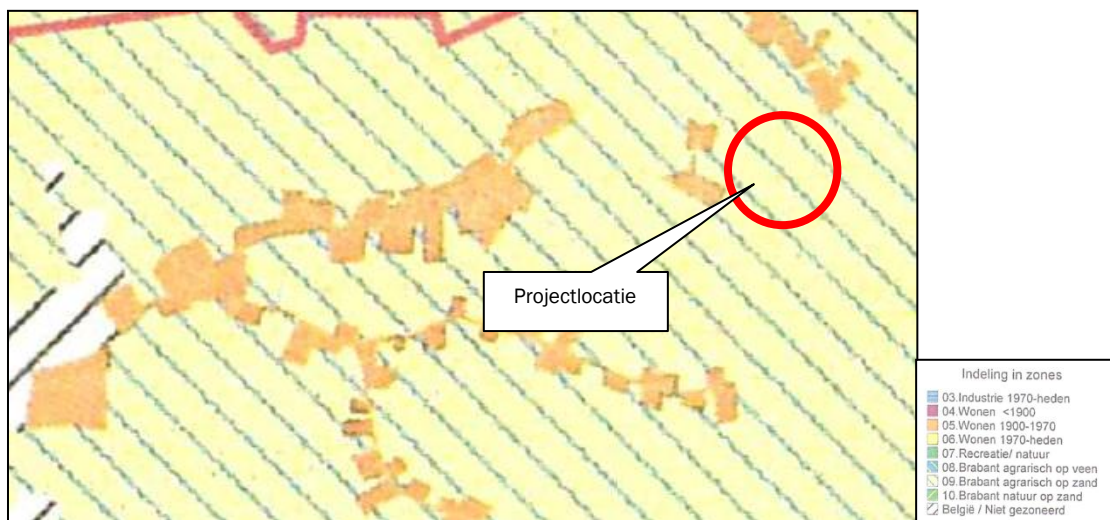
De mens gebruikt de bodem op vele manieren, voor bijvoorbeeld woningbouw, landbouw, aanleg van wegen en winning van grondstoffen. Om te zorgen dat dit ook in de toekomst mogelijk blijft, is een duurzaam beheer van de bodem belangrijk. Bescherming van de bodem betekent het voorkomen dat schone grond verontreinigd raakt en het rekening houden met de eigenschappen van de bodem. Hiertoe dient een bodemtoets te worden uitgevoerd.

² <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ruimtelijke-ordening/toetsen-ruimtelijke-plannen/bodemtoets>

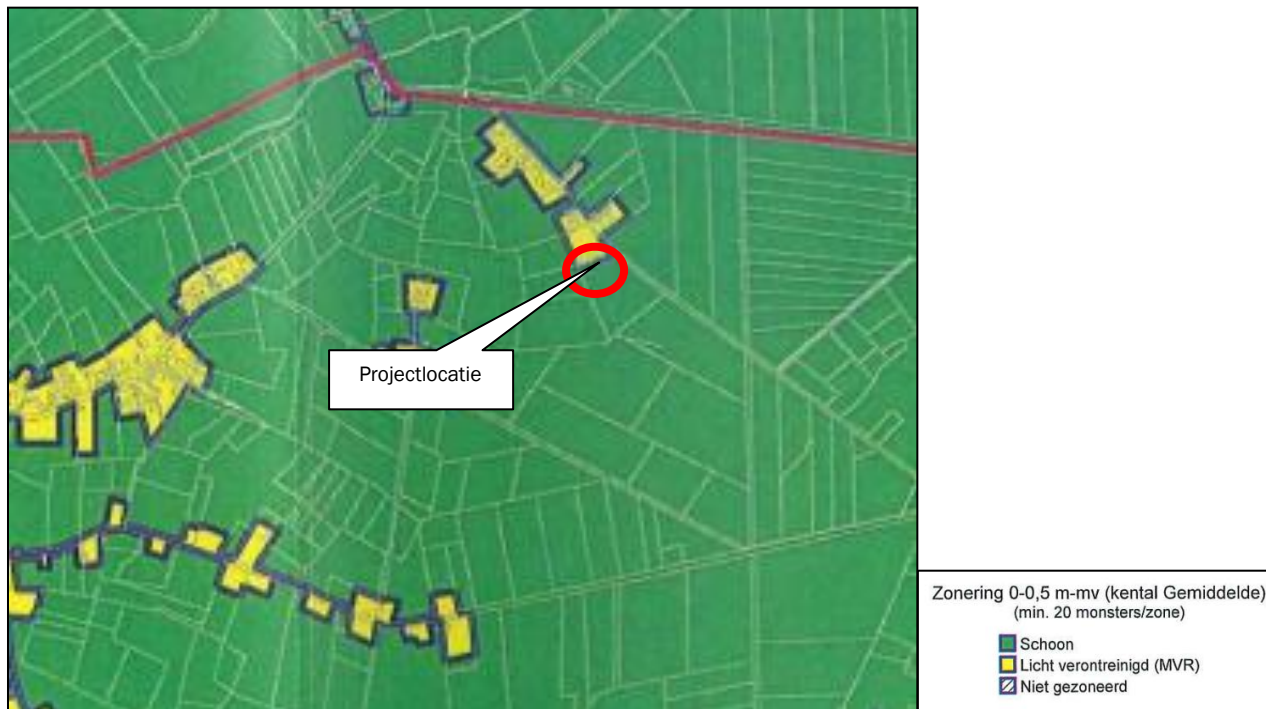
Huidige situatie en toekomstige situatie

In de huidige situatie is reeds een geitenhouderij gevestigd binnen de projectlocatie. Het deel van de projectlocatie waar nieuwe bebouwing wordt opgericht is op dit moment in gebruik als landbouwgrond (bouwland) en de opslag van voer. Ter plaatse van de op 6 oktober 2014 vergunde sleufsilo's wordt de nieuwbouw opgericht.

Op de bodemkwaliteitskaart van de gemeente Baarle-Nassau is de locatie gelegen in de zone 'Brabant agrarisch op zand', zie figuur 18. Ter plaatse van de nieuwe bebouwing is de grond aangegeven als "schoon", zie figuur 19. In de omgeving van de projectlocatie (Klein Bedaf 3) zijn enkele onderzoeken uitgevoerd waarbij geen verontreinigingen zijn waargenomen³.

Figuur 18: Uitsnede bodemkwaliteitskaart gemeente Baarle-Nassau

Figuur 19: Uitsnede bodemkwaliteitskaart gemeente Baarle-Nassau

Bodemonderzoek is niet noodzakelijk gezien de ligging en de activiteiten die voorheen op locatie hebben plaatsgevonden.

³ Bodemloket

5.3 Water

Grondwaterbeschermingsgebieden

De projectlocatie aan Klein Bedaf is niet gelegen binnen of in de nabijheid van een waterwingebied of een beschermingszone hiervan (zie figuur 20).

Regionale waterberging en reservering waterberging

De projectlocatie is niet gelegen binnen of in de nabijheid van een gebied voor regionale waterberging en een gebied dat gereserveerd is voor waterberging (zie figuur 20).

Figuur 20: Uitsnede kaart "Water" Verordening ruimte 2014

De beoogde ontwikkeling heeft geen negatieve effecten op de grondwaterbeschermings- en waterbergingsgebieden in de omgeving.

5.4 Geurhinder

Geuremissie

In de vigerende situatie bedraagt de geuremissie 58.990,00 ou_E/s (zie tabel 1) en in de gewenste situatie bedraagt de geuremissie 101.851,00 ou_E/s (zie tabel 2). De emissie neemt toe met 42.861,00 ou_E/s.

Normen voorgrondbelasting

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning, als het gaat om geurhinder vanwege dierverblijven van veehouderijen. De Wet geurhinder en veehouderij geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning). De geurbelasting wordt berekend en getoetst met het verspreidingsmodel V-Stacksvergunning. Dit geldt alleen voor dieren waarvoor geuremissiefactoren zijn opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderij. Voor dieren zonder geuremissiefactor gelden minimaal aan te houden afstanden.

Bij gemeentelijke verordening kan de gemeenteraad in afwijking van de ten hoogste toegestane geurbelasting een andere waarde of andere afstand instellen.

In de gemeente Baarle-Nassau is geen geurverordening vastgesteld. Derhalve gelden de wettelijke geurnormen uit de Wgv. Voor de bebouwde kom geldt de geurnorm van 3,0 ou_E/m³ en voor het buitengebied geldt de geurnorm van 14 ou_E/m³ (concentratiegebied), zie tabel 4.

Tabel 4: Wettelijke geurnormen

Gebied	Norm in ouE/m ³
Binnen bebouwde kom	3,0
Buiten bebouwde kom	14,0

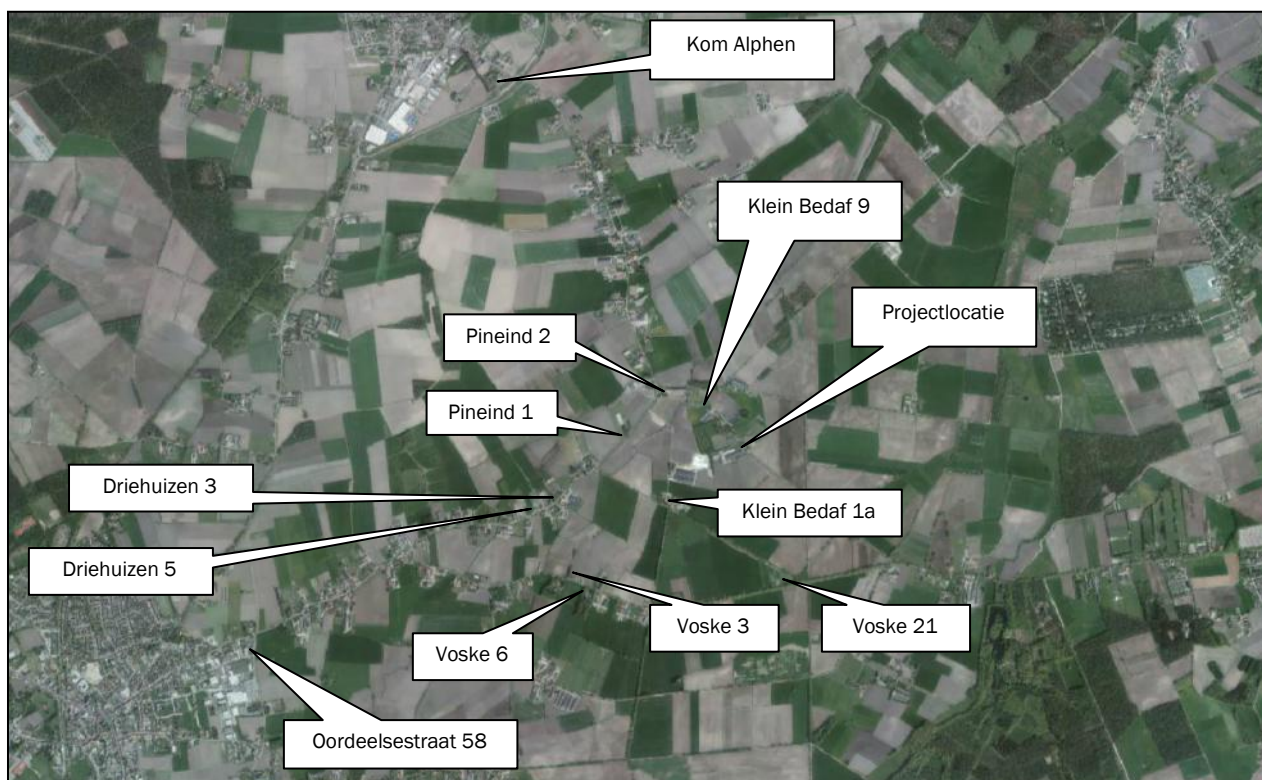
Streefwaarden achtergrondbelasting

Naast de voorgrondbelasting wordt de geurbelasting in de omgeving in kaart gebracht waarbij de aanwezige andere veehouderijbedrijven in de omgeving van het initiatief meegenomen zijn. Hiermee wordt de achtergrondbelasting bepaald (cumulatieve belasting).

De gemeente Baarle-Nassau hanteert bij ontwikkelingen in het buitengebied buiten de bebouwde kom streefwaarden van 20 ouE/m³ (afkomstig uit het (vernietigde) bestemmingsplan "LOG Oostflank").

Toetsing voorgrondbelasting

Middels het programma V-Stacksvergunning is de geurbelasting op geurgevoelige objecten in de vigerende en beoogde situatie bepaald. De volgende figuur geeft de ligging weer van de geurgevoelige objecten.

Figuur 21: Ligging geurgevoelige objecten

De volgende tabel geeft de resultaten weer van de berekening, zie ook bijlage 12.

Tabel 5: Voorgrondbelasting vigerende en beoogde situatie

Adres geurgevoelig object	Geurnorm (ouE/m ³)	Geurbelasting vigerende situatie (ouE/m ³)	Geurbelasting beoogde situatie (ouE/m ³)
Klein Bedaf 9, Baarle-Nassau	14,0	11,4	12,6
Oordeelsestraat 58, Baarle-Nassau	3,0	0,3	0,4
Klein Bedaf 1a, Baarle-Nassau	14,0	5,1	7,3
Pineind 1, Baarle-Nassau	14,0	2,9	4,2
Pineind 2, Baarle-Nassau	14,0	5,8	7,3
Driehuizen 3, Baarle-Nassau	14,0	1,6	2,2
Driehuizen 5, Baarle-Nassau	14,0	1,6	2,2
Voske 3, Baarle-Nassau	14,0	1,4	1,9

Voske 6, Baarle-Nassau	14,0	1,2	1,7
Voske 21, Baarle-Nassau	14,0	2,5	2,9
kom Alphen	3,0	0,5	0,7

In de beoogde situatie neemt de geurbelasting toe op de geurgevoelige objecten. Er wordt echter voldaan aan de geurnormen.

Ingevolge artikel 3, tweede lid van de Wet geurhinder een veehouderij (Wgv) bedraagt de afstand tussen een veehouderij en een geurgevoelig object dat onderdeel uitmaakt van een andere veehouderij ten minste 50 meter indien het geurgevoelig object buiten de bebouwde kom is gelegen. De afstand tussen de dichtstbijgelegen emissiepunten (in dit geval de meest noordelijke geitenstal) tot aan de dichtstbijzijnde woning (de bedrijfswoning bij veehouderijbedrijf aan Klein Bedaf 4), bedraagt 50 meter. Hiermee wordt voldaan aan de norm uit de Wgv.

Toetsing achtergrondbelasting en beoordeling woon- en leefklimaat

De bedrijven binnen een straal van 4 kilometer afstand vanaf de projectlocatie zijn meegenomen. De belasting is berekend op geurgevoelige objecten binnen een straal van 2 kilometer afstand van de projectlocatie. De berekening is uitgevoerd middels het programma V-Stacks Gebied. Voor het berekenen van de achtergrondbelasting zijn de gegevens gebruikt van het Bestand Veehouderij Bedrijven (oktober 2016)⁴. Van de bedrijven aan de Klein Bedaf 3, Klein Bedaf 7 en Baarlesebaan 2 is gebruik gemaakt van de vigerende vergunning van deze bedrijven. De emissiepunten zijn op stalniveau ingevoerd.

Naast een kwantitatieve weergave van de geurbelasting is er bij deze berekening voor gekozen om de geurbeleving inzichtelijk te maken. Hierbij is bijlage 6 en 7 van de handreiking Wet geurhinder en veehouderij als leidraad gebruikt. In bijlage 7 van de Handreiking is een tabel opgenomen waarin de kans op geurgehinderden vertaald is naar het woon- en leefklimaat, zie de volgende tabel⁵.

Tabel 6: Beoordeling milieukwaliteit

Achtergrondbelasting (ou _E /m ³)	Percentage geurgehinderden (%)	Milieukwaliteit
1-3	< 5	Zeer goed
4-8	5-10	Goed
9-13	10-15	Redelijk goed
14-20	15-20	Matig
21-28	20-25	Tamelijk slecht
29-38	25-30	Slecht
39-50	30-35	Zeer slecht
51-65	35-40	Extreem slecht

De volgende tabel geeft de resultaten weer van zowel de achtergrondbelastingberekening voor de vigerende situatie (milieuneutrale wijziging) en de beoogde situatie als het percentage geurgehinderden en de milieukwaliteit (woon- en leefklimaat). De invoergegevens en volledige resultaten zijn te vinden in bijlage 13.

⁴ In het bestand is veehouderijbedrijf Oordeelstraat 88 opgenomen, de emissie van dit bedrijf is op 0 gezet. De vigerende vergunning is vervallen.

⁵ SenterNovem, 2007

Tabel 7: Achtergrondbelasting en milieukwaliteit geurgevoelige objecten vigerende en beoogde situatie

Adres geurgevoelig object	Streefwaarde gebiedsvisie [ouE/m³]	Achtergrond-belasting vigerende situatie [ouE/m³]	Percentage geurghinderden [%]	Milieukwaliteit	Achtergrond-belasting beoogde situatie [ouE/m³]	Percentage geurghinderden [%]	Milieukwaliteit
Klein Bedaf 9, Baarle-Nassau	20,0	24,17	23%	Tamelijk slecht	24,47	23%	Tamelijk slecht
Oordeelsestraat 58, Baarle-Nassau	10,0	7,78	10%	Redelijk goed	7,78	11%	Redelijk goed
Klein Bedaf 1a, Baarle-Nassau	20,0	15,41	17%	Matig	16,80	18%	Matig
Pineind 1, Baarle-Nassau	20,0	9,11	12%	Redelijk goed	9,46	12%	Redelijk goed
Pineind 2, Baarle-Nassau	20,0	10,52	13%	Redelijk goed	10,76	13%	Redelijk goed
Driehuizen 3, Baarle-Nassau	20,0	25,15	23%	Tamelijk slecht	25,15	23%	Tamelijk slecht
Driehuizen 5, Baarle-Nassau	20,0	21,76	21%	Tamelijk slecht	21,76	21%	Tamelijk slecht
Voske 3, Baarle-Nassau	20,0	16,23	17%	Matig	16,23	17%	Matig
Voske 6, Baarle-Nassau	20,0	12,51	14%	Matig	12,54	15%	Matig
Voske 21, Baarle-Nassau	20,0	7,19	10%	Redelijk goed	7,49	10%	Redelijk goed
kom Alphen	10,0	6,41	9%	Goed	6,41	9%	Goed

De kans op geurhinder wordt bepaald uitgaande van de voorgrondbelasting en de achtergrondbelasting in het gebied. De voorgrondbelasting is van belang voor het bepalen van de verwachte hinder omdat uit onderzoek is gebleken dat de geurhinder als gevolg van de voorgrondbelasting hoger is dan als gevolg van de achtergrondbelasting, bij gelijke belastingen. Als vuistregel geldt dat de voorgrondbelasting bepalend is voor de hinder als de voorgrondbelasting meer dan de helft van de achtergrondbelasting bedraagt. De bepalende geurbelasting is in de volgende tabel vetgedrukt weergegeven.

Tabel 8 Milieukwaliteit geurgevoelige objecten vigerende en beoogde situatie

Adres geurgevoelig object	Geurbelasting vigerende situatie (ouE/m³)	Achtergrond-belasting vigerende situatie [ouE/m³]	Percentage geurghinderden [%]	Milieukwaliteit	Geurbelasting beoogde situatie (ouE/m³)	Achtergrond-belasting beoogde situatie [ouE/m³]	Percentage geurghinderden [%]	Milieukwaliteit
Klein Bedaf 9, Baarle-Nassau	11,4	24,17	23%	Tamelijk slecht	12,6	24,47	23%	Tamelijk slecht
Oordeelsestraat 58, Baarle-Nassau	0,3	7,78	10%	Redelijk goed	0,4	7,78	11%	Redelijk goed
Klein Bedaf 1a, Baarle-Nassau	5,1	15,41	17%	Matig	7,3	16,80	18%	Matig
Pineind 1, Baarle-Nassau	2,9	9,11	12%	Redelijk goed	4,2	9,46	12%	Redelijk goed
Pineind 2, Baarle-Nassau	5,8	10,52	14%	Redelijk goed	7,4	10,76	16%	Matig
Driehuizen 3, Baarle-Nassau	1,6	25,15	23%	Tamelijk slecht	2,2	25,15	23%	Tamelijk slecht
Driehuizen 5, Baarle-Nassau	1,6	21,76	21%	Tamelijk slecht	2,2	21,76	21%	Tamelijk slecht
Voske 3, Baarle-Nassau	1,4	16,23	17%	Matig	1,9	16,23	17%	Matig
Voske 6, Baarle-Nassau	1,2	12,51	14%	Redelijk goed	1,7	12,54	15%	Matig
Voske 21, Baarle-Nassau	2,5	7,19	10%	Redelijk goed	2,9	7,49	10%	Redelijk goed
kom Alphen	0,5	6,41	9%	Goed	0,7	6,41	9%	Goed

Conclusie

Op enkele geurgevoelige objecten laten de resultaten in de zowel de vigerende als de beoogde situatie een kwantitatieve overschrijding zien van de streefwaarden. Echter, vertaling naar het aantal geurghinderden en het woon- en leefklimaat ter hoogte van de verschillende objecten laat zien dat ten opzichte van de vigerende vergunde situatie geen verslechtering optreedt van de kwaliteit van het woon- en leefklimaat. Ter hoogte van de geurgevoelige objecten Driehuizen 3 en 5 is sprake van een overschrijding, maar de bijdrage

op deze objecten vanuit het bedrijf Klein Bedaf 3a-3b is minimaal te noemen, de achtergrondbelasting blijft gelijk. Ter hoogte van Pineind 2 en Voske 6 treedt een verslechtering op van de milieukwaliteit, maar deze is nog wel aanvaardbaar. De geurbelasting is lager dan 20%.

5.5 Geluidhinder

In het kader van het aspect geluid is de Wet geluidhinder (Wgh) van toepassing. Doel van deze wet is het terugdringen van hinder als gevolg van geluid en het voorkomen van een toename van geluidhinder in de toekomst. In dit kader is onderzocht of de toekomstige ontwikkelingen geen negatieve effecten hebben op de omgeving.

Geluid binnen de inrichting

Binnen de inrichting aan de Klein Bedaf 3a-3b dragen verschillende geluidsbronnen bij aan de geluidsemissie. De belangrijkste hiervan zijn:

- Aan-/afvoer van diverse;
- Afvoer melk;
- Aanvoer voer;
- Aan- en afvoer dieren;
- Afvoer mest;
- Stationaire bronnen;
- Aan- en afvoerbewegingen (personenwagens, bestelbussen);
- Interne verkeersbewegingen (ten behoeve van het voeren van geiten).

Door de uitbreiding van het bedrijf neemt de hoeveelheid verkeersbewegingen toe. Hierom is in het kader van de aanvraag omgevingsvergunning een akoestisch onderzoek (bijlage 11) uitgevoerd om de effecten van de beoogde situatie op de geluidgevoelige objecten in de omgeving te bepalen en te toetsen aan de wettelijke normen. De dichtstbijgelegen woning van derden is de woning aan Klein Bedaf 4. Met het onderzoek is de geluidsbelasting ter hoogte van deze woning beschouwd. Met de representatieve bedrijfssituatie kan worden voldaan aan het langtijd gemiddelde geluidniveau van 40 dB(A) etmaalwaarde en het maximaal geluidniveau van 70 dB(A) etmaalwaarde. De indirecte hinder voldoet ten tijde van de representatieve bedrijfssituatie aan de etmaalwaarde van 50 dB(A).

Met het inkuilen van maïs, balen en de afvoer van mest kan niet worden voldaan aan de te stellen normen. Deze activiteiten worden echter als incidentele bedrijfssituatie aangevraagd.

Wegverkeerlawaaier

De Wet geluidhinder (Wgh) is van toepassing op woningen, andere geluidsgevoelige gebouwen (onder meer onderwijsgebouwen, ziekenhuizen, verpleeghuizen en andere gezondheidszorggebouwen) en geluidsgevoelige terreinen (onder meer woonwagendplaatsen). Uit artikel 74 Wgh vloeit voort dat in principe alle wegen voorzien zijn van een geluidzone, met uitzondering van wegen die zijn gelegen binnen een als woonwagend gebied of wegen waarvoor een maximum snelheid van 30 km/uur geldt. De zonebreedte is afhankelijk van het gebied (stedelijk of buitenstedelijk) en het aantal rijstroken. Binnen de zones moet een akoestisch onderzoek worden verricht. De maximaal toelaatbare geluidsbelasting voor woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen en terreinen bedraagt in die zone 48 dB (art. 82 Wgh). De beoogde bedrijfsbebouwingen worden niet als geluidsgevoelig object in de zin van de Wgh beschouwd. De Wgh is derhalve niet van toepassing.

De aangevraagde situatie wordt op het aspect akoestiek vergoedbaar geacht.

5.6 Luchtkwaliteit

De wijze van berekening van de concentraties luchtverontreinigende stoffen is vastgelegd in de "Regeling

beoordeling luchtkwaliteit 2007". Voor de veehouderij zijn voor de diverse diersoorten en stalsystemen specifieke emissiefactoren vastgesteld. Deze zijn gekoppeld aan de diercodes zoals vermeld in de Regeling ammoniak en veehouderij (Rgv).

In bijlage 2 van de Wet milieubeheer zijn grenswaarden opgenomen zoals bedoeld in artikel 4.9 en 5.2 van deze wet. Voor veehouderijen is met name de emissie van fijn stof (PM₁₀) relevant. Voor zwevende deeltjes (PM₁₀) zijn in paragraaf 4 van deze bijlage de volgende normen opgenomen; een jaargemiddelde achtergrondconcentratie van maximaal 40 µg per m³ en een 24-uursconcentratie van 50 µg per m³ dat maximaal 35 keer per jaar mag worden overschreden.

De volgende tabellen geven een overzicht van de emissie van fijn stof in de bestaande situatie en de gewenste situatie. Uit onderzoek door Alterra is gebleken dat winderosie en emissies uit de stallen de belangrijkste bronnen zijn van primair fijn stof vanuit de landbouw. De overige bronnen leveren een relatief kleine bijdrage aan de totale emissie van fijn stof. Het primair stof uit landbouwbedrijven komt voor 95% uit de stallen⁶. De emissiefactoren zijn afkomstig van de lijst van de Rijksoverheid welke in maart 2016 is vastgesteld.

Tabel 9: Emissie fijn stof vigerende situatie 6 oktober 2014

Stalnr	Diersoort	RAV code - omschrijving stalsysteem	Aantal dieren	PM ₁₀ /dier/jaar	PM ₁₀ totaal/jaar
1	Geiten ouder dan 1 jaar	C 1.100 Overige huisvestingssystemen	2.510	19,00	47.690,00
2	Opfokgeiten van 61 dagen tot en met één jaar	C 2.100 Overige huisvestingssystemen	650	10,00	6.500,00
	Opfokgeiten en afmestlammeren tot en met 60 dagen	C 3.100 Overige huisvestingssystemen	650	10,00	6.500,00
	Geiten ouder dan 1 jaar (bokken)	C 1.100 Overige huisvestingssystemen	40	19,00	760,00
3	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar	A 7.100 Overige huisvestingssystemen	192	170,00	32.640,00
				Totaal	94.090,00

Tabel 10: Emissie fijn stof beoogde situatie

Stalnr	Diersoort	RAV code - omschrijving stalsysteem	Aantal dieren	PM ₁₀ /dier/jaar	PM ₁₀ totaal/jaar
1	Geiten ouder dan 1 jaar	C 1.100 Overige huisvestingssystemen	2.200	19,00	41.800,00
2	Geiten ouder dan 1 jaar	C 1.100 Overige huisvestingssystemen	2.200	19,00	41.800,00
3	Opfokgeiten van 61 dagen tot en met één jaar	C 2.100 Overige huisvestingssystemen	1.510	10,00	15.100,00
5	Geiten ouder dan 1 jaar (bokken)	C 1.100 Overige huisvestingssystemen	110	19,00	2.090,00
				Totaal	100.790,00

De emissie van fijn stof neemt in de aan te vragen situatie toe van 94.090,00 gram naar 100.790,00 gram per jaar. De toename aan emissie van fijn stof door uitbreiding van de inrichting bedraagt 6.700,00 gram per jaar.

Daarnaast dragen verkeersbewegingen binnen de inrichting en van en naar de inrichting bij aan de emissie van fijn stof. Het aantal verkeersbewegingen van en naar de inrichting is dusdanig klein en neemt in de beoogde situatie nauwelijks toe waardoor deze geen significante bijdrage leveren aan de totale emissie van fijn stof vanuit de inrichting.

Luchtkwaliteitsonderzoek

Een luchtkwaliteitsonderzoek is uitgevoerd middels het programma ISL3a V2016 om aan te tonen dat voldaan kan worden aan de normen zoals opgenomen in de Wet luchtkwaliteit.

De volgende tabel geeft een presentatie van de resultaten van het uitgevoerde onderzoek, zie ook bijlage

⁶ ASG, Activiteiten aan hotspots, emissie van fijn stof en NOx. 2007

14.

Tabel 11: Resultaten fijn stof berekening (PM₁₀) beoogde situatie

Ontvangerpunt	Concentratie PM ₁₀ beoogde situatie [µg/m³]	Aantal dagen overschrijding etmaal gemiddelde van 50 µg/m³ PM ₁₀
Klein Bedaf 9, Baarle-Nassau	22,02	10,1
Oordeelsestraat 58, Baarle-Nassau	21,96	10,0
Klein Bedaf 1a, Baarle-Nassau	22,00	10,2
Pineind 1, Baarle-Nassau	22,00	10,1
Pineind 2, Baarle-Nassau	22,00	10,1
Driehuizen 1, Baarle-Nassau	21,74	9,7
Driehuizen 3, Baarle-Nassau	22,00	10,1
Driehuizen 5, Baarle-Nassau	22,00	10,1
Voske 3, Baarle-Nassau	21,42	9,3
Voske 6, Baarle-Nassau	22,94	11,6
Voske 21, Baarle-Nassau	21,26	9,1
kom Alphen	21,47	9,3
Klein Bedaf 5, Baarle-Nassau (voormalig veehouderijbedrijf)	22,04	10,2
Klein Bedaf 4, Baarle-Nassau (veehouderijbedrijf)	21,03	8,7
Klein Bedaf 7, Baarle-Nassau (veehouderijbedrijf)	22,03	10,2
Klein Bedaf 3, Baarle-Nassau (veehouderijbedrijf)	22,01	10,2
Klein Bedaf 2, Baarle-Nassau (veehouderijbedrijf)	22,01	10,2
Klein Bedaf 1, Baarle-Nassau (veehouderijbedrijf)	22,00	10,2

De berekende waarden voldoen aan de normen voor de maximale concentratie aan fijn stof (40 µg/m³) en voor het aantal overschrijdingsdagen (35 dagen).

Zeef fijn stof

De fractie PM_{2,5} bevat vooral de deeltjes die ontstaan door condensatie van verbrandingsproducten of door reactie van gasvormige luchtverontreiniging. Ook stof dat, bijvoorbeeld in de vorm van roet en rook, rechtstreeks vrijkomt bij verbrandingsprocessen zoals bij transport, industrie en consumenten, bestaat vooral uit kleinere deeltjes. Stof dat vrijkomt bij mechanische bewegingen, zoals wegdekslijtage en stalemissies, betreft vooral deeltjes die groter zijn dan PM_{2,5}. De samenstellende deeltjes van fijn stof hebben, afhankelijk van de grootte, een atmosferische verblijftijd in de orde van dagen tot weken. Daardoor kan fijn stof zich over afstanden van duizenden kilometers verplaatsen en is fijn stof een probleem op continentale schaal.

Op 1 januari 2015 is de grenswaarde voor PM_{2,5} gaan gelden en bedraagt 25 µg/m³, gedefinieerd als jaargemiddelde concentratie.

Een luchtkwaliteitsonderzoek is uitgevoerd middels het programma ISL3a V2016 om aan te tonen dat voldaan kan worden aan de normen zoals opgenomen in de Wet luchtkwaliteit.

De volgende tabel geeft een presentatie van de resultaten van het uitgevoerde onderzoek, zie ook bijlage 14.

Tabel 12: Resultaten fijn stof berekening (PM_{2,5}) beoogde situatie

Ontvangerpunt	Concentratie PM _{2,5} beoogde situatie [µg/m³]
Klein Bedaf 9, Baarle-Nassau	13,44

Oordeelsestraat 58, Baarle-Nassau	13,41
Klein Bedaf 1a, Baarle-Nassau	13,44
Pineind 1, Baarle-Nassau	13,44
Pineind 2, Baarle-Nassau	13,44
Driehuizen 1, Baarle-Nassau	13,42
Driehuizen 3, Baarle-Nassau	13,44
Driehuizen 5, Baarle-Nassau	13,44
Voske 3, Baarle-Nassau	13,33
Voske 6, Baarle-Nassau	13,55
Voske 21, Baarle-Nassau	13,23
kom Alphen	13,50
Klein Bedaf 5, Baarle-Nassau (voormalig veehouderijbedrijf)	13,45
Klein Bedaf 4, Baarle-Nassau (veehouderijbedrijf)	13,13
Klein Bedaf 7, Baarle-Nassau (veehouderijbedrijf)	13,44
Klein Bedaf 3, Baarle-Nassau (veehouderijbedrijf)	13,44
Klein Bedaf 2, Baarle-Nassau (veehouderijbedrijf)	13,44
Klein Bedaf 1, Baarle-Nassau (veehouderijbedrijf)	13,44

Onderhavige project wordt in het kader van de Wet luchtkwaliteit vergunbaar geacht.

5.7 Gezondheid

Ten aanzien van intensieve veehouderij vindt al jaren een maatschappelijke discussie plaats over de risico's voor de volksgezondheid. Er is vooral bezorgdheid over het risico van infectieziekten die van dier op mens kunnen worden overgedragen (zoönosen). De laatste jaren zijn er veel onderzoeken uitgevoerd en publicaties over dit onderwerp verschenen.

Effecten van de intensieve veehouderij op de volksgezondheid kunnen op verschillende manieren tot stand komen. Dit kan bijvoorbeeld via direct diercontact, via de lucht, via de mest en via voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong⁷.

Besmettingsgevaar wordt geregeld in de wetgeving voor volksgezondheid. De Wabo bevat geen toetsingskader voor onderwerpen die in de wetgeving voor Volksgezondheid zijn geregeld. Wel bestaat ruimte voor een aanvullende milieuhygiënische toets ten aanzien van besmettingsgevaar.

De Wet publieke gezondheid is op 1 december 2008 in werking getreden. Hierin is ondermeer vastgelegd dat het bevoegd gezag de taak heeft om gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen te bewaken. Zij zullen zich daarbij moeten baseren op beschikbare onderzoeken.

Bij de toetsing van het aspect gezondheid zijn het huidige beleid en de tot nu toe beschikbare onderzoeken betrokken. Tevens is de GGD gevraagd om te adviseren over het voorgenomen plan.

5.7.1 Onderzoeken en andere documenten

Een aantal (recente) rapporten en artikelen is van toepassing die het vraagstuk rondom gezondheidsrisico's van veehouderijbedrijven op omwonenden behandelen en hier conclusies aan (trachten te) verbinden. De specifieke situatie op de locatie Klein Bedaf 3a-3b is beoordeeld en getoetst aan de uitkomsten van deze documenten. Daarnaast zijn verschillende maatregelen aangegeven waarmee eventuele gezondheidsrisico's ter plaatse zoveel als mogelijk beperkt worden.

Onderzoek "Mogelijke effecten van intensieve veehouderij op omwonenden: onderzoek naar potentiële blootstelling en gezondheidsproblemen"

In het onderzoek "Mogelijke effecten van intensieve veehouderij op omwonenden: onderzoek naar

⁷ Volksgezondheidsaspecten van veehouderijmegabedrijven in Nederland, briefrapport RIVM 215011002 februari 2008

potentiële blootstelling en gezondheidsproblemen” wordt ingegaan op de mogelijke relatie tussen de nabijheid van intensieve veehouderijbedrijven en de gezondheid van omwonenden. Voor de omvang van een bedrijf is geen ondergrens gehanteerd. Wel is bekeken of de aanwezigheid van zeer grote bedrijven sterker met gezondheidseffecten zijn geassocieerd. Het onderzoek is uitgevoerd in het oosten van de provincie Limburg en het noorden van de provincie Limburg. Doelstellingen van het onderzoek zijn het vaststellen van blootstelling aan fijn stof en aan micro-organismen en endotoxinen in dit stof voor omwonenden van intensieve veehouderijbedrijven en het in kaart brengen van gezondheidsproblemen bij omwonenden van intensieve veehouderijbedrijven, zoals gediagnosticeerd door de huisarts, en het leggen van verbanden hiertussen.

Uit de resultaten van dit onderzoek kan niet simpelweg worden geconcludeerd om welke afstand tot bedrijven het nu precies gaat en bij welke concentraties gezondheidseffecten optreden.

De kans op gezondheidseffecten van de huidige signalen van de Q-koortsbacterie en van MRSA in de omgeving van veehouderijbedrijven wordt als gering ingeschat.

Er bestaan weinig aanwijzingen dat zeer grote stallen, zogenaamde megastallen, sterker met gezondheidseffecten op omwonenden zijn geassocieerd.

Door de beperkingen van het onderzoek (relatief weinig meetlocaties en meetseries, geen gegevens over allergieën, geen vergelijkbare gegevens van de situatie elders in de wereld, geen “beoordelingskader” voor microbiële blootstelling en endotoxinen en voor de acceptabele gezondheidsrisico’s, geen mogelijkheden om het samengaan op een beperkt oppervlak van meerdere typen bedrijven met meerdere diersoorten te ontrafelen) is een precieze uitspraak over de directe relatie tussen nabijheid van intensieve veehouderij, vooral met betrekking tot het type bedrijf, en effecten op de gezondheid vaak niet mogelijk. Deze inventariserende studie kan niet verder gaan dan het aangeven van potentiële blootstelling en mogelijke effecten op de gezondheid zoals hierboven is gedaan.

Enkele aanbevelingen die worden gedaan zijn het uitvoeren van gerichte studies naar concentraties van endotoxinen en micro-organismen in de nabijheid van bedrijven met pluimvee en varkens en het ontwerpen van een beoordelingskader aan de hand waarvan het voorkomen van micro-organismen en endotoxinen rond veehouderijbedrijven en relaties met gezondheidseffecten beoordeeld kan worden. Inmiddels is hier nader onderzoek naar gedaan (zie verderop in deze paragraaf).

Advies “Gezondheidsrisico’s rond veehouderijen”

De Gezondheidsraad is een adviesorgaan met als taak de regering en het parlement “voor te lichten over de stand der wetenschap ten aanzien van vraagstukken op het gebied van de volksgezondheid en het gezondheids-(zorg)onderzoek” (art. 22 Gezondheidswet). Ten aanzien van gezondheidsrisico’s in relatie tot veehouderijbedrijven heeft de Gezondheidsraad het advies “Gezondheidsrisico’s rond veehouderijen” opgesteld (30 november 2012).

Er zijn aanwijzingen dat omwonenden kunnen worden blootgesteld aan micro-organismen en aan stoffen afkomstig van micro-organismen, met name zogeheten endotoxinen, bestanddelen van de celwand van bepaalde bacteriën. Ten aanzien van deze endotoxinen geeft het onderzoek aan dat het echter schort aan gegevens over effecten bij de algemene bevolking.

De Gezondheidsraad geeft een gezondheidskundige advieswaarde (endotoxineconcentratie) voor de algemene bevolking van 30 EU/m³.

Concentraties van bepaalde stofdeeltjes, endotoxinen en micro-organismen, zullen over het algemeen afnemen met toenemende afstand tot een bedrijf en eveneens afhangen van de mate van emissie vanuit een bedrijf. Ook de meteorologische omstandigheden en de lokale bebouwing en beplanting kunnen daarop van invloed zijn.

Onderzoek “Veehouderij en gezondheid omwonenden”

Het onderzoek “Veehouderij en gezondheid omwonenden” (VGO) is het meest recente onderzoek (2016) en geeft inzicht in de gevolgen van wonen in de nabijheid van veehouderijbedrijven.

Het onderzoek concludeert dat er sprake is van zowel negatieve als positieve effecten. Zo hebben mensen die in de nabijheid wonen van een veehouderij (enkele honderden meters) minder last van astma en

allergieën. Ook COPD, een chronische ziekte aan de longen, komt minder voor. Daar staat tegenover dat de mensen in deze omgeving die wel COPD hebben daar vaker of/ en ernstigere complicaties van hebben. Verder is er een verband gevonden tussen wonen nabij veehouderijen en een verminderde longfunctie. Het meest waarschijnlijk is dat deze longfunctieveranderingen samenhangen met de blootstelling aan stof en micro-organismen (endotoxine) direct rond veehouderijbedrijven. Uit het onderzoek komen aanwijzingen naar voren dat het wonen in de buurt van veehouderijen een nadelig effect heeft op de longfunctie. De verlaging van de longfunctie wordt gevonden bij mensen die in een omgeving wonen met vele veehouderijen, vooral bij de groep met 15 of meer bedrijven binnen een straal van een kilometer afstand. Dit verband hangt vooral samen met het aantal veehouderijen rond de woning en niet duidelijk met specifieke veehouderijtypen.

Daarnaast wordt geconcludeerd dat verhoogde concentraties ammoniak in de lucht afkomstig van de veehouderij zeer waarschijnlijk leiden tot verhoogde concentraties secundair fijn stof en dat niet uit te sluiten is dat dit fijn stof longfunctiedalingen veroorzaakt. Deze effecten zijn vergelijkbaar met de schadelijke gezondheidseffecten van verkeer in een stad.

Tevens is een relatie gevonden tussen een licht verhoogde kans op een longontsteking en de geringe afstand van omwonenden tot pluimveehouderijen (binnen 1 kilometer). Het is echter onduidelijk of de extra longontstekingen in het onderzoeksgebied worden veroorzaakt door specifieke ziekteverwekkers (zoönose-verwekkers) die van dieren afkomstig zijn, of dat mensen gevoeliger voor longontsteking worden door de blootstelling van stoffen die veehouderijen uitstoten.

Tot slot is in het onderzoek ook gekeken of bepaalde zoönose-verwekkers vaker voorkomen in de omgeving van veehouderijen ten opzichte van de rest van het land. Bij enkele ziekteverwekkers was dit niet het geval (hepatitis E-virus, ESBL-producerende bacteriën). Wel lijken mensen iets vaker de MRSA-bacterie bij zich te dragen, maar of deze verhoging komt door uitstoot van veehouderijen is nog niet duidelijk.

In paragraaf 5.7.2 wordt dit onderzoek betrokken bij de toetsing.

Onderzoek “Emissies van endotoxinen uit de veehouderij: emissiemetingen en verspreidingsmodellering”

In juni 2016 is het rapport “Emissies van endotoxinen uit de veehouderij: emissiemetingen en verspreidingsmodellering” (WUR) uitgekomen. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft aangegeven de advieswaarde voor endotoxinen (zoals door de Gezondheidsraad bepaald op 30 EU/m³) te willen gaan gebruiken bij de vergunningverlening aan veehouderijen. De bedoeling is dat met deze grenswaarde de gezondheid van omwonenden van veehouderijen tegen te veel endotoxinen worden beschermd. Om dit te kunnen doen dient een toetsings-/beoordelingskader te worden opgesteld. De vraag is of het toetsingskader voor fijn stof en geur (middels een verspreidingsmodel) ook gebruikt kan worden voor de emissies van endotoxinen. Eerder onderzoek was hierover niet duidelijk.

Doel van onderhavig onderzoek was dan ook om meer kennis te vergaren over de emissie van endotoxinen uit stallen en de verwachte blootstelling voor omwonenden van stallen. Het is oriënterend van karakter. Het onderzoek richt zich alleen op de emissies van endotoxinen uit stallen waar vleesvarkens, leghennen en vleeskuikens worden gehouden.

Uit het onderzoek blijkt dat de huidige toetsingskaders voor fijn stof en geur niet voldoende beschermend zijn tegen het overschrijden van de endotoxinegrenswaarde bij pluimveebedrijven. Bij individuele varkensbedrijven is dit wel het geval. Een andere conclusie is dat stapeling van bijdragen (cumulatie van endotoxinenemissies) van meerdere veehouderijbedrijven in een relatief klein gebied niet is meegenomen in het onderzoek. In dergelijke situaties kunnen mogelijk ook andere diercategorieën dan pluimvee een overschrijding van de endotoxinegrenswaarde van 30 EU/m³ veroorzaken. Aanbevolen wordt hier nader onderzoek naar te doen.

Het onderzoek zegt in eerste instantie niets over de endotoxinenuitstoot van geitenhouderijbedrijven. Er kan dan ook niet worden onderbouwd of rondom de locatie Klein Bedaf 3a-3b sprake zou zijn van een overschrijding van de advieswaarde van 30 EU/m³, op basis van alleen de endotoxine-emissie vanuit het geitenbedrijf.

In de directe omgeving van de bedrijfslocatie zijn meerdere veehouderijbedrijven gelegen. Echter, op basis van voornoemd onderzoek kan niet worden bepaald of hier stapeling van endotoxinenwaarden plaatsvindt en wat het mogelijke effect hiervan is op de volksgezondheid.

In de volgende paragraaf wordt nader op ingegaan op de ligging van de veehouderijbedrijven in relatie tot endotoxinen en afnemende longfunctie (onder het kopje “Fijn stof en endotoxinen”).

Onderzoek “Geurhinder van veehouderij nader onderzocht: meer hinder dan Handreiking Wgv doet vermoeden?”

Bureau GMV (Gezondheid, Milieu & Veiligheid) van de GGD's Brabant/Zeeland en het IRAS (Institute for Risk Assessment Sciences) van Universiteit Utrecht onderzochten de blootstellingresponsrelatie tussen cumulatieve geurbelasting afkomstig van veehouderijen en de ervaren geurhinder bij ruim 13.000 respondenten op het platteland en in kleinere kernen van Noord-Brabant en Limburg-Noord. Geurhinder werd bepaald met een vragenlijst met vragen naar hoe vaak en in welke mate geurhinder werd ervaren. Hierbij is de relatie tussen de berekende cumulatieve geurbelasting en ervaren geurhinder afgeleid. Daarbij werd onderscheid gemaakt tussen geurbelasting en geurhinder van varkens, pluimvee, rundvee of alle diertypen. In het huidige agrarisch geurbeleid wordt geen onderscheid gemaakt tussen diertype en mate van hinder. Vergelijking van de onderzoeksresultaten met de blootstellingresponsrelatie tussen cumulatieve geurbelasting en geurhinder voor concentratiegebied uit de Handreiking Wet geurhinder en veehouderij laat zien dat er anno 2012 meer geurhinder gerapporteerd wordt dan te verwachten op basis van de Handreiking Wgv.

In onderhavig onderzoek zijn de veehouderijbedrijfstypen varkenshouderij, rundveehouderij en pluimveehouderij meegenomen en heeft geen betrekking op geitenhouderijbedrijven. Derhalve kan op basis van dit onderzoek geen conclusie worden verbonden aan geurhinder afkomstig van geitenhouderijen.

Artikel “Gezondheid gebaat bij 250 meter afstand tussen intensieve veehouderij en burgerwoning”

In mei 2015 is namens de landelijke GGD werkgroep Intensieve veehouderij een artikel uitgekomen in het Tijdschrift milieu over de afstand van 250 meter tussen intensieve veehouderijbedrijven en burgerwoningen. Op basis van een literatuuronderzoek en berekeningen heeft deze werkgroep getracht een antwoord te vinden op de vraag vanaf welke afstand er door de activiteiten van een bepaald bedrijf een relevante blootstelling is te verwachten die – in vergelijking met de achtergrondwaarde voor de verschillende stoffen en hinderaspecten – tot effecten kan leiden. Hierbij is gekeken naar de aspecten luchtkwaliteit (fijn stof, endotoxinen), zoönosen, geur- en geluidhinder.

Conclusie van het artikel is dat in de directe omgeving van intensieve veehouderijen sprake is van gezondheidskundig relevante hogere blootstelling aan fijn stof, geur endotoxinen en mogelijk zoönosen. Op grond van het onderzochte komt de GGD tot de conclusie dat een minimumafstand van 250 meter tussen een intensieve veehouderij en woning wenselijk is vanuit gezondheidsperspectief. Aanbevelingen worden gedaan als het hanteren van de 250 meter als uitgangspunt bij zowel vestiging van een nieuw bedrijf als de uitbreiding van een bestaand bedrijf (waarvoor het bestemmingsplan herzien dient te worden). Vervolgens kunnen partijen (gemeente, GGD, agrariërs en omwonenden) er lokaal samen voor kiezen om hiervan gemotiveerd af te wijken. Aanvullende maatregelen ten behoeve van hygiëne en het voorkomen van insleep van zoönosen leiden tot een betere beheersing van de uitstoot en verspreiding van stoffen en vermindering van de blootstelling.

In het GGD-advies worden de afstanden en maatregelen die worden genomen ten aanzien van de bovengenoemde aspecten betrokken. Derhalve wordt verwezen naar het GGD-advies.

Handreiking geurhinder en veehouderij

Voor geur is op landelijk niveau beleid vastgesteld, hiervoor heeft het ministerie van Infrastructuur en Milieu een handreiking opgesteld, te weten handreiking geurhinder en veehouderij. Deze handrekening is gebruikt om te beoordelen of sprake is van een goed woon- en leefklimaat.

5.7.2 Verschillende gezondheidsaspecten en maatregelen

Beïnvloeding

Effecten van de intensieve veehouderij op de volksgezondheid kunnen op verschillende manieren tot stand

komen. Dit kan bijvoorbeeld via direct diercontact, via de lucht, via de mest en via voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong⁸. Enkele aspecten die invloed hebben vanuit een veehouderij op de volksgezondheid:

- infectieziekten kunnen worden overgedragen via bio-aerosolen (zwevende stofdeeltjes die bacteriën/endotoxinen, virussen of schimmels kunnen bevatten);
- ammoniak;
- fijn stof;
- geluid;
- geurhinder kan leiden tot klachten, stress en ervoor zorgen dat mensen zich minder prettig voelen in hun woonomgeving;
- de inrichting van de bedrijfslocatie.

Hiernavolgend wordt voor de belangrijkste gezondheidskundige aspecten kort ingegaan op de mogelijke invloed door uitbreiding van het bedrijf en de maatregelen die worden getroffen om de risico's zoveel mogelijk te beperken.

Geur

De cumulatieve geurbelasting is berekend. De hoogste geurbelasting op een geurgevoelig object als gevolg van de beoogde situatie bedraagt in het buitengebied maximaal 25,15 ouE/m³ en op de kern maximaal 6,41 ouE/m³. Hoewel sprake is van een overbelaste situatie, vindt er geen verslechtering van het woon- en leefklimaat plaats; deze blijft gelijk.

Voor de gezondheidsbeoordeling van geurbelasting veroorzaakt door intensieve veehouderijen, gebruikt de GGD het percentage (ernstig) geurgehinderden veroorzaakt door één bron in een niet-concentratiegebied. De GGD adviseert een maximaal toelaatbare geurbelasting van 6,0 ouE/m³ per individueel bedrijf.

De geurbelasting (voorgrobelasting) van het bedrijf op geurgevoelige objecten niet behorende bij (voormalige) agrarische bedrijven is op een geurgevoelig object 12,6 ouE/m³. Wel wordt hier voldaan aan de wettelijke normen en is verslechtert het woon- en leefklimaat ter plaatse niet.

Fijn stof

Stof in de lucht is de verzameling van alle vaste en vloeibare deeltjes. Een veelgebruikte term is fijn stof (PM₁₀) en zeer fijn stof (PM_{2,5}). De fijn stof en zeer fijn stof afkomstig uit stallen dient bij vergunningverlening te worden meegenomen.

Voor fijn stof wordt aangenomen dat er geen drempelwaarde kan worden aangegeven waaronder geen gezondheidseffecten zullen optreden. De Wereld Gezondheidsorganisatie hanteert echter een gezondheidskundige advieswaarde van 20 µg/m³ voor PM₁₀. De Europese norm ligt hoger, op 40 µg/m³ voor PM₁₀; deze laatste norm wordt ook in Nederland gehanteerd als norm waaraan bij vergunningaanvragen wordt getoetst.

De concentratie fijn stof ter plaatse van gevoelige bestemmingen in de omgeving van Klein Bedaf 3a-3b varieert na uitbreiding van het bedrijf tussen 21,26 en 22,94 µg/m³. De norm zoals vastgelegd in de Wet luchtkwaliteit bedraagt voor PM₁₀ 40,0 µg/m³. Aan deze norm wordt ruimschoots voldaan.

De concentratie zeer fijn stof ter plaatse van gevoelige bestemmingen varieert in de beoogde situatie tussen 13,13 en 13,50 µg/m³ en voldoet aan de wettelijke norm van 25,0 µg/m³.

Uit het luchtkwaliteitsonderzoek blijkt dat de inrichting kan voldoen aan de relevante eisen/grenswaarden uit de Wet luchtkwaliteit. De effecten die optreden nabij gevoelige objecten blijven onder de concentraties en grenswaarden uit de Wet luchtkwaliteit. Het bedrijf voldoet aan NIBM; geconcludeerd kan worden dat het bedrijf niet in betekende mate bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit in de omgeving. Ten opzichte van de vergunde situatie is sprake van een toename van fijn stof emissie (jaarlijkse toename

⁸ Volksgezondheidsaspecten van veehouderijmegabedrijven in Nederland, briefrapport RIVM 215011002 februari 2008

van 29.480 gram). De luchtkwaliteit in de omgeving van het plangebied verslechtert niet, op basis van de ISL3a-berekeningen.

De indirecte gevolgen door de verkeersaantrekkende werking op de openbare weg leveren zeer geringe verhogingen op van de concentraties en grenswaarden (PM₁₀). De omvang van de emissies heeft geen invloed op de gevolgen van de relevante bronnen zoals de diervverblijven.

Op grond van de Wet luchtkwaliteit, de per mei 2008 van kracht zijnde EU-richtlijn 2008/50/EG en de per 1 januari 2009 van kracht zijnde Beoordelingsrichtlijn luchtkwaliteit, kan daarom worden gesteld dat er geen belemmeringen zijn tegen de voorgenomen bedrijfsactiviteiten.

Uit het oogpunt van luchtkwaliteit is sprake van een acceptabel woon- en leefmilieu ter plaatse van de woningen.

Fijnstof en endotoxinen

Fijn stof afkomstig uit stallen is meestal organisch van samenstelling; hierin komen micro-organismen voor en daarmee van micro-organismen afkomstige toxinen. Een belangrijke toxine is endotoxine. Endotoxinen zijn celwandbestanddelen van gram-negatieve bacteriën (komen vrij bij beschadiging of dood van de bacterie) die vooral in hoge concentraties in de stallen zelf en bij veevoerproductie voorkomen en die toxische effecten op de mens kunnen hebben.

Er is nog heel weinig bekend over de blootstelling aan endotoxinen van omwonenden. De Gezondheidsraad heeft in 2012 een advies uitgebracht aan de overheid en adviseert de hoeveelheid endotoxinen in de buitenlucht te beperken tot 30 endotoxine-eenheden per kubieke meter buitenlucht (30 EU/m³) (gedurende 4 tot 8 uur).

Een van de conclusies van het VGO-onderzoek is dat verlaging van de longfunctie wordt gevonden bij mensen die in een omgeving wonen met vele veehouderijen, vooral bij de groep met 15 of meer bedrijven binnen een straal van een kilometer afstand. Dit verband hangt vooral samen met het aantal veehouderijen rond de woning en niet duidelijk met specifieke veehouderijtypen.

De veehouderijbedrijven binnen een straal van één kilometer rondom de locatie Klein Bedaf 3a-3b zijn in kaart gebracht (zie bijlage). Hierbij is op basis van de meest recente gegevens van Webbv en bestudering van de luchtfoto's bepaald welke bedrijven nog actief zijn. Geconstateerd is dat een aantal bedrijven niet meer actief is en een ander deel dusdanig kleinschalig dat deze niet kunnen worden beschouwd als een volwaardig agrarisch bedrijf.

Na filtering bevinden zich binnen een straal van één kilometer rondom het bedrijf Klein Bedaf 3a-3b in totaal hoogstens 12 in werking zijnde bedrijven.

Er kan worden geconcludeerd dat zich minder dan 15 bedrijven bevinden rondom de locatie.

Risicofactoren

Zoönosen zijn infectieziekten die van dieren op mensen kunnen overgaan. Per diersoort kunnen verschillende ziekten voorkomen die via de lucht verspreiden naar mensen, via direct contact tussen dier en mens of via voedsel. Voor omwonenden zijn vooral de via de lucht overdraagbare aandoeningen van belang. De zoönosen die via direct contact worden overgedragen zijn van belang voor de gezondheid van de veehouder en mensen die in de stal komen.

Naar verwachting zal een grotere afstand tot risicogroepen een minder grote kans geven op infecties, omdat de zoönosenverwekkers langer zijn blootgesteld aan klimatologische omstandigheden (met name zonlicht en temperatuur) en daardoor mogelijk minder ziekmakend zijn en slechts in lage concentraties aanwezig zijn. De klimatologische omstandigheden (windrichting) en vegetatie bepaald de verspreiding en concentratie van zoönosen in de omgeving. Vegetaties kunnen vervuiling uit de lucht verwijderen, de windsnelheid verlagen en daarmee grotere verspreiding voorkomen. Schadelijk concentraties in de lucht worden verlaagd.

De concentratie endotoxinen is gerelateerd aan het aantal bedrijven rondom de gevoelige locaties en de dieren aantallen. Tot 250 meter afstand van agrarische bedrijven is de concentratie endotoxinen verhoogd. De

verhoogde concentraties kunnen bij een deel van de omwonenden leiden tot nadelige effecten op de luchtwegen.

Q-koorts

Bij de melkgeiten is Q-koorts de zoönose die veel aandacht krijgt veroorzaakt door de uitbraak in 2008-2009. Q-koorts wordt veroorzaakt door de bacterie *Coxiella burnetti*. Deze bacterie wordt in Nederland vooral verspreid vanuit melkgeiten- en (melk)schapenbedrijven, met name bij het aflammeren en bij gevallen van abortus. Mensen kunnen besmet raken door inademing van (sporen van) *Coxiella burnetti*. 60 procent van de besmette personen krijgt geen symptomen, anderen krijgen griepachtige verschijnselen. Uit recent onderzoek blijkt dat de verspreiding van Q-koorts met name veroorzaakt wordt door het uitrijden en verspreiden van de mest afkomstig van besmette geiten. Mensen die binnen een straal van 2 kilometer van een besmet bedrijf woonden hadden 31 zoveel kans op klinische Q-koorts ten opzichte van mensen die meer dan 5-10 kilometer afstand woonden. Nederlandse geiten- en schapenbedrijven zijn op dit moment officieel vrij van Q-koorts⁹. De sector is veilig voor de volksgezondheid.

Emissiebeperking

Met het oogpunt op het verminderen van gezondheidsrisico's voor omwonenden van de stallen onderstaand een opsomming van maatregelen welke genomen worden om de stalemissies terug te dringen. De maatregelen komen onder ander voort uit het document "Additionele maatregelen ter vermindering van emissies van bioaerosolen uit stallen: verkenning van opties, kosten en effecten op de gezondheidslast van omwonenden", het hygiëneprotocol van de LTO en de LCI-richtlijn van het RIVM.

Maatregelengroep stro(oisel)

Er wordt gebruik gemaakt van schoon stro dat aan hoge kwaliteitseisen voldoet. Het stro wordt bij instrooien niet overmatig opgestrooid. Dit voorkomt stofvorming. Het sluiten van de windbreekzeilen bij de natuurlijk geventileerde stal en de beheerste mechanische ventilatie van de overige stallen voorkomt het "verwaaien" van stro.

Maatregelengroep voersysteem

Er is geen brijvoer aanwezig. Er wordt voornamelijk krachtvoer, ruwvoer en natte bijproducten gevoerd. Krachtvoer wordt in de geitenhouderij met name als pallets gevoerd. Juist vanwege de specifieke kenmerken van het dier wordt het krachtvoer hard geperst en vaak gecoat zodat de pallet zo goed mogelijk blijft. Inherent aan deze wens vanuit voedingstechnisch oogpunt geeft dit ook een reductie van de te verwachten stofemissie behorende bij het voeren van krachtvoer. De natte bijproducten maken het voermengsel vochtig en voorkomt daarmee verwaaiing.

Maatregelengroep hygiëne/mest

Uit recent onderzoek is gebleken dat mest een belangrijke bron is voor het voorkomen van stofdeeltjes. Er worden maatregelen genomen in de stal, maar ook buiten de stal ten aanzien van mestopslag, -overslag, -verwerking om verwaaiing van meststofdeeltjes vanaf het erf te voorkomen. Een goed voorbeeld hiervan is de overdekte mestopslag. Deze voorziening voorkomt dat de wind invloed heeft bij het (ver-)laden van mest. De mestopslag is zo ver mogelijk van de omwonende en doorgaande weg geplaatst en zo dicht mogelijk bij de stallen waar de mest uitkomt. De routing om de mest van de stal naar de mestopslag te rijden is omringd door bebouwing of beplanting zodat verwaaiing van mestdeeltjes wordt voorkomen.

In de stal wordt zoveel mogelijk stofvorming voorkomen. Er wordt alleen stro (bijvoorbeeld vlasstro) gebruikt dat aan hoge kwaliteitseisen voldoet. Er wordt gekeken naar de aanwezigheid van stof en ongedierte. Er wordt geen oud, droog of verstofft strooisel gebruikt. Daarnaast wordt bij het instrooien het stro niet overmatig opgestrooid. Door het voorkomen van stofvorming, wordt verwaaiing van bacteriën voorkomen. De potten worden dagelijks ververs en aangevuld, zodat vervuiling en vliegvorming voorkomen wordt. De strooisels worden opgeslagen in de opslagloods.

⁹ Lijst NVWA

De stal wordt niet uitgemest vanaf de aanvang van de lammerperiode tot 30 dagen na afloop daarvan¹⁰. Door de mest tijdens de aflammerperiode en gedurende enige tijd daarna in de stal te laten liggen, zakken eventueel aanwezige Q-koorts bacteriën in de mest. De kans op verwaaiing van de bacterie is daardoor kleiner dan wanneer direct na aflammeren uitgemest wordt. Bij het leegrijden van de potstal wordt eerst de mest ruim met water besproeid, ingeval dat de mest van zichzelf niet voldoende vochtig is. De mest wordt niet uitgereden over het land, maar direct bij uitmesten opgeslagen.

Na het uitmesten wordt de mest gedurende 30 dagen opgeslagen op de locatie waar de mest is geproduceerd. De mest wordt opgeslagen in een overkapte mestopslag. Door het composteringproces worden de Q-koortsbacteriën gedood en door de mest op te slaan in een overkapte opslag wordt verwaaiing voorkomen van mestdeeltjes.

Additionele technieken

Er zijn geen additionele technieken (technieken opgenomen in de Rav) beschikbaar die de emissie van geur, ammoniak en fijn stof beperken. De stallen worden echter wel op de toekomst voorbereid. Wanneer een erkend luchtwassysteem beschikbaar komt voor de geitenhouderij kan deze eenvoudiger worden aangesloten. Wel worden er 350 melkgeiten verplaatst van de bestaande stal welke natuurlijk wordt geventileerd naar de mechanische geventileerde stal waardoor het emissiepunt van deze dieren gecontroleerd en verder van de omwonende komt.

Verspreidingstechniek

In de nieuwe stallen wordt er gebruik gemaakt van mechanische ventilatie. De lucht wordt (centraal) afgezogen en stroomt verticaal de stal uit met een zo hoog mogelijke uittreedsnelheid. De uitstroomhoogte wordt verhoogd, zodat de stallucht met eventuele ziekteverwekkers hoger in de atmosfeer wordt ingebracht. Groenelementen op het erf en in de omgeving vangen stofdeeltjes op. Deze maatregel wordt verder besproken in de paragraaf inpassing. In de directe omgeving wordt de infectiedruk verlaagd. Dit wordt ook bereikt door een grotere afstand te creëren van het emissiepunt tot het dichtstbijzijnde gevoelige object. De concentratie is zoveel mogelijk verdund voordat het gevoelige object bereikt wordt.

Dierenwelzijn

Voldoende vreetplaatsen, voldoende verstrekking van (kracht)voeders en hygiënische drinkwatervoorzieningen verbeteren het dierenwelzijn. Door altijd schoon en vers drinkwater te verstrekken wordt de diergezondheid verbeterd en de kans op het overdragen van infecties middels het drinkwater geminimaliseerd. Het waterleidingsysteem wordt regelmatig gespoeld.

Met mechanische ventilatie kan de luchtkwaliteit en temperatuur in de stallen beter geregeld worden wat ten goede komt van voor de gezondheid van de dieren en de melkproductie. Het bedrijf is met behulp van diverse vakspecialisten ontworpen. Veterinaire, voedings- en managementdeskundigen binnen de melkgeitenhouderij hebben geholpen bij het opzetten van het ontwerp. Deze samensmelting van expertise heeft een doordacht bedrijfsontwerp gebracht met een maximale borging van het dierenwelzijn.

Een veterinaire specialist en dierenarts blijft maandelijks betrokken bij de bedrijfsvoering ter voorkoming van dierziekten.

Bedrijfshygiëne

Hygiënisch werken is van belang om de diergezondheid op het melkgeitenbedrijf zo goed mogelijk onder controle te houden. Een belangrijke factor voor een goede hygiëne is disciplinair werken. Er wordt een duidelijk scheiding gehanteerd wat betreft de schone en vuile weg. In de geitenstallen is een hygiënesluis en aparte laad- en aflevertuimte aanwezig.

Voor het betreden van de stal worden de laarzen ontsmet, worden de handen gewassen en wordt gebruik gemaakt van de douche. Per stal is aparte bedrijfskleding (kleding en schoeisel) aanwezig en wordt bij betreden van een andere stal verwisseld. Gescheiden looplijnen en het minimaliseren van erfbetreders op

¹⁰ Hygiëneprotocol voor melkgeiten- en schapenhouderijen

het bedrijfsgebouwe geven een grote positieve bijdrage in de gezondheid van de dieren.

De hygiënerichtlijnen zijn bij iedereen die het bedrijf bezoekt of op het bedrijf werkt bekend (ook loonwerkers en mesthandelaren). Er wordt geschikte werkkleding gedragen om de werknemers niet aan de bronnen bloot te stellen. Bij assistentie bij het aflammeren wordt hygiënekleding, adembescherming en handschoenen (persoonlijke beschermingsmiddelen) gedragen¹¹. Er zijn voldoende emmers of bakken in de stal, waarin nageboorten en verworpen vruchten kunnen worden verzameld om vervolgens naar de kadaverkoeling te verplaatsen. Nageboorten en verworpen vruchten worden direct uit de stal. Er is een ondergrondse kadaverkoeling aanwezig, wat de kans op infecties vermindert. Ongedierte heeft geen mogelijkheid om bij de kadavers te komen en ziekten te verspreiden.

Binnen het bedrijf is een ongediertebestrijdingsplan aanwezig. Ongedierte als ratten en muizen kunnen diverse infectieziekten verspreiden tussen de verschillende diergroepen die op het bedrijf aanwezig zijn. Daarnaast worden insecten (onder andere vliegen) bestreden door frequent uitmesten; indien de bedrijfsvoering dit niet toelaat, wordt ingezet op het bestrijden van maden. Ongediertebestrijding vindt plaats door een extern bedrijf welke maandelijks het bedrijf bezoekt.

De gebouwen worden zodanig ingericht dat een maximale bedrijfshygiëne haalbaar is. Goed reinigbare vloeren en wanden, goede bestrating rond de gebouwen en strakke werkprotocollen geven rust en reinheid op het bedrijf.

Binnen het bedrijf is sprake van een gesloten bedrijfsvoering. Enkel dieren worden afgevoerd waardoor de kans op introductie van nieuwe micro-organismen klein is. Het bedrijf werkt volledig met dieren uit eigen opfok; er vindt geen aankoop van dieren plaats van andere bedrijven. Daarnaast wordt onderlinge insleep of versleep van ziekten voorkomen door de huisvesting van opfokgeiten tot 6 maanden en melkgeiten te scheiden¹².

Inpassing

Landschappelijke inpassing

Uit recent onderzoek is gebleken dat groenelementen stofdeeltjes kunnen afvangen van ventilatielucht dat daadwerkelijk door het groenelement stroomt. Onder de meest ideale omstandigheden (wind komt recht over de stal aanwaaien in de richting van het groenelement) zou een groenelement (hoogte gelijk aan de hoogte van de nok van de stal en op 30 meter afstand) de buitenluchtconcentraties van middelfijn stof met maximaal 25% kunnen verminderen.

Voor optimale afvang van fijn stof en bereik van lage concentraties in de omgeving van de bedrijfslocatie is de structuur van de beplanting belangrijk. Onderstaande groenstructuren zijn toegepast op het erf en bevorderen de afvang van fijn stof.

- Er is gebruik gemaakt van smallere lijnbeplanting (in plaats van een bosje);
- Voor optimale zuivering is gebruik gemaakt van poreuze beplantingsstructuren. Er is afgewisseld met bomen en heesters, geen “potdichte” windsingels;
- Er is een mix aan inheemse soorten gebruikt om de cocktail aan luchtverontreiniging aan te pakken;
- Bij keuze van de soorten is rekening gehouden met soorten die het meeste fijn stof afvangen¹³;
- De hoeveelheid verhard oppervlak op het erf is zoveel mogelijk beperkt, waar mogelijk is groen gecreëerd in de vorm van herhalende lijnelementen.

Een landschappelijk inpassingsplan is opgesteld om de kwaliteit van de bedrijfslocatie te waarborgen. Het jaarlijks onderhoud zorgt ervoor dat het optimale eindbeeld behaald wordt en behouden blijft.

Door de landschappelijke inpassing wordt het bedrijf verfraaid en zoveel mogelijk gecamoufleerd. Groen

¹¹ LCI-richtlijn Q-koorts

¹² Kennisplatformveehouderij.nl

¹³ Bomen een verademing voor de stad, februari 2008

heeft een positieve werking op de conditie van omwonenden. De kans dat bewoners zich gezond voelen in groene gebieden is 1,5 keer zo groot als in minder groene woonomgevingen. De aanwezigheid van groen zorgt voor minder depressies, nekklachten, migraine en astma/COPD. Mensen herstellen bij groen eerder van complicaties¹⁴.

Groen houdt ook een grote hoeveelheid water vast en zorgt voor een demping van verkeersgeluid. Tevens is een waterberging aanwezig, waar het hemelwater kan infiltreren.

Transport

Het transport van dieren en/of mest gebeurt buiten de bebouwde kom, zodat eventuele verwaaiing van stoffen voorkomen wordt in de bebouwde kom en een grotere risicogroep treft.

Monitoring

De gezondheid van de geiten, maar ook de bedrijfsvoering wordt dagelijks gemonitord. Er is een geautomatiseerd managementsysteem aanwezig, waarin de melkproductie, diergezondheid en voeding wordt bijgehouden.

Ten eerste worden de geiten binnen 30 dagen na hun geboorte geregistreerd in het I&R systeem. In het geval dat de dieren binnen 30 dagen worden vervoerd, worden de geiten eerder geregistreerd in het systeem. Bij eventuele uitbraak van een besmettelijke dierziekte of bij gevaar voor de volksgezondheid zijn de dieren en hun plaats van herkomst op deze manier snel te traceren.

Maandelijks worden van enkele dieren bloedmonsters onderzocht wat de essentiële waarden in beeld brengt. Op basis van de resultaten wordt door middel van afgewogen hoeveelheden vitaminen en mineralen de weerstand van de geiten verhoogd, wat bijdraagt aan een goed immuunsysteem. Eenmaal per maand wordt een monster uit de melktank genomen. De tankmelkmonsters worden door de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) gecontroleerd op de aanwezigheid van de Q-Koortsbacterie. Door het gehele bedrijf te enten tegen Q-koorts is besmetting in principe uitgesloten. Mocht onverhoopt bij de monitoring een antistof in de melk gevonden worden dan wordt de veroorzakende geit verwijderd.

Voorkomende verschijnselen van een besmettelijke dierziekte worden gemeld bij de nVWA. Abortus is één van de kenmerken van Q-koorts op een geiten- of schapenbedrijf. Bij eventuele besmetting van Q-koorts geldt een bezoekersverbod. Een bedrijfsregister wordt bijgehouden om de bezoekers aan de stal te registreren.

Voor het vervoer van mest worden de voorwaarden van de Meststoffenwet gehanteerd. Het transport is vergezeld zijn van een Vervoersbewijs Dierlijke Meststoffen (VDM). Daarnaast wordt de lading tijdens transport afgedekt. Er wordt een mestadministratie bijgehouden van de data waarop de stal is uitgemest en van het afvoeren of laten afvoeren van de mest en het uitrijden of laten uitrijden van de mest. Zodat kan worden aangetoond dat de mest conform de wetgeving opgeslagen en verwerkt is.

Bovenstaande maatregelen op bedrijfsniveau verkleinen de risico's op de volksgezondheid.

5.7.3 Advies GGD

In oktober 2016 is de GGD gevraagd om een advies uit te brengen om te verzekeren en te borgen dat de ontwikkeling het aspect volksgezondheid op een adequate manier heeft meegewogen en op basis waarvan het bevoegd gezag een gedegen besluit kan nemen.

Op 8 november 2016 heeft de GGD een advies uitgebracht over de gezondheidsaspecten van de voorgenomen bedrijfsactiviteit. Het advies is toegevoegd als bijlage. De maatregelen welke de GGD adviseert worden waar mogelijk opgenomen in de voorschriften van de omgevingsvergunning, zoals het

¹⁴ Branchevereniging VHG – factsheet Gezond door een groene omgeving

opstellen van een klachtenprotocol. Ook worden door de GGD maatregelen cq. handreikingen gegeven richting de gemeente, dit zijn maatregelen die de gemeente kan treffen op gebiedsniveau.

Op grond van de resultaten van de geurberekeningen beoordeelt de GGD in haar definitief advies de situatie vanuit gezondheidskundig oogpunt op het aspect geur als niet acceptabel, gelet op het feit dat de betreffende burgerwoningen zowel qua voorgrond- als achtergrond een hoge belasting hebben die de gezondheidkundige advieswaarden van de GGD overschrijden (5 ouE/m³ in de bebouwde kom, 10 ouE/m³ in het buitengebied).

Echter, in het advies wordt richting gemeente aangegeven welke maatregelen kunnen worden getroffen om eventuele geurhinder die in de omgeving wordt ervaren aan te pakken. Het advies is aan de gemeente om de hoge geurbelasting mee te wegen in haar besluitvorming en maatregelen te overwegen:

- Communicatie beïnvloedt hoe hinder ervaren wordt. Communiceer met de omwonenden over de huidige en toekomstige geursituatie en over genomen maatregelen. De ondernemer kan aangeven wat de onderbouwingen en afwegingen zijn geweest om te komen tot het gekozen stalsysteem.
- Onderzoeken of de bewoners de geurbelasting als hinderlijk ervaren. De cumulatieve achtergrondbelasting in het zowel het buitengebied als de woonkern geeft een hoog percentage berekende hinder. Echter, de werkelijke hinder die in de praktijk wordt ervaren wordt bepaald door meerdere factoren (zoals intensiteit, gewenning en vertrouwdheid met de bron).
- In het geval dat geuroverlast wordt ondervonden, adviseert de GGD om naar oplossingen te zoeken die de cumulatieve geurbelasting terugbrengt, of in ieder geval verdere belasting voorkomt. Hiervoor is een gebiedsgerichte aanpak vereist. Hierin moeten in ieder geval de burgers van de woonkern, buitengebied en de ondernemers van (veehouderij-)bedrijven in de omgeving betrokken worden.
- Om zorgvuldig om te gaan met huidige en toekomstige klachten kan de ondernemer een klachtenprotocol opstellen. Door een klachtenprotocol in de voorschriften van de omgevingsvergunning op te nemen heeft de gemeente handhavingsgrond bij de afhandeling van geurklachten. In het geval van klachten kunnen de ondernemer en gemeente gezamenlijk een klachtenanalyse uitvoeren die in beeld brengt wat omwonenden als hinderlijk ervaren, en wordt het mogelijk om gerichte maatregelen te nemen.

In eerste instantie staat het college op het standpunt dat de beoogde situatie en daarmee de beoogde geursituatie in de omgeving van de geitenhouderij acceptabel en vergunbaar is. Toetsing aan het wettelijk beleidskader (Wet geurhinder en veehouderij) laat zien dat het woon- en leefklimaat kwalitatief niet verslechtert ter plaatse van die woningen. De Handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij is hierbij de leidraad geweest. Voor een uitgebreide omschrijving van de toetsing van de resultaten aan de wettelijke normen wordt hier verwezen naar paragraaf 5.4 van deze rapportage.

Op dit moment is de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) onderhevig aan een landelijke evaluatie. Middels het onderzoek “Geurhinder van veehouderij nader onderzocht: meer hinder dan Handreiking Wgv doet vermoeden?” (2015) van de GGD’s Brabant/Zeeland en het IRAS is de relatie onderzocht tussen cumulatieve geurbelasting (achtergrondbelasting) en werkelijke geurhinder voor concentratiegebieden uit de Handreiking Wgv bij verschillende typen veehouderijbedrijven (varkenshouderij, rundveehouderij en pluimveehouderij). Het onderzoek heeft echter geen betrekking op geitenhouderijbedrijven. Derhalve kan op basis van dit onderzoek geen conclusie worden verbonden aan geurhinder afkomstig van geitenhouderijen.

De evaluatie van de Wgv heeft nog niet geleid tot een nieuw toetsingskader. Tot die tijd blijft de Wgv het officiële toetsingskader als het gaat om het bepalen van geurhinder vanuit veehouderijbedrijven op geurgevoelige objecten.

Zoals de GGD in haar advies aangeeft wordt de werkelijke hinder die in de praktijk wordt ervaren bepaald door meerdere factoren zoals intensiteit, gewenning en vertrouwdheid met de bron. Het op dit moment afdwingen van technische maatregelen om de geuremissie te beperken acht het college niet noodzakelijk. Het ventilatiesysteem dat wordt toegepast binnen de stallen op de locatie Klein Bedaf 3a-3b betreft een

mechanisch ventilatiesysteem. Momenteel wordt in de geitenhouderij nog niet beschikt over een meer milieureducerend stalsysteem dat wettelijk erkend is waarvoor een rechtmatige vergunning kan worden verleend. Technische maatregelen om de geuremissie en –belasting op de omgeving te beperken (bijvoorbeeld door een luchtwasser) staan voor de geitenhouderij nog in de kinderschoenen.

5.8 Externe veiligheid

Bij ruimtelijke plannen dient rekening te worden gehouden met het aspect externe veiligheid. Daartoe moeten de risico's voor de bevolking, die verbonden zijn aan gevaar veroorzakende activiteiten, in beeld worden gebracht. Hiertoe worden bij risicovolle activiteiten risicocontouren aangebracht. Een risicocontour (ofwel plaatsgebonden risico) geeft aan hoe groot in de omgeving de overlijdenskans is door een ongeval met een risicobron: binnen de contour is het risico groter, buiten de contour is het risico kleiner.

In de huidige situatie wordt binnen de inrichting aan de Klein Bedaf 3a-3b geen of in een zeer beperkte mate gevaarlijke afvalstoffen opgeslagen. De inrichting is derhalve zelf geen risicovolle inrichting.

In de directe omgeving van de projectlocatie zijn geen risicovolle inrichtingen gelegen (zie figuur 22). Het dichtstbijzijnde risicovol object, een propaantank, is gelegen aan Groot Bedaf 1 op een afstand van circa 850 meter. Verder is de projectlocatie niet gelegen binnen een (hinder)zone of werkstrook van hoofdleidingen of kabels. Er liggen geen hoofdleidingen voor olie, gas of water en geen hoogspanningsleidingen in of direct nabij de projectlocatie, waarmee rekening zou moeten worden gehouden. Ten slotte bevindt het zich niet binnen een straalpad of radarverstoringsgebied.

Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering voor onderhavige ontwikkeling.

Figuur 22: Uitsnede Risicokaart provincie Noord-Brabant

6. Waterparagraaf

6.1 Waterbeleid

Met betrekking tot de waterhuishouding zijn diverse beleidsstukken relevant. Genoemd kunnen worden: Kaderrichtlijn Water, Vierde Nota Waterhuishouding, Waterbeleid in de 21^e eeuw WB21, Nationaal bestuursakkoord water, Nationaal Waterplan 2009 -2015, Beleidsbrief regenwater en riolering, Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021, Waterbeheerplan Brabantse Delta 2016-2021. Centraal in het waterbeleid is dat water een belangrijk sturend element is in de ruimtelijke ordening. De waterhuishouding legt daarmee een ruimteclaim waaraan voldaan moet worden. Daarbij zijn de volgende strategieën leidend:

- Vasthouden-bergen-afvoeren (waterkwantiteit);
- Voorkomen-scheiden-zuiveren (waterkwaliteit);
- Grondwater neutraal bouwen;
- Infiltratie of berging van hemelwater binnen de projectlocatie;
- Beperken van het verhard oppervlak;
- Maatregelen ter voorkoming van grondwatervervuiling;
- Niet gebruiken van uitlogbare materialen;
- Meer ruimte voor de opvang van regenwater.

Beleid waterschap Brabantse Delta

Het waterschap Brabantse Delta is verantwoordelijk voor het waterbeheer in de gemeente Baarle- Nassau. Het gaat dan om het waterkwantiteits en - kwaliteitsbeheer, de waterkeringzorg, waterzuivering, het grondwaterbeheer, het waterbodembeheer en vaak ook het scheepvaartbeheer.

Het waterschap heeft de grondslag van haar beleid opgenomen in het Waterbeheersplan 2016-2021, dat is afgestemd op Europees, nationaal en provinciaal beleid. Speerpunten uit het waterbeheerplan zijn risico's beheersen, duurzame ontwikkeling, maatschappelijk verantwoord en vernieuwend, effectief en efficiënt.

Daarnaast heeft het waterschap waar nodig nog toegespitst beleid en beleidsregels op de verschillende thema's/speerpunten uit het waterbeheersplan en heeft het waterschap een eigen verordening: de Keur en de legger. De Keur bevat gebods- en verbodsbepalingen met betrekking tot ingrepen die consequenties hebben voor de waterhuishouding en het waterbeheer. De legger geeft aan waar de waterstaatswerken liggen, aan welke afmetingen en eisen die moeten voldoen en wie onderhoudsplichtig is. Veelal is voor deze ingrepen een watervergunning van het waterschap benodigd.

Het waterschap hanteert bij nieuwe ontwikkelingen het principe van waterneutraal bouwen, waarbij gestreefd wordt naar het behoud of herstel van de "natuurlijke" waterhuishoudkundige situatie. Vanwege dit principe wordt bij uitbreiding van verhard oppervlak voor de omgang met hemelwater uitgegaan van de voorkeursvolgorde infiltreren, bergen, afvoeren. De technische eisen en uitgangspunten voor het ontwerp van watersystemen zijn opgenomen in de "beleidsregel hydraulische randvoorwaarden 2009".

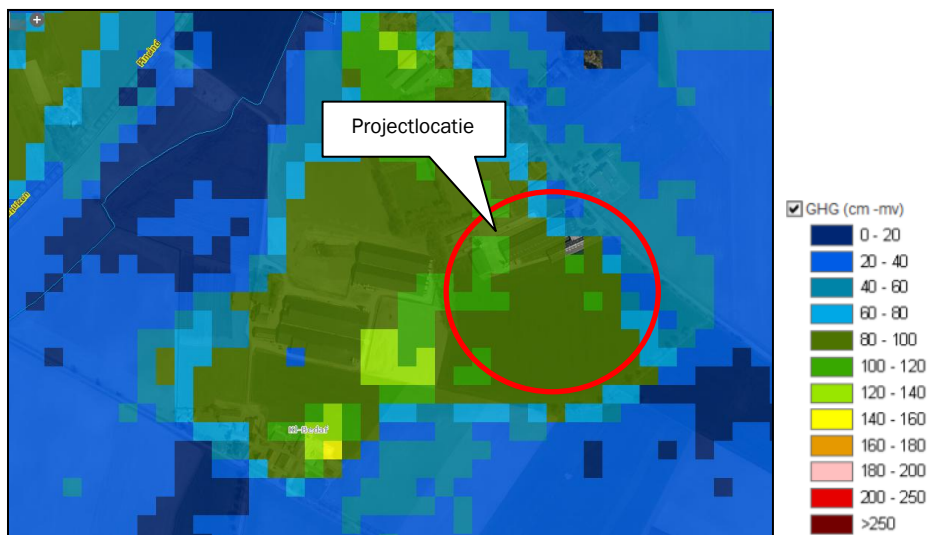
Watertoets

Sinds 1 november 2003 is de zogenaamde Watertoets verplicht. Dat wil zeggen dat in elk ruimtelijk plan gemotiveerd moet worden aangegeven hoe met het water in het gebied wordt omgegaan en wat de ruimtelijke veranderingen voor de waterhuishouding betekenen. Ook is het overleg met de waterbeheerder, het waterschap Brabantse Delta, onderdeel van deze watertoets.

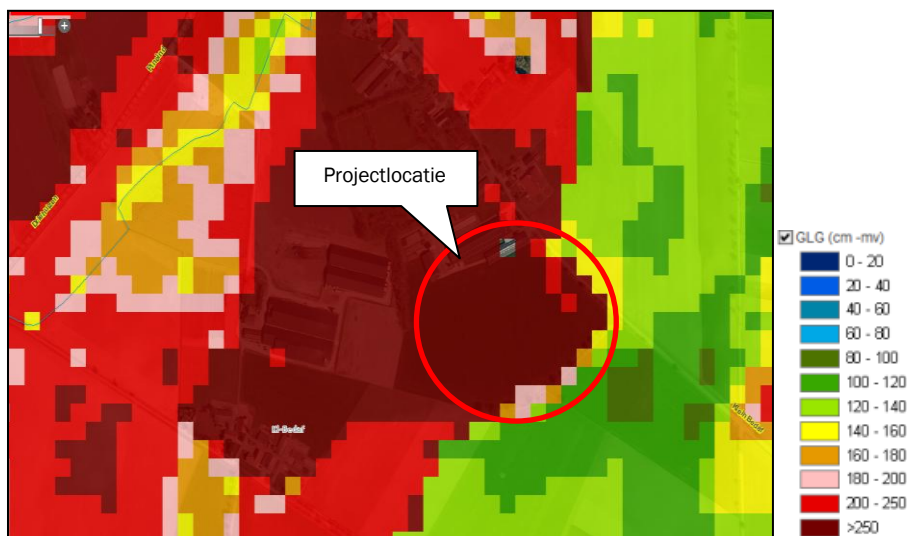
6.2 Grondwater

6.2.1 Grondwaterstanden

Via de wateratlas van de provincie Noord-Brabant zijn gegevens opgevraagd over de grondwaterstand in de projectlocatie. Uit gegevens is gebleken dat de gemiddelde hoogste grondwaterstand zich rond de 80 centimeter onder het maaiveld bevindt (zie figuur 23) en de gemiddelde laagste grondwaterstand rond de 250 centimeter onder het maaiveld (zie figuur 24).

Figuur 23: Gemiddelde hoogste grondwaterstand (bron: Wateratlas, Noord-Brabant)

Figuur 24: Gemiddelde laagste grondwaterstand (bron: Wateratlas, Noord-Brabant)

6.3 Afvoer hemelwater

Beleid Waterschap Brabantse Delta

Het waterschap hanteert bij nieuwe ontwikkelingen het principe van waterneutraal bouwen. Voor de afvoer van hemelwater betekent dit dat het waterschap bij uitbreiding van verhard oppervlak voor de omgang met hemelwater uit gaat van de voorkeursvolgorde infiltreren, retentie (binnen en buiten de projectlocatie) en bergen in bestaand watersysteem.

Feitelijke situatie

In de feitelijke situatie heeft het bouwperceel een oppervlakte van 1,5 hectare en bestaat het voor circa 1,19 hectare uit verhard oppervlak, zie volgende tabel.

Tabel 13: Verhard oppervlak in feitelijke situatie

Verhard oppervlak	Oppervlakte
Erfverharding	3.610
Stal 1	4.060
Stal 2 (incl. wachtruimte)	1.289
Sleufsilos (5 stuks)	1.364
Mest- en stro-opslag	544
Woonhuis	122
Opslag/berging (2 stuks)	915
Totaal	11.904

De projectlocatie is niet gelegen in een grondwaterbeschermingszone. In de directe omgeving van de inrichting is de watergang Bovenloop Donge gelegen.

Toekomstige situatie

De projectlocatie heeft een oppervlakte van circa 2,9 hectare, waarvan verhard oppervlak (79% van bouwperceel) 23.015 m², zie volgende tabel.

Tabel 14: Verhard oppervlak in toekomstige situatie

Verhard oppervlak	Oppervlakte
Erfverharding	5.225
Stal 1	4.060
Stal 2 (incl. opslag en wachtruimte)	4.605
Stal 3	2.624
Stal 4	2.488
Gebouw 5	840
Object 6 Mestopslag	1.200
Sleufsilos (3 stuks)	975
Woonhuis	122
Opslag/berging (2 stuks)	915
Totaal	23.054

In totaal bedraagt het verhard oppervlak circa 23.054 m² en het onverhard oppervlak circa 5.946 m². In de beoogde situatie neemt het verhard oppervlak toe met circa 1,11 hectare. Het onverhard oppervlak wordt aangewend voor landschappelijke inpassing.

Hydrologisch neutraal bouwen

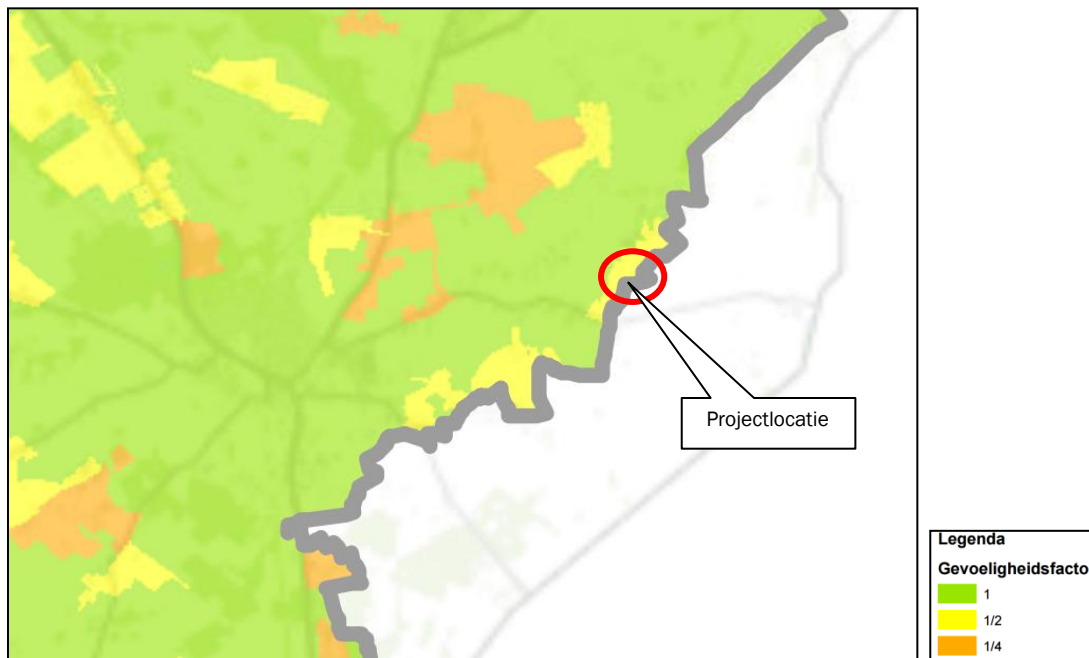
Hydrologisch neutraal bouwen betekent dat het schone hemelwater afkomstig van daken en erfverharding op het perceel moet worden verwerkt door middel van infiltratie of waterberging. Gezorgd moet worden dat voldoende buffercapaciteit aanwezig is.

Infiltratie hemelwater

Voor de dimensionering van de infiltratievoorziening wordt de rekenregel uit artikel 15 van de Algemene regels van de Keur toegepast. Hierin is bepaald dat bij een toename van verhard oppervlak meer dan 10.000 m² compenserende maatregelen getroffen moeten worden voor het afvoeren van hemelwater, in de vorm van een voorziening met een minimale compensatie, waarbij de volgende rekenregel wordt toegepast: benodigde compensatie (in m³) = toename verhard oppervlak (in m²) x gevoeligheidsfactor x 0,06 (in m)

De gevoeligheidsfactor houdt de nominale waarde in die de hydrologische gevoeligheid en infiltratiepotentie van de locatie uitdrukt. De waarde 0,06 is de waterschijf van 60 mm die overeenkomt

met de vastgestelde bovengrens voor de compensatiecapaciteit van 600 m³/ha. In de volgende figuur wordt de hydrologische gevoeligheid van de locatie afgelezen; deze bedraagt 0,5.

Figuur 25: uitsnede kaart keur oppervlaktewater gevoeligheidsfactor, bron: Waterschap Brabantse Delta

Om hydrologisch neutraal te ontwikkelen bedraagt de benodigde bergingscapaciteit voor de ontwikkeling tijdens een extreme neerslagsituatie: $11.111 \times 0,5 \times 0,06 = 333 \text{ m}^3$.

Bij de dimensionering van de voorziening dient rekening gehouden te worden met een maximale diepgang van 80 cm gezien de GHG (gemiddelde hoogste grondwaterstand) ter plaatse, zie figuur 23.

Het hemelwater afkomstig van het erf en de daken wordt geïnfiltreerd middels een infiltratievoorziening in de vorm van een zaksloot. De zaksloot is ten westen van de inrichting gelegen waarin het water op een natuurlijke wijze in de bodem kan zakken. De zaksloot staat niet in verbinding met enig ander oppervlaktewater in beheer van het waterschap.

Rekening houdend met de hoogste grondwaterstand (GHG), heeft de zaksloot een diepte van 80 centimeter en een oppervlakte van 412 m². Met deze afmetingen is de infiltratievoorziening van meer dan voldoende omvang om het hemelwater te kunnen bergen. Het hemelwater wordt zowel middels buizen als oppervlakkig afgevoerd naar de zaksloot.

De sleufsilo's worden niet voorzien van goten ten behoeve van de afvoer van hemelwater. Het hemelwater dat op de afdekking van de sleufsilo's terecht komt infiltreert ter plekke in de onverharde bodem rondom de silo's. Het hemelwater afkomstig van de bestaande bebouwing wordt reeds afgevoerd via het oppervlakte water in de omgeving van de bedrijfslocatie.

Gebruik van niet-uitlogende materialen

Het gebruik van niet uitlogende materialen is conform het advies van de Dubo-richtlijn (Duurzaam Bouwen). In het Lozingenbesluit Bodembescherming staat dat niet verontreinigd hemelwater in principe in de bodem geïnfiltreerd kan worden of afgevoerd kan worden naar het oppervlaktewater, ook als dat in contact is geweest met oppervlakken als daken. Bij de bouw zal geen gebruik worden gemaakt van onbehandelde uitlogende materialen zoals koper, zink en lood, teerhoudende dakbedekking (PAK's). Doordat het hemelwater niet vervuild is, is het geen probleem om het hemelwater te laten infiltreren in de bodem.

Lozen op het riool

Het is uitgesloten dat het hemelwater na realisatie van voorliggend project in de toekomst op het riool geloosd wordt. Het water van de stallen wordt via het dak naar de infiltratievoorziening of oppervlaktewater getransporteerd.

Conclusie

Het plan wordt hydrologisch neutraal uitgevoerd. Het hemelwater wordt niet afgevoerd via het riool, maar ter plaatse geïnfiltreerd in een infiltratievoorziening (zaksloot) of afgevoerd via het oppervlaktewater. Waterverontreiniging wordt voorkomen door het gebruik van niet uitlogende bouwmaterialen. Geconcludeerd kan worden dat voldaan wordt aan het beleid van waterschap Brabantse Delta inzake de watertoets.

7. Economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid

7.1 Economische uitvoerbaarheid

Bij de voorbereiding van een bestemmingsplan (hieronder wordt ook verstaan een buitenplanse afwijking door middel van een omgevingsvergunning, zoals het geval in onderhavig plan) dient, op grond van artikel 3.1.6 lid 1, sub f van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro), onderzoek plaats te vinden naar de (economische) uitvoerbaarheid van het plan. In principe dient bij vaststelling van een ruimtelijk plan tevens een exploitatieplan vastgesteld tot worden om verhaal van plankosten zeker te stellen. Op grond van “afdeling 6.4 grondexploitatie”, artikel 6.12, lid 2 van de Wro kan de gemeenteraad bij het besluit tot vaststelling van het plan echter besluiten geen exploitatieplan vast te stellen indien:

- Het verhaal van kosten van de grondexploitatie over de in het plan of besluit begrepen gronden anderszins verzekerd zijn;
- Het bepalen van een tijdvlak of fasering als bedoeld in artikel 6.13, eerste lid, onder c, 4°, onderscheidenlijk 5°, niet noodzakelijk is;
- Het stellen van eisen, regels of een uitwerking van regels als bedoeld in artikel 6.13, tweede lid, onderscheidenlijk b, c, of d, niet noodzakelijke is.

In deze situatie is er sprake van een particulier initiatief, waarbij de gemeente alleen medewerking verleent door middel van het volgen van de benodigde procedure. De kosten die verbonden zijn aan deze procedure en eventuele planschade zijn voor rekening van de initiatiefnemer.

Het verhaal van kosten van de grondexploitatie over de in het plan of besluit begrepen gronden zijn anderszins verzekerd via een anterieure overeenkomst tussen de gemeente Baarle-Nassau en initiatiefnemer. Hierin is zeker gesteld dat alle interne- en externe plankosten voor rekening en risico van de initiatiefnemer komen. Daarnaast is in de anterieure overeenkomst toepassing van de aanleg van erfbeplanting zeker gesteld.

Door bouwactiviteiten en verandering in gebruik kunnen derden schade lijden, welke redelijkerwijs niet of niet geheel voor hun laste behoren te blijven en waarvan vergoeding niet of niet in voldoende maken door aankoop, onteigening of anderszins verzekerd is. Op grond van artikel 6.1 van de Wro zullen burgemeester en wethouders hen op aanvraag een schadevergoeding toekennen. Dergelijke risico's zullen door de gemeente worden afgewenteld op de initiatiefnemer. Hiertoe wordt een planschadeafwentelingsovereenkomst behorende bij de bestemmingsplanherziening voor de gewenste bedrijfsontwikkeling gesloten.

7.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Op de voorbereiding van een omgevingsvergunning die wordt verleend met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3°, van de wet is artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening van overeenkomstige toepassing. Op grond van artikel 6:18 Besluit omgevingsrecht dient de gemeente bij de voorbereiding van een dergelijk plan overleg te voeren met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met die diensten van provincie en Rijk die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen welke in het plan in het geding zijn.

8. Conclusie

De initiatiefnemer heeft het voornemen zijn bedrijf aan Klein Bedaf 3a-3b te Baarle-Nassau uit te breiden ten behoeve van de huisvesting van in totaal 4.400 melkgeiten, 1.510 opfokgeiten en 110 bokken. Ten behoeve van de uitbreiding wordt een nieuwe melkgeitenstal, een opfokstal en een vaste mestopslag opgericht. Daarnaast wordt de bestaande loods verplaatst en uitgebreid ten behoeve van de huisvesting van bokken en voor de opslag van machines. Hiertoe dient de bestaande opfokgeitenstal te worden gesloopt en het bouwperceel vergroot te worden tot 2,9 hectare. Om de uitbreiding van 1,4 hectare te realiseren is een omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan noodzakelijk. Daarnaast wijkt de initiatiefnemer af van de maximaal opgenomen bouwhoogte van 8 meter.

Het voorliggende rapport is de ruimtelijke onderbouwing die noodzakelijk is om voorgestane ontwikkeling mogelijk te maken. Uit deze rapportage blijkt dat de ontwikkeling niet leidt tot aantasting van de waarden van het gebied zelf en/of van waarden die in de directe omgeving aanwezig zijn. Voldaan wordt aan het provinciaal en gemeentelijke beleid voor uitbreiding van het vigerend bouwperceel. Daarnaast voldoet het bedrijf ook aan de aanvullende voorwaarden die gesteld zijn in de ontheffing van 10 december 2013. Twintig procent van het bouwperceel wordt landschappelijk ingepast.

In het algemeen kan gesteld worden dat de voorgestane ontwikkeling in het projectgebied in relatie tot de omgeving ruimtelijk, functioneel, financieel-economisch en milieuhygiënisch verantwoord is.

Bijlage 1 Ontheffing

Hekkelman Advocaten
De heer mr. P. Bodden
Postbus 1094
6501 BB NIJMEGEN

ONTVANGEN 13 DEC 2013

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
info@brabant.nl
www.brabant.nl
Bank ING 67.45.60.043

VERZONDEN 12 DEC. 2013

Onderwerp

Ontheffing Verordening ruimte Noord-Brabant 2011, ten behoeve van
uitbreiding intensieve veehouderij Klein Bedaf 3a te Baarle-Nassau

Geachte heer Bodden,

Hierbij doen wij u een afschrift toekomen van ons besluit inzake uw verzoek om
ontheffing als bedoeld in artikel 9.4 juncto artikel 9.6 van de Verordening
ruimte 0211 met betrekking tot de uitbreiding van het bouwblok voor
intensieve veehouderij aan Klein Bedaf 3a te Baarle-Nassau, ten name van de
heer J.L.M. van Hees

Deze ontheffing gaat vooraf aan de vaststelling van het bestemmingsplan door
de gemeente. De ontheffing strekt uitsluitend ten behoeve van het besluit
omtrent de vaststelling van het bestemmingsplan door de gemeenteraad. In het
kader van de vaststelling van het bestemmingsplan komt de ontheffing van het
verbod in de Verordening ruimte aan de orde. Tegen het besluit tot ontheffing
is daarom nu geen beroep mogelijk. Dit blijkt uit een uitspraak van de
Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van
6 juli 2011, kenmerk 201106895/1 / R I.

Wij gaan er van uit dat u uw cliënt van dit schrijven op de hoogte stelt.

Overeenkomstig het door Gedeputeerde
Staten van Noord-Brabant genomen besluit,
namens deze,

P.M.A. van Beek,
hoofd van de afdeling Toezicht Ruimtelijke Ontwikkeling

In verband met geautomatiseerd verwerken is dit document
digitaal ondertekend

Datum

10 december 2013

Ons kenmerk

C2099107/ 3507645

Uw kenmerk

20111976-
389282/1-PB

Contactpersoon

E.A.L.J.C. van Lieshout

Cluster

Ruimte

Telefoon

(073) 680 83 58

Fax

(073) 680 76 45

Bijlage(n)

1

E-mail

EvLieshout@brabant.nl

Het provinciehuis is vanaf
het centraal station bereik-
baar met stadsbus, lijn 61
en 64, halte Provinciehuis,
met de treintaxi en met de
OV-fiets.

Besluit

KOPIE

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
info@brabant.nl
www.brabant.nl
Bank ING 67.45.60.043

VERZONDEN 12 DEC. 2013

Onderwerp

Ontheffing als bedoeld in artikel 9.6 van de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011.

Nummer

C2099107/3503770

Cluster

Ruimte

BESLISSING van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant van 10 december 2013 op het verzoek van de gemeente Baarle-Nassau, om ontheffing van het verbod in artikel 9.4 van de Verordening ruimte. Het betreft de uitbreiding van een intensieve veehouderij op het adres Klein Bedaf 3a te Baarle-Nassau ten name van J.L.M. van Hees. Deze locatie ligt in het landbouwonwikkelingsgebied (LOG) 'Oostflank'.

De procedure

Op grond van artikel 9.6 van de Verordening ruimte kon de gemeenteraad tot 1 april 2011 een aanvraag om ontheffing indienen in verband met de uitbreiding van een intensieve veehouderij. Wij hebben op 31 maart 2011 een aanvraag van de gemeente Baarle-Nassau ontvangen.

Bij besluit van 20 december 2012 kenmerk C2021464/2852108, hebben wij geweigerd ontheffing te verlenen van in artikel 9.4, eerste lid, aanhef onder , van de Verordening ruimte 2011 vervatte verbod op uitbreiding van een intensieve veehouderij voor een bouwblok voor een intensieve veehouderij aan de Klein Bedaf 3a te Baarle-Nassau.

Bij besluit van 18 september 2012, kenmerk C2064298/3268960 hebben wij het daartegen gemaakte bezwaar ongegrond verklaard.

Tegen dit besluit is door J.L.M. van Hees beroep aangetekend.

Bij besluit van 24 september 2012 kenmerk C2054963/276388 hebben wij een ontheffing als bedoeld in artikel 9.4 van de Verordening ruimte 2011 voor de uitbreiding van het bouwblok voor intensieve veehouderij tot een maximale omvang van 2,5 hectare, afgewezen onder verwijzing naar ons besluit van 18 september 2012.

Het provinciehuis is vanaf het centraal station bereikbaar met stadsbus, lijn 61 en 64, halte Provinciehuis of met de treintaxi.

Bij besluit van 23 april 2013, kenmerk C2099048/3389722 hebben wij het daartegen gemaakte bezwaar ongegrond verklaard.

Nummer

C2099107/3503770

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft bij uitspraak van 11 september 2013, nummer 201210287/R3, het beroep gegrond verklaard en ons besluit tot weigering van ontheffing van 18 september 2012 vernietigd. Op grond van deze uitspraak dienen wij met inachtneming van hetgeen in de uitspraak is overwogen een nieuw besluit te nemen.

Uitspraak van de Afdeling

De Afdeling heeft in haar uitspraak van 11 september 2013, nr. 201210287/R3 onder meer het volgende overwogen:

'Niet in geschil is dat het in dit geval gaat om een concreet initiatief als bedoeld in artikel 9.6, derde lid, van de Verordening 2011, waarbij het gemeentebestuur van Baarle-Nassau voor 20 maart 2010 het gerechtvaardigd vertrouwen heeft gewekt dat de gevraagde uitbreiding van het bouwblok ten behoeve van de intensieve veehouderij zou worden toegestaan. Het college heeft de ontheffing geweigerd omdat niet werd voldaan aan de criterium van 9.4, vijfde lid, onder c, van de Verordening 2011, op de grond dat de toekomst van geitenhouderijen in het algemeen nog te onzeker is omdat de risico's van de Q-koorts nog onvoldoende in beeld zijn gebracht. Het college heeft bij zijn afweging de concrete situatie van Van Hees en de omstandigheid dat de gevraagde uitbreiding niet is bedoeld voor de geitenhouderij van Van Hees, maar voor een rundveehouderij en opslag, niet betrokken. In aanmerking genomen dat het college op grond van artikel 13.4, eerste lid, van de Verordening 2011 bevoegd is ontheffing te verlenen onder beperkingen dan wel voorschriften, en dus een ontheffing kan verlenen die niet ziet op uitbreiding van de geitenhouderij, is de Afdeling van oordeel dat het college bij zijn besluitvorming ten aanzien van Van Hees de onzekerheid over aan de Q-koorts verbonden risico's voor de volksgezondheid ten onrechte doorslaggevend heeft geacht. Het betoog slaagt.'

en

'In hetgeen Van Hees heeft aangevoerd ziet de Afdeling aanleiding voor het oordeel dat het besluit van 18 september 2012 niet berust op een deugdelijke motivering. Het beroep is gegrond. Het besluit dient wegens strijd met artikel 7:12 van de Algemene wet bestuursrecht te worden vernietigd. Het college dient met inachtneming van deze uitspraak een nieuw besluit op bezwaar te nemen. Daarbij moet het college beslissen op basis van de algemene regels zoals die golden ten tijde van het bestreden besluit, omdat inmiddels de Verordening ruimte 2012 in werking is getreden en Van Hees, nu het besluit van 18 september 2012 wordt vernietigd, daarvan niet de dupe behoort te worden.'

Dit betekent dat wij een nieuw besluit moeten nemen op het verzoek tot ontheffing van de gemeente Baarle-Nassau en daarbij de algemene regels van de Verordening ruimte 2011 toepassen.

De ontheffing in relatie tot het bestemmingsplan en milieu

De ontheffing ziet op een uitzondering van het verbod in de Verordening ruimte. Als ontheffing wordt verleend kan de gemeente aan de slag met het maken van een bestemmingsplan. De gemeente heeft de mogelijkheid van de ontheffing gebruik te maken, maar is dit niet verplicht. In het kader van het bestemmingsplan zal de gemeente de gebruikelijke planologische aspecten moeten afwegen, waaronder ook de uiteindelijke omvang van het bouwblok. De ontheffing betekent niet dat een integrale afweging is gemaakt over de aanvaardbaarheid van het bouwblok.

Aanvraag om ontheffing

De gemeente heeft het voornemen om een uitbreiding van een intensieve veehouderij te realiseren op het adres Klein Bedaf 3 te Baarle-Nassau. Deze locatie ligt op grond van het reconstructieplan 'De Baronie' in het LOG 'Oostflank'. Het verzoek om ontheffing ziet op een bouwblok met een omvang van 3 hectare.

Ontheffingscriteria

Van een vóór 20 maart 2010 daterend concreet initiatief tot uitbreiding van een intensieve veehouderij, als bedoeld in de Verordening ruimte, is sprake indien vóór 20 maart 2010 het gerechtvaardigde vertrouwen is gewekt dat planologische medewerking aan deze uitbreiding zal worden verleend. Gerechtvaardigd vertrouwen kan slechts worden aangenomen voor zover sprake is van een vóór 20 maart 2010 ingediende schriftelijke aanvraag tot uitbreiding van een intensieve veehouderij en waarvan het college van burgemeester en wethouders c.q. de raad dan wel een daartoe krachtens een vóór 20 maart 2010 genomen mandaat besluit bevoegde ambtenaar schriftelijk te kennen heeft gegeven hieraan zijn medewerking te verlenen. Bovendien moet worden voldaan aan:

- a. het bepaalde in artikel 9.3, tweede lid, ten aanzien van de duurzame locatie in verwevingsgebied, of;
- b. het bepaalde in artikel 9.4, vijfde lid, onder a en c, ten aanzien van het landbouwonwikkelingsgebied.

Beoordeling van het verzoek

Gelet op de uitspraak van de Raad van State van 6 november 2013 is er sprake van een gerechtvaardigd vertrouwen als bedoeld in artikel 9.6, vierde lid van de Verordening ruimte 2011.

Omgevingstoets

De gemeente is in de aanvraag om ontheffing ingegaan op de verantwoording met betrekking tot geur, fijnstof, ammoniak en gezondheid voor mensen. Uit deze verantwoording is gebleken dat deze aspecten in beginsel geen belemmeringen vormen voor de betreffende ontwikkeling.

De gemeente moet bij het op te stellen wijzigingsplan de wijzigingscriteria in acht nemen en de uitbreiding gaat gepaard met een milieuvergunning (omgevingsvergunning). Daartegen is afzonderlijk bezwaar en beroep mogelijk.

Nummer

C2099107/3503770

Gelet op de uitspraak van de Raad van State, verbinden wij, nu de gewenste uitbreiding betrekking heeft op rundveehouderij en opslag, als voorschrift aan deze ontheffing dat de ontheffing niet ziet op een uitbreiding van het bouwblok ten behoeve van de geitenhouderij.

Ten aanzien van het effect op volksgezondheid verzoeken wij u om in de verdere besluitvorming rekening te houden met nieuwe inzichten die mogelijk de komende tijd ontstaan.

Landschappelijke inpassing

Op grond van de Verordening ruimte 2011 moet 20% van het bouwblok worden benut voor landschappelijke inpassing. In de verantwoording is aangegeven dat minimaal 20% van het agrarische bouwblok wordt benut voor landschappelijke inrichting. Verankering vindt plaats in het op te stellen bestemmingsplan dat de vestiging van de intensieve veehouderij regelt. Wij constateren dat de daadwerkelijke realisering van de landschappelijke inpassing op dit moment niet is verzekerd. Wij verbinden daarom aan de ontheffing het voorschrift dat binnen minimaal 20 % van de uiteindelijke omvang van het bouwblok dient te worden aangewend voor landschappelijke inpassing.

Ten aanzien van de overige aspecten in de verantwoording van de gemeente kunnen wij instemmen.

Verdere gemeentelijke besluitvorming

Dit besluit tot ontheffing is genomen met inachtneming van de algemene regels zoals die golden ten tijde van het bestreden besluit; De Verordening ruimte 2011. In het kader van het op te stellen bestemmingsplan voor de uitbreiding van een bouwblok voor intensieve veehouderij, dienen de nieuwe beleidslijnen inzake een zorgvuldige veehouderij in acht te worden genomen. Naar aanleiding van de uitkomsten van het Brabantberaad 'Zorgvuldige veehouderij' van februari 2013, hebben Provinciale Staten het ontwerp van de Verordening ruimte 2014 vastgesteld en voor inspraak vrijgegeven. Naar verwachting zullen Provinciale Staten in februari 2014 deze nieuwe regels vaststellen en in de verordening opnemen.

Beslissing

Nummer

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

C2099107/3503770

Gelet op artikel 9.4, lid 4, en artikel 9.6 van de Verordening ruimte 2011;

BESLUITEN:

1. het bezwaar van J.M.L. van Hees gegrond te verklaren;
2. de gevraagde ontheffing te verlenen voor de uitbreiding van de intensieve veehouderij van J.L.M. van Hees tot een omvang van het bouwblok van maximaal 2,9 hectare op het adres Klein Bedaf 3a in Baarle-Nassau;
3. aan deze ontheffing de voorschriften te verbinden dat:
 - binnen het bouwblok minimaal 20 % wordt aangewend voor landschappelijke inpassing;
 - de uitbreiding niet ziet op een uitbreiding van de geitenhouderij.

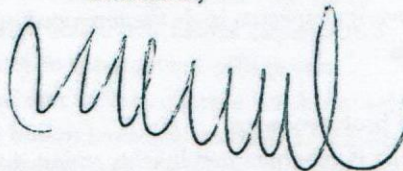
's-Hertogenbosch, 10 december 2013

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

plv. Voorzitter,

Secretaris,

ONTVANGEN 13 FEB 2014

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
info@brabant.nl
www.brabant.nl
Bank ING 67.45.60.043

Hekkelman Advocaten en Notarissen
De heer mr. P. Bodden
Postbus 1094
6501 BB NIJMEGEN

VERZONDEN 12 FEB. 2014

Onderwerp

Intrekken voorschrift verbonden aan ontheffing als bedoeld in artikel 9.6
Verordening ruimte 2011, ten behoeve van Klein Bedaf 3a te Baarle-Nassau.

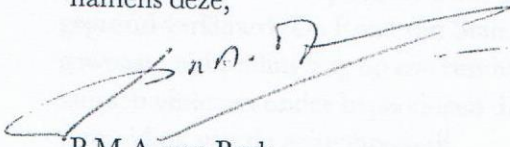
Geachte heer Bodden,

Bij besluit van 10 december 2013, kenmerk C2099107/3503770 hebben wij ontheffing verleend voor de uitbreiding van de intensieve veehouderij op het adres Klein Bedaf 3a te Baarle-Nassau, ten behoeve van J.M.L. van Hees. Dit besluit tot ontheffing was een direct gevolg van de uitspraak van de Raad van State van 11 september 2013, nummer 2012102871/R3. Aan de ontheffing is het voorschrift verbonden dat de uitbreiding niet ziet op een uitbreiding van de geitenhouderij.

Vanwege het vervallen van de bouwstop voor schapen- en geitenhouderijen in de Verordening ruimte achten wij thans de noodzaak tot het stellen van een dergelijk voorschrift niet meer noodzakelijk.

Bijgaand doen wij u een afschrift toekomen van ons besluit tot het intrekken van het voorschrift "de uitbreiding niet zien op een uitbreiding van geitenhouderij" zoals dat is verbonden aan de ontheffing van 10 december 2013 ten behoeve van Klein Bedaf 3a te Baarle-Nassau, ten name van J.M.L. van Hees.

Overeenkomstig het door Gedeputeerde
Staten van Noord-Brabant genomen besluit,
namens deze,

P.M.A. van Beek,
hoofd van de afdeling Toezicht Ruimtelijke Ontwikkeling

Datum

10 februari 2014

Ons kenmerk

C2141481/ 3534327

Uw kenmerk

20111976

Contactpersoon

E.A.L.J.C. van Lieshout

Cluster

Ruimte

Telefoon

(073) 680 83 58

Fax

(073) 680 76 45

Bijlage(n)

1

E-mail

EvLieshout@brabant.nl

Het provinciehuis is vanaf
het centraal station bereik-
baar met stadsbus, lijn 61
en 64, halte Provinciehuis,
met de treintaxi en met de
OV-fiets.

KOPIE

Het college van burgemeester en
wethouders van Baarle-Nassau
Postbus 105
5110 AC BAARLE-NASSAU

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
info@brabant.nl
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

VERZONDEN 12 FEB. 2014

Onderwerp

Voorschrift verbonden aan ontheffing als bedoeld in artikel 9.6 van de
Verordening ruimte 2006

Geacht college,

Bij besluit van 10 december 2013, kenmerk C2099107/3503770 hebben wij
ontheffing verleend voor de uitbreiding van de intensieve veehouderij op het
adres Klein Bedaf 3a te Baarle-Nassau, ten behoeve van J.M.L. van Hees.
Dit besluit tot ontheffing was een direct gevolg van de uitspraak van de Raad
van State van 11 september 2013, nummer 2012102871/R3.

Op 20 december 2012 hebben wij geweigerd ontheffing te verlenen vanwege
de destijds opgenomen bouwverbod voor schapen- en geitenhouderijen
Bij besluit van 18 september 2012 hebben wij het daartegen gemaakte
bezwaar, onder aanvulling van de motivering, gehandhaafd. Hoewel aan het
criterium voor wat betreft 'gerechtvaardigd vertrouwen van voor 20 maart
2010' werd voldaan is de ontheffing geweigerd vanwege de destijds opgenomen
bouwstop voor schapen- en geitenhouderijen en daarmee logischerwijs het
ontbreken van een verantwoording voor wat betreft gezondheid voor mensen.

Tegen de weigering is beroep aangetekend door de heer J.M.L. van Hees.

Bij uitspraak van 11 september 2013 heeft de Raad van State het beroep
gegrond verklaard. De Raad van State heeft daarbij overwogen dat wij, nu de
gewenste uitbreiding zag op een rundveestal en opslag, de ontheffing hadden
kunnen verlenen onder beperkingen dan wel voorschriften die niet zien op
uitbreiding van de geitenhouderij.

Met inachtneming van de uitspraak hebben wij bij besluit van 10 december
2013 alsnog ontheffing verleend en daar als voorschrift aan verbonden dat de
uitbreiding niet ziet op een uitbreiding van de geitenhouderij. Dit met het oog
op de onzekerheid over aan de Q-koorts verbonden risico's voor de
volksgezondheid.

Datum

10 februari 2014

Ons kenmerk

C2141481/3531841

Uw kenmerk

Contactpersoon

E.A.L.J.C. van Lieshout

Cluster

Ruimte

Telefoon

(073) 680 83 58

Fax

(073) 680 76 45

Bijlage(n)

E-mail

EvLieshout@brabant.nl

Het provinciehuis is vanaf
het centraal station bereik-
baar met stadsbus, lijn 61
en 64, halte Provinciehuis,
met de NS Zonetaxi en met
de OV-fiets.

Op 1 november 2012 is evenwel de Verordening ruimte 2012 gewijzigd in die zin dat het tijdelijke bouwverbod voor schapen- en geitenhouderijen is komen te vervallen.

Nu bij de vaststelling van het bestemmingsplan een verantwoording dient te worden opgenomen omtrent een goed woon- en leefklimaat en in het bijzonder ten aanzien van de gezondheid van mensen, is het voorschrift dat de ontheffing niet ziet de uitbreiding van de geitenhouderij achterhaald.

Datum

10 februari 2014

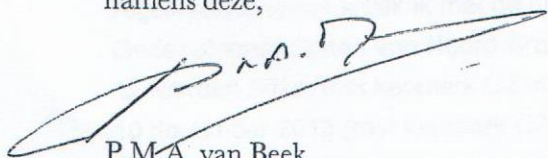
Ons kenmerk

C2141481/3531841

Om deze reden besluiten wij tot het intrekken van het voorschrift behorende bij het besluit tot ontheffing van 10 december 2013, kenmerk C2099107/3503770, zoals is opgenomen in het dictum van het besluit onder 3, tweede bullit 'de uitbreiding niet ziet op een uitbreiding van de geitenhouderij'.

In verband met de in het kader van het bestemmingsplan op te nemen verantwoording voor wat betreft de gezondheid van mensen verzoeken wij u om ten aanzien van het effect op volksgezondheid in de verdere besluitvorming rekening te houden met nieuwe inzichten die mogelijk de komende tijd ontstaan.

Overeenkomstig het door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant genomen besluit, namens deze,

P.M.A. van Beek,
hoofd van de afdeling Toezicht Ruimtelijke Ontwikkeling

overgangsbepaling

HEKKELMAN

&

ADVOCATEN
NOTARISSEN

De heer J.L.M. van Hees
Chaamseweg 31
5131 NG Alphen NB

HEKKELMAN ADVOCATEN N.V.

PRINS BERNHARDSTRAAT 1

(HOEK ORANJESINGEL 51)

POSTBUS 1094

6501 BB NIJMEGEN

WWW.HEKKELMAN.NL

Nijmegen, 20 maart 2014

Ons kenmerk : 20111976 - 726933/1 - PB/mc
Inzake : Van Hees/Noord-Brabant
Betreft : Verordening ruimte 2014
Doorkiesnummer : 024 - 38 28 333
Direct faxnummer : 024 - 38 28 372
E-mail : p.bodden@hekkelman.nl

Geachte heer Van Hees,

Afgelopen najaar heb ik namens u bijgaande (*) zienswijze over het ontwerp van de Verordening ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant naar voren gebracht. Kern van die zienswijze was dat in de Verordening ruimte 2014 geen rekening wordt gehouden met 'lopende zaken', dat wil zeggen: de regels van de Verordening ruimte 2014 (waaronder de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij) zouden ook van toepassing zijn op eerder verleende ontheffingen (zoals ontheffingen ex art. 9.4 tot en met 9.6 van de Verordening ruimte 2011).

Inmiddels hebben Provinciale Staten van Noord-Brabant de Verordening ruimte 2014 vastgesteld. De nieuwe verordening, die gisteren in werking is getreden, is te raadplegen op de volgende internetpagina: <http://www.brabant.nl/dossiers/dossiers-op-thema/ruimtelijke-ordering/-/media/52C51C6E3AE247A3A2A3B98488A836B8.pdf>. In de Nota van advies en inspraak bij de nieuwe Verordening wordt als volgt overwogen over de – onder meer – namens u ingediende zienswijze:

"Met insprekers zijn wij het eens dat het niet logisch is om voor deze ontheffingen [bedoeld is: de eerder verleende ontheffingen (de 'lopende zaken'), PB] wel een uitzondering te maken in het voorbereidingsbesluit maar niet binnen de Vr. Dit wordt aangepast.

Wij vinden het echter niet gewenst dat ontheffingen altijd van de werking van de Vr uitgesloten worden. Wij zullen het overgangsrecht zo vorm geven dat per geval een termijn van drie jaar geldt, waarbinnen de aangepaste regels voor veehouderij voor dat geval niet toegepast hoeven te

worden. Deze termijn is afgestemd op een eventuele beroepsprocedure en biedt naar onze mening voldoende ruimte om de procedure af te ronden."

In aansluiting op deze overwegingen is in de Verordening ruimte 2014 het volgende artikel opgenomen:

"Artikel 40 Overgangsbepalingen

[...] 3. De bepalingen van artikelen 6.3, tweede lid, onder a, artikel 7.3, tweede lid, onder a, en artikel 34, eerste en vierde lid, zijn niet van toepassing op gevallen waarvoor Gedeputeerde Staten een ontheffing hebben verleend ingevolge een eerdere verordening, gedurende een periode van drie jaar gerekend vanaf de datum dat het besluit tot het verlenen van de ontheffing is genomen."

De namens u ingediende zienswijze is dus gevolgd en er is voorzien in overgangsrecht voor de ontheffing die uit hoofde van de Verordening ruimte 2011 aan u is verleend. Ik wijs u er echter op dat het overgangsrecht in de tijd is beperkt: tot drie jaar na de datum van verlening van de ontheffing is de Verordening ruimte 2014 daarop niet van toepassing.

Ik wil u voorts wijzen op de volgende bepaling van de Verordening ruimte 2014:

"36.7 Algemene ontheffing

[...] 9. Gedeputeerde Staten kunnen een ontheffing geheel of gedeeltelijk intrekken indien binnen twee jaar, te rekenen van de datum van de ontheffing, geen bestemmingsplan is vastgesteld, met gebruikmaking van de ontheffing."

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant kunnen op grond van dit artikel een verleende ontheffing weer intrekken. Deze bepaling lijkt ook van toepassing op reeds op basis van een eerdere Verordening verleende ontheffingen. Ik adviseer u dan ook om de in dit artikel genoemde termijn van twee jaar nadrukkelijk in de gaten te houden en ervoor zorg te dragen dat de aan u verleende ontheffing – in elk geval – binnen twee jaar na de datum van verlening van die ontheffing is 'vertaald' in, bijvoorbeeld, een (vastgesteld) bestemmingsplan.

Indien u vragen heeft over de Verordening ruimte 2014, de ontheffing of anderszins, neemt u dan gerust contact met mij op.

Met vriendelijke groet,
Hekkelman Advocaten N.V.

P.P.A. Bodden
advocaat

(*) bijlage: 1

**Bijlage 2 Plattegrondtekening beoogde situatie
(separaat toegevoegd aan aanvraag)**

Bijlage 3 Advies Welstandscommissie

omgevingadvies bv

Televisiestraat 86
4702 PX Roosendaal
T : 06 – 53895202
E : info@omgevingadvies.nl
W : www.omgevingadvies.nl

WELSTANDSCOMMISSIE

Gemeente Baarle-Nassau

Plan	: 2	Datum	: 07-12-2015
Aanvrager	: Stille Maatschap van Hees-Hendriks	Bwt.nr.	: 2015-0115
Bouwplan	: oprichten van geitenstallen	Dossiernr.	: Regulier G8a
Bouwadres	: Klein Bedaf 3 te Baarle-Nassau		:
Bouwsom	:		:
Ontwerper	:	Behandeling	: 1
Advies	: VOLDOET		

Geacht college,

In haar vergadering van 7 december 2015 heeft de welstandscommissie uw plan beoordeeld.

Het plan ligt op grond van de Welstandsnota in het gebied dat omschreven is als: Agrarisch buitengebied G8a, waarvoor een regulier welstandsniveau geldt. De welstandscommissie heeft het plan aan de hierbij behorende welstandscriteria getoetst.

Zij is van mening dat het bouwplan VOLDOET aan redelijke eisen van welstand.

De commissie adviseert de dakbedekking in een antraciete kleur uit te voeren voor een minder opzichtige uitstraling en een juiste afstemming met de bestaande stallen met dezelfde antraciete kleur voor de dakbedekking. Een goede inpassing in het landschap ontstaat.

Namens de commissie
De Architect

Ir. D.P. Ellens

Bijlage 4 Landschappelijke inpassing

Beplantingsplan Klein Bedaf 3a Baarle-Nassau

Naam	Stille Maatschap van Hees-Hendriks
Locatie	Klein Bedaf 3a, Baarle Nassau
Projectnummer	HS01.0VE02
Datum	2-11-2015

Aantal	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Maat	Prijs per eenheid	Totaal
Laanbomen					
5	Fagus sylvatica	Beuk	10-12	€ 45,00	€ 225,00
Bosplantsoen (1.536 m²)					
40	Zomereik	Quercus robur	60-80	€ 0,45	€ 18,00
40	Betula pendula	Ruwe berk	60-80	€ 0,45	€ 18,00
250	Sporkehout	Rhamnus frangula	60-80	€ 0,45	€ 112,50
250	Gewone vlier	Sambucus nigra	60-80	€ 0,45	€ 112,50
250	Gelderse roos	Viburnum opulus	60-80	€ 0,45	€ 112,50
250	Hazelaar	Corylus avellana	60-80	€ 0,45	€ 112,50
Hagen					
639	Meidoorn	Crataegus monoglyna	60-80	€ 0,60	€ 383,40
650	Beuk	Fagus sylvatica	60-80	€ 0,60	€ 390,00
Subtotaal					€ 1.484,40

LEGENDA

omliggende percelen en bomen

woonhuis

bebouwing

verharding

Bestaande beplanting

bestaande beplanting, diverse soorten

Te realiseren:

zaksloot

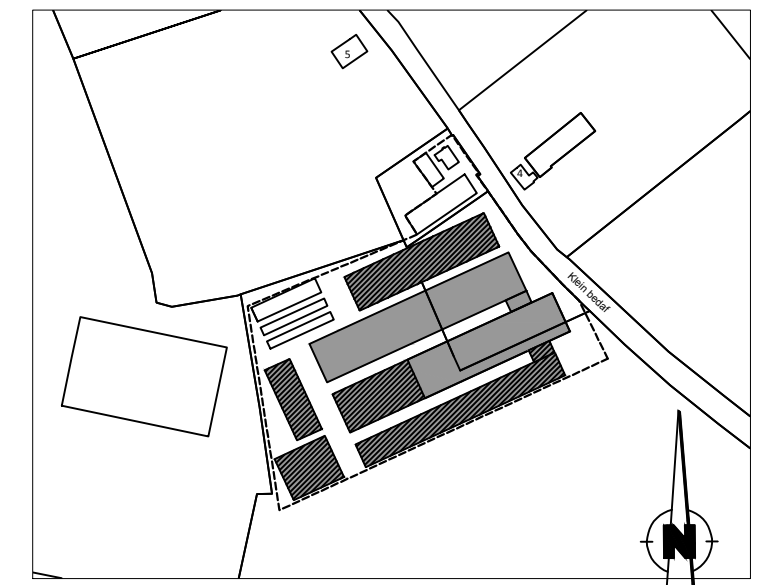
bloemrijk grasland

beuk

bosplantsoen

meidoornhaag

beukenhaag

Situatie

Gemeente: Baarle Nassau
Sectie: R
Nummer: 87, 91 en 92
Schaal: 1:5.000

Legenda Situatie:

= bestaande bebouwing
 = toekomstige bebouwing
 = grens bouwvlak

Landschappelijk inpassingsplan

Agron Advies
Koppelstraat 95
5741 GB Beek en Donk
Tel.: 0492 347 761
Fax.: 0492 347 754

proj. leider: N.J.P.M. van den Berg

geleend: RV

schaal: 1:1.500

datum: 03-12-2014

gewijzigd: 16-11-2015

formaat: A3

werk nr.: HS01.OVE02

opdrachtgever: Stille Maatschap van Hees-Hendriks
Klein Bedaf 3a
5111 PH Baarle-Nassau

onderwerp: Vergroting bouwvlak

Bijlage 5 Berekening investering kwaliteitsverbetering

Berekening investering kwaliteitsverbetering landschap Klein bedaf 3a Baarle Nassau

Naam	Stille Maatschap van Hees-Hendriks
Locatie	Klein Bedaf 3a, Baarle Nassau
Projectnummer	HS01.OVE02
Datum	9-11-2015

Waardevermeerdering van de grond					
Oppervlakte plangebied	m ²	29000			
Waardevermeerdering "cultuurgrond" naar "agrarisch bouwvlak"	Eenheid	Aantal	Prijs/eenheid		Totaal
Cultuurgrond*	m ²	14000	€ 5,00	€	70.000,00
Agrarisch bouwvlak*	m ²	14000	€ 10,00	€	140.000,00
			subtotaal	€	70.000,00
Waardevermindering "cultuurgrond" naar "groen"	Eenheid	Aantal	Prijs/eenheid		Totaal
Cultuurgrond*	m ²	1554	€ 5,00	€	7.770,00
Groen*	m ²	1554	€ 1,00	€	1.554,00
			subtotaal	€	6.216,00
Totaal waardevermeerdering				€	63.784,00

Investering	
Basisinspanning investering (20%)	€ 12.756,80

Aanleg en beheer					
Plankosten	Eenheid	Aantal	Prijs/eenheid (excl. BTW)		Totaal
Opstellen inrichtingsplan	stuks	1	€ 1.000,00		€ 1.000,00
				subtotaal	€ 1.000,00
Grondbewerking	Eenheid	Aantal	Prijs/eenheid (excl. BTW)		Totaal
Ontgraven zaksloot (418m ²)	m ³	300	€ 4,55		€ 1.365,00
				subtotaal	€ 1.365,00
Plantwerk incl. grondbewerking en aanleg	Eenheid	Aantal	Prijs/eenheid (excl. BTW)		Totaal
Leveren beplanting			Zie beplantingslijst	€	1.484,40
Aanleg bosplantsoen	stuks	1080	€ 1,37	€	1.479,60
Aanleg knip- en scheerheg (meidoorn en beukenhaag)	stuks	1289	€ 1,37	€	1.765,93
Aanleg solitaire bomen	stuks	5	€ 53,64	€	268,20
Aanleg bloemrijk grasland	are	44,6	€ 14,00	€	624,40
			subtotaal	€	5.622,53
Onderhoud/beheer	Eenheid	Aantal	Beheersbijdrage per eenheid (excl. BTW)		Totaal
Knippen scheerhaag (L7)	meter	487	€ 1,10	€	535,70
Snoeien bosplantsoen (L1b)	are	15,36	€ 6,78	€	104,14
Snoeien bomen (L8a)	stuks	7	€ 3,15	€	22,05
Maaien bloemrijke rand (R1)	are	44,6	€ 7,94	€	354,12
Totaal (1 jaar)				€	1.016,01
Totaal (10 jaar) (onderhoudsperiode op basis van 10 jaar-termijn uit Wro)				subtotaal	€ 10.160,15
				Verplichte basisinspanning	Investering
TOTAAL (excl. BTW)				€ 12.756,80	€ 18.147,68

* Bron: Notitie landchappelijk inpassing/kwaliteitsverbetering landschap uitbreiding Klein Bedaf 3 Baarle-Nassau, oktober 2012

Bijlage 5 Natuurbeschermingswetvergunning 14 maart 2016

Stille Maatschap van Hees-Hendriks
Chaamseweg 31
5131 NG ALPHEN (NB)

VERZONDEN 14 MAART 2016

Datum	Ons kenmerk	Telefoonnummer	Contactpersoon
14 maart 2016	Z/006396	06-46258472	R.R. Verhofstad
Bijlage(n)	Uw kenmerk	Registratienummer	Onderwerp
3	-	29349/PRO	Natuurbeschermingswet

Geachte heer/mevrouw,

Op 30 juni 2015 hebben wij een aanvraag voor een vergunning ingevolge de Natuurbeschermingswet ontvangen.

Dit project uitgevoerd op de Klein Bedaf 3a-3b, 5111 PH te Baarle-Nassau, betreft een uitbreiding/wijziging van een veehouderij.

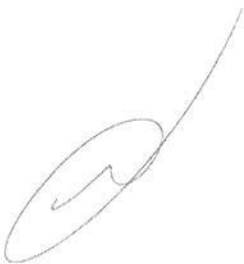
Hierbij doen wij u het originele besluit en de bijbehorende kennisgeving toekomen. Voor de rechtsgang verwijzen wij u naar de kennisgeving of het besluit. Voor deze procedure is de kennisgeving gepubliceerd op www.brabant.nl/bekendmakingen en is het besluit terug te vinden op www.brabant.nl/loket/verleende-vergunningen.

Voor het behandelen van uw aanvraag worden op basis van de Legesverordening provincie Noord-Brabant 2002 of 2012 leges geheven. Het legesbesluit treft u als bijlage aan. De Legesverordening provincie Noord-Brabant 2012 kunt u inzien op www.brabant.nl.

Aan deze procedure is een kenmerk gekoppeld. U dient bij correspondentie ons kenmerk te vermelden. Voor informatie kunt u zich wenden tot de in deze brief vermelde contactpersoon.

Een afschrift is verzonden aan uw gemachtigde.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

De heer ing. J.D. Nijkamp,
Directeur a.i. Omgevingsdienst Brabant Noord

Bijlage(n)

- Definitief besluit, Kennisgeving, Legesbesluit

In afschrift aan

- Agron Advies, mevrouw J. van den Berg, (janine@agronadvies.nl)
- Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Baarle-Nassau, (vergunningen@abg.nl);
- Agentschap voor Natuur en Bos, Koning Albert II-laan 20, BE 1000 BRUSSEL.

VERZONDEN 14 MAART 2016

op de op 30 juni 2015 door ons ontvangen aanvraag voor een vergunning ingevolge artikel 16 en/of 19d van de Natuurbeschermingswet 1998 van stille maatschap Van Hees-Hendriks voor de uitbreiding/wijziging van een veehouderij gelegen aan de Klein Bedaf 3a-3b, 5111 PH te Baarle-Nassau, in de gemeente Baarle-Nassau.

INHOUDSOPGAVE

BESCHIKKING.....	3
1 Onderwerp.....	3
2 Beschikking	3
PROCEDURELE ASPECTEN.....	4
1 Aanvraag.....	4
2 Bevoegd gezag.....	4
3 Uniforme openbare voorbereidingsprocedure	4
4 Ontvankelijkheid	4
5 Zienswijzen naar aanleiding van de aanvraag	4
6 Zienswijzen naar aanleiding van terinzagelegging van het ontwerpbesluit	4
7 Instemming Belgische Natura 2000-gebieden	5
OVERWEGINGEN EN TOETSINGEN	6
1 Wettelijk kader – Natuurbeschermingswet 1998	6
1.1 Natura 2000-gebieden.....	6
1.2 Beschermde natuurmonumenten	7
2 Mogelijke effecten van het project.....	7
3 Beoordeling stikstofdepositie	8
3.1 Beoogde situatie in aanvraag	8
3.2 Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant 2013	8
3.3 Uitgangssituatie	8
3.4 Effecten stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden	9
3.5 Overwegingen effecten op beschermde gebieden	10
3.6 Conclusie.....	11
BIJLAGE: AAgro-Stacks berekening aangevraagde situatie.....	12
Kennisgeving Natuurbeschermingswet 1998	14

BESCHIKKING

1 Onderwerp

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben op 30 juni 2015 van stille maatschap Van Hees-Hendriks een aanvraag ontvangen voor een vergunning ingevolge artikel 16 en/of 19d van de Natuurbeschermingswet 1998. De aanvraag betreft de uitbreiding/wijziging van een veehouderij, gelegen aan de Klein Bedaf 3a-3b, 5111 PH te Baarle-Nassau, in de gemeente Baarle-Nassau.

2 Beschikking

Gelet op de bepalingen van de Natuurbeschermingswet 1998, waaronder artikel 67a, besluiten wij:

- I. aan stille maatschap Van Hees-Hendriks, gevestigd aan de Chaamseweg 31, 5131 NG te Alphen, de ingevolge artikel 16 en 19d van de Natuurbeschermingswet 1998 vereiste vergunning te verlenen voor de uitbreiding/wijziging van een veehouderij aan de Klein Bedaf 3a-3b, 5111 PH te Baarle-Nassau, gelegen nabij de Natura 2000-gebieden 'Kampina & Oisterwijkse Vennen', 'Kempenland-West', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen', 'Regte Heide & Riels Laag', 'Ulvenhoutse Bos', 'Langstraat', 'Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout' en 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' en de beschermde natuurmonumenten 'Hildsven', 'Eendennest' en 'Zwartven';
- II. dat de beschrijving van het project in de aanvraag en de bijlage bij deze beschikking, voor zover deze betrekking heeft op de stalsystemen, veebezetting en emissiepunten, onderdeel uitmaakt van deze vergunning;
- III. dat deze vergunning betrekking heeft op een emissie van 10.607,8 kg NH₃ per jaar, resulterend in een stikstofdepositie op de in beslippunt I genoemde Natura 2000-gebieden en de beschermde natuurmonumenten, zoals weergegeven in de bijlage bij deze beschikking.

's-Hertogenbosch, 14 maart 2016

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

ing. J.D. Nijkamp, directeur a.i.
Omgevingsdienst Brabant Noord

PROCEDURELE ASPECTEN

1 Aanvraag

Op 30 juni 2015 hebben wij van Stille Maatschap van Hees-Hendriks een aanvraag voor een vergunning ingevolge artikel 16 en/of 19d van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nbw 1998) ontvangen. De aanvraag is op 7 juli 2015, 13 juli 2015, 22 juli 2015, 5 augustus 2015, 18 september 2015, 20 oktober 2015, 21 oktober 2015, 26 november 2015 en 27 november 2015 aangevuld. Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag. De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/006396.

2 Bevoegd gezag

Omdat het hoofdzakelijk gevolg van het project/de handeling plaatsvindt op een gebied in de provincie Noord-Brabant, zijn wij op grond van artikel 2 respectievelijk artikel 2a van de Nbw 1998 bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Met betrekking tot artikel 16 Nbw 1998 zijn wij alleen bevoegd om een beslissing te nemen op de in de provincie Noord-Brabant gelegen gebieden.

3 Uniforme openbare voorbereidingsprocedure

Op 23 september 2008 en 14 februari 2012 hebben wij besloten de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing te verklaren op de voorbereiding van besluiten op aanvragen om een vergunning ingevolge artikel 19d respectievelijk artikel 16 van de Nbw 1998 (Provinciaal Blad, nummer 174/08 en 46/12).

4 Ontvankelijkheid

Aangezien de aanvraag is ingediend voor 1 juli 2015, en derhalve onder het overgangsrecht van artikel 67a van de Nbw 1998 valt, zijn de artikelen 19km, 19kn en 19ko Nbw 1998 niet van toepassing op onderhavige procedure. Ten aanzien van de aspecten van de aanvraag waarvoor een vergunning ingevolge de Nbw 1998 is vereist, hebben wij beoordeeld of de aanvraag volledig is en voldoende gegevens bevat, rekening houdend met artikel 67a van de Nbw 1998. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een vergunning is vereist.

5 Zienswijzen naar aanleiding van de aanvraag

Op grond van artikel 44, tweede en derde lid, van de Nbw 1998 hebben wij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Baarle-Nassau in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven over de aanvraag. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

6 Zienswijzen naar aanleiding van terinzagelegging van het ontwerpbesluit

De kennisgeving over het ontwerpbesluit en bijbehorende stukken is gepubliceerd op de website www.brabant.nl onder 'bekendmakingen' en op www.overheid.nl op 16 januari 2016. Vervolgens heeft het ontwerpbesluit gedurende zes weken ter inzage gelegen bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), Victoriaalaan 1 b-g, 5213 JG 's-Hertogenbosch, namelijk van 16 januari 2016 tot en met 26 februari 2016, en is een ieder in de gelegenheid gesteld zienswijzen naar voren te brengen. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

7 Instemming Belgische Natura 2000-gebieden

Uit de aanvraag blijkt dat op het dichtstbijzijnde Belgische vogelrichtlijngebied 'Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout' een stikstofdepositie neerslaat van 13,91 mol N/ha/jr.

Wij hebben aan het Agentschap voor Natuur en Bos gevraagd om in te stemmen met voorliggende ontwerpbeschikking. Waarbij wij hebben aangegeven dat indien niet binnen 4 weken wordt gereageerd, automatisch wordt ingestemd met dit besluit. Binnen de gestelde termijn hebben wij geen reactie van het Agentschap voor Natuur en Bos ontvangen.

OVERWEGINGEN EN TOETSINGEN

1 Wettelijk kader – Natuurbeschermingswet 1998

1.1 Natura 2000-gebieden

Artikel 19d van de Nbw 1998 heeft betrekking op de vergunningplicht in verband met Natura 2000-gebieden (habitatrichtlijn- en vogelrichtlijngebieden). Op grond van artikel 19d, eerste lid, van de Nbw 1998 is het verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten of andere handelingen uit te voeren die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Uit jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State¹ blijkt dat een wijziging of uitbreiding van een veehouderij die stikstofdepositie tot gevolg heeft op voor stikstof gevoelige habitats en soorten binnen een Natura 2000-gebied vergunningplichtig is op grond van artikel 19d van de Nbw 1998.

Dit is het geval bij toename maar ook bij gelijkblijven of afname van depositie ten opzichte van de reeds bij of krachtens de Wet milieubeheer of Hinderwet vergunde of gemelde situatie op de voor het betreffende Natura 2000-gebied geldende referentiedatum of een verleende Natuurbeschermingswetvergunning. Onder referentiedatum wordt verstaan:

- voor habitatrichtlijngebieden: 7 december 2004 (datum waarop het gebied op de lijst van gebieden van communautair belang is geplaatst);
- voor vogelrichtlijngebieden: datum van aanwijzing van het vogelrichtlijngebied of 10 juni 1994, indien het vogelrichtlijngebied voor deze datum is aangewezen.

Overigens gelden deze referentiedata ook voor de buitenlandse Natura 2000-gebieden, zoals verwoord in artikel 19 kr van de Nbw 1998.

Uit jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State² blijkt tevens dat bij de beoordeling van de aanvraag moet worden uitgegaan van de vergunde situatie³ met de laagste ammoniakemissie in de periode vanaf de referentiedatum.

Bij de beoordeling van de vergunningaanvraag wordt op grond van artikel 19e van de Nbw 1998 rekening gehouden met de gevolgen die het aangevraagde project, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

¹ O.a. uitspraak van 31 maart 2010, zaaknummer 200903784/1/R2 en uitspraak van 7 september 2011, zaaknummer 201003301/1/R2.

² O.a. uitspraak van 13 november 2013, 201211640/1/R2.

³ Hierbij gelden later verleende vergunningen krachtens de Wabo, de Wet milieubeheer of Hinderwet of ingediende meldingen op basis van het Besluit melkrundveehouderij milieubeheer, het Besluit landbouw milieubeheer of het Activiteitenbesluit, voor zover hierin een lagere ammoniakemissie is vergund of gemeld, als uitgangssituatie.

Uit de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State volgt tevens dat indien sprake is van een afname of gelijkblijven van depositie, ten opzichte van de referentiedatum, significante gevolgen voor het Natura 2000-gebied uitgesloten kunnen worden en dat er daarom geen verplichting bestaat om een passende beoordeling te maken⁴.

In artikel 67a van de Nbw 1998 is opgenomen dat projecten/andere handelingen waarvoor voor 1 juli 2015 een aanvraag is ingediend onder het overgangsrecht kunnen vallen. Voor deze aanvragen ingediend voor 1 juli 2015 wordt geen beroep gedaan op de Programmatische aanpak stikstof (hierna PAS) en mogen middels het nemen van maatregelen (zoals interne saldering, externe saldering en overige maatregelen) de significante negatieve effecten op de omliggende Natura 2000 gebieden worden uitgesloten. In artikel 67a is daarvoor opgenomen dat de artikelen 19km, 19kn en 19ko van de Nbw 1998 niet van toepassing zijn. Voor wat betreft stikstof dient er bij deze aanvragen door de eventueel getroffen maatregelen (anders dan in de PAS zijn opgenomen) geen toename te zijn van stikstofdepositie: het betreft aanvragen die leiden tot afname of gelijk blijven van de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden.

1.2 Beschermde natuurmonumenten

Artikel 16 van de Nbw 1998 heeft betrekking op de vergunningplicht in verband met beschermde natuurmonumenten. Op grond van artikel 16, eerste lid, van de Nbw 1998 is het verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het beschermd natuurmonument of voor dieren of planten in het beschermd natuurmonument.

2 Mogelijke effecten van het project

Er zijn alleen mogelijke negatieve effecten te verwachten van stikstofdepositie als gevolg van de uitstoot van stikstof. In voedselarme ecosystemen, zoals aanwezig in de nabij gelegen natuurgebieden, leidt een overmaat⁵ aan stikstofdepositie tot een ongewenste toename aan voedingsstoffen en verzuring.

⁴ Zie genoemde uitspraken bij voetnoot 1.

⁵ Alterra-rapport nr. 2397 (Wageningen, 2012) geeft een overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op de habitattypen en leefgebieden binnen Natura 2000-gebieden.

3 Beoordeling stikstofdepositie

3.1 Beoogde situatie in aanvraag

Er wordt vergunning gevraagd voor de situatie zoals weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 1. Aangevraagde situatie

Diercategorie, huisvestingssysteem, (Rav-code ⁶)	stal (nr)	aantal dieren	NH ₃ emissie factor (kg/d/jr)	NH ₃ emissie (kg/jr)
Geiten, ouder dan 1 jaar, overige huisvestingssystemen (C 1.100)	1	2.200	1,9	4.180,0
Geiten, ouder dan 1 jaar, overige huisvestingssystemen (C 1.100)	2	2.200	1,9	4.180,0
Opfokgeiten, van 61 dagen tot en met één jaar, overige huisvestingssystemen (C 2.100)	3	1.510	0,8	1.208,0
Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen (A 7.100)	4	134	6,2	830,8
Geiten, ouder dan 1 jaar, overige huisvestingssystemen (C 1.100)	5	110	1,9	209,0
Totaal				10.607,8

3.2 Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant 2013

Als sprake is van een stal of stallen die vallen onder de definitie zoals bedoeld in artikel 1, lid 2, van de Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant 2013 moet deze (gemiddeld) voldoen aan de technische eisen zoals die zijn opgenomen in bijlage 2 van deze Verordening. Het verlenen van de Natuurbeschermingswetvergunning houdt niet in dat Gedeputeerde Staten aangeven dat daarmee ook wordt voldaan aan de bepalingen uit de Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant 2013.

3.3 Uitgangssituatie

De uitgangssituatie⁷ voor de Natura 2000-gebieden, zoals bedoeld in paragraaf 1.1, en de referentiedatum voor beschermde natuurmonumenten zijn in onderstaande tabel opgenomen. Voor het vogelrichtlijngebied verwijzen wij naar paragraaf 3.4. Voor de habitatrichtlijngebieden en de beschermde natuurmonumenten wordt voor de uitgangssituatie uitgegaan van de op de referentiedatum verleende milieuvergunning d.d. 26 juli 2001.

⁶ Stalsysteem weergegeven door code zoals opgenomen in de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2015, nr. 16866 (1 juli 2015), in werking getreden op 1 augustus 2015.

⁷ Onder uitgangssituatie wordt verstaan: 1) de bij of krachtens de Wet milieubeheer of Hinderwet vergunde of gemelde situatie op de voor het betreffende Natura 2000-gebied geldende referentiedatum waarbij eventuele latere vergunde of gemelde lagere ammoniakemissies als uitgangssituatie dienen of 2) een na de referentiedatum verleende Natuurbeschermingswetvergunning.

Tabel 2. Uitgangssituatie

Beschermde natuurgebied	Status beschermd natuurgebied ⁸	Referentiedatum	Uitgangssituatie	Vergunde kg NH ₃ totaal
'Kampina & Oisterwijkse Vennen', 'Kempenland-West', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen', 'Regte Heide & Riels Laag', 'Ulvenhoutse Bos', 'Langstraat'	HR	7 december 2004	26 juli 2001	3.088,6
'Hildsven', 'Eendennest' en 'Zwartven'	BN	7 december 2004	26 juli 2001	3.088,6

3.4 Effecten stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden

Uit de tabellen 1 en 2 blijkt dat er in de aangevraagde situatie sprake is van een toename van ammoniakemissie ten opzichte van de uitgangssituatie.

Om een goed beeld te krijgen van de stikstofdepositie op de beschermde gebieden, is de depositie berekend op verschillende punten. De berekeningen zijn uitgevoerd met het model AAgro-Stacks versie 1.0 en maken deel uit van de aanvraag. Er zijn berekeningen uitgevoerd van de stikstofdepositie in de aangevraagde situatie en de stikstofdepositie in de uitgangssituatie. Uit de berekeningen blijkt dat er in de aangevraagde situatie sprake is van een toename van stikstofdepositie ten opzichte van de uitgangssituatie. Dit is inzichtelijk gemaakt in de aanvraag.

In onderstaande tabel zijn de maximale depositiewaarden weergegeven voor de meest nabijgelegen en/of hoogst belaste beschermde natuurgebieden.

Tabel 3. Stikstofdepositieberekeningen (mol N/ha/jr) voor uitgangssituatie en aangevraagde situatie

Gebied	Maximale stikstofdepositie in uitgangssituatie	Maximale stikstofdepositie aangevraagd	Verschil uitgangssituatie en beoogde situatie	Stikstofdepositie mitigerende maatregel
Regte Heide & Riels Laag (HR)	2,92	9,27	+6,35	15,31
Zwartven (BN)	0,24	0,75	+0,51	0,74

Uit de AAgro-Stacksberekeningen blijkt dat de stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied 'Regte Heide & Riels Laag' een toename laat zien van 6,35 mol N/ha/jr ten opzichte van de uitgangssituatie. De stikstofdepositie op het beschermde natuurmonument 'Zwartven' neemt toe met 0,51 mol N/ha/jr ten opzichte van de uitgangssituatie.

Uit de AAgro-Stacksberekeningen blijkt dat in de beoogde situatie de stikstofdepositie op de in België gelegen Natura 2000-gebieden 'Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout' en 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' respectievelijk 13,91 en 2,24 mol N/ha/jr bedraagt.

⁸ VR: vogelrichtlijngebied, HR: habitatrichtlijngebied, BN: beschermd natuurmonument

Voor de toename van stikstofdepositie in de aangevraagde situatie is een mitigerende maatregel genomen. Middels externe saldering van 6 saldogevende bedrijven is de toename van stikstofdepositie gesaldeerd:

- De omgevingsvergunning van het bedrijf van de heer van Beek, Visweg 1 te Baarle-Hertog is geheel ingetrokken na de referentiedatum (op 24 november 2014) ten gunste van de locatie van voorliggende aanvraag. Ten tijde van de intrekking kon het betreffende bedrijf in werking zijn overeenkomstig de verleende vergunning.
- De omgevingsvergunning van het bedrijf van de heer Joannes van Loon, Aarle 13 te Poppel is geheel ingetrokken na de referentiedatum (op 28 augustus 2015) ten gunste van de locatie van voorliggende aanvraag. Ten tijde van de intrekking kon het betreffende bedrijf in werking zijn overeenkomstig de verleende vergunning.
- De omgevingsvergunning van het bedrijf van de heer Jozef Heyns, Nieuwkerk 4 te Poppel is geheel ingetrokken na de referentiedatum (op 28 augustus 2015) ten gunste van de locatie van voorliggende aanvraag. Ten tijde van de intrekking kon het betreffende bedrijf in werking zijn overeenkomstig de verleende vergunning.
- De omgevingsvergunning van het bedrijf van de heer P. van Loon, Snijderseweg 20a te Chaam is geheel ingetrokken na de referentiedatum (op 16 juli 2015) ten gunste van de locatie van voorliggende aanvraag. Ten tijde van de intrekking kon het betreffende bedrijf in werking zijn overeenkomstig de verleende vergunning.
- De omgevingsvergunning van het bedrijf Vadolee G.C.V., Nieuwstraat 23 te Poppel is gedeeltelijk ingetrokken na de referentiedatum (op 18 augustus 2015) ten gunste van de locatie van voorliggende aanvraag. Ten tijde van de intrekking kon het betreffende bedrijf in werking zijn overeenkomstig de verleende vergunning..
- De omgevingsvergunning van het bedrijf van de heer F. Godschalk, Aarledijk 80 te Poppel is geheel ingetrokken na de referentiedatum (op 30 juli 2015) ten gunste van de locatie van voorliggende aanvraag. Ten tijde van de intrekking kon het betreffende bedrijf in werking zijn overeenkomstig de verleende vergunning.

In de aanvraag en bijlage is middels stikstofdepositieberekeningen inzichtelijk gemaakt dat er, met de intrekkingen, geen toename is van stikstofdepositie.

Voor de mogelijke effecten van stikstofdepositie op het leefgebied van beschermde vogelsoorten in vogelrichtlijngebieden, heeft het onderzoeksinstituut Alterra onderzoek gedaan. De resultaten van dit onderzoek zijn beschreven in het rapport 'Effecten van stikstof op vogelsoorten in vogelrichtlijngebieden in Noord-Brabant', Wageningen 2012, Alterra-rapport 2359, dat openbaar te raadplegen is op www.alterra.nl en www.brabant.nl. In de passende beoordeling bij de aanvraag is geconcludeerd dat, op basis van het Alterra-rapport, significant negatieve effecten op het vogelrichtlijngebied 'Kampina & Oisterwijkse Vennen' zijn uit te sluiten.

3.5 Overwegingen effecten op beschermde gebieden

Ten opzichte van de uitgangssituatie is er sprake van een toename van ammoniakemissie en stikstofdepositie op de habitatrichtlijngebieden 'Kampina & Oisterwijkse Vennen', 'Kempenland-West', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen', 'Regte Heide & Riels Laag', 'Ulvenhoutse Bos' en 'Langstraat'. Uit de aanvraag is ons voorts gebleken, dat na de getroffen mitigerende maatregel, er geen sprake is van een toename van stikstofdepositie op de habitatrichtlijngebieden 'Kampina & Oisterwijkse Vennen', 'Kempenland-West', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen', 'Regte Heide & Riels Laag', 'Ulvenhoutse Bos' en 'Langstraat'.

Voor het vogelrichtlijngebied 'Kampina & Oisterwijkse Vennen' is met het Alterra-rapport 'Effecten van stikstof op vogelsoorten in vogelrichtlijngebieden in Noord-Brabant' voldoende onderbouwd dat ontwikkelingen met een stikstofemissie in het verleden en nieuwe ontwikkelingen niet zullen leiden tot significant negatieve gevolgen voor de beschermde vogelsoorten in deze vogelrichtlijngebieden.

De stikstofdepositie op het habitatrichtlijngebied 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' is maximaal 3% van de kritische depositie waarde van dit gebied. Op basis van het in België geldende toetsingskader is er geen sprake van een significant negatief effect wat betreft stikstofdepositie op het habitatrichtlijngebied 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout'

De maximale stikstofdepositie op het vogelrichtlijngebied 'Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout' bedraagt 13,91 mol N/ha/jr. Wij hebben het Agentschap voor Natuur en Bos verzocht in te stemmen met de voorgenomen uitbreiding welke effect heeft op het Belgische vogelrichtlijngebied. Waarbij wij hebben aangegeven het ontbreken van een reactie gelijk te stellen aan een instemming. Binnen de gestelde termijn hebben wij geen reactie van het Agentschap voor Natuur en Bos ontvangen.

De stikstofdepositie op de beschermde natuurmonumenten neemt, na saldering, in de aangevraagde situatie niet toe ten opzichte van de uitgangssituatie. Er is daarom geen sprake van een handeling die schadelijk kan zijn voor deze gebieden.

Uit de aanvraag blijkt dat er, naast de effecten van stikstof, geen andere negatieve effecten te verwachten zijn die de natuurlijke kenmerken van de diverse beschermde gebieden kunnen aantasten.

3.6 Conclusie

Op grond van bovenstaande beoordeling concluderen wij dat de aangevraagde activiteit, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, niet kan leiden tot verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de Natura 2000-gebieden 'Kampina & Oisterwijkse Vennen', 'Kempenland-West', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen', 'Regte Heide & Riels Laag', 'Ulvenhoutse Bos', 'Langstraat', 'Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout' en 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' en geen significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen en geen schadelijke gevolgen kan hebben voor de beschermde natuurmonumenten 'Hildsven', 'Eendennest' en 'Zwartven'. Wij verlenen de gevraagde vergunning ingevolge artikel 16 en 19d van de Nbw 1998.

BIJLAGE: AAgro-Stacks berekening aangevraagde situatie

Naam van de berekening: Beoogde situatie

Gemaakt op: 24-11-2015 11:41:33

Zwaartepunt X: 126,900 Y: 385,400

Cluster naam: Klein Bedaf 3a-3b Baarle-Nassau

Berekende ruwheid: 0,26 m

Emissie Punten:

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	Hoogte	Gem.geb. hoogte	Diam.	Uittr. snelheid	Emissie
1	Stal 1	126 946	385 389	1,5	1,5	0,5	0,40	4 180
2	Stal 2	126 903	385 330	9,3	6,7	2,1	6,18	4 180
3	Stal 3	126 980	385 336	8,0	5,7	0,6	4,00	1 208
4	Stal 4	126 943	385 424	1,5	1,5	0,5	0,40	831
5	Stal 5	126 876	385 320	8,0	6,0	0,5	4,00	209

Gevoelige locaties:

Volgnummer	Naam	X coördinaat	Y coördinaat	Depositie
1	Regte Heide en Riels Laag 1	128 472	389 153	7,80
2	Regte Heide en Riels Laag 2	129 712	388 883	9,27
3	Regte Heide en Riels Laag 3	129 809	389 489	7,35
4	Regte Heide en Riels Laag 4	129 470	389 843	5,27
5	Langstraat 1	126 484	410 524	0,46
6	Langstraat 2	127 878	410 980	0,45
7	Langstraat 3	129 557	410 696	0,49
8	Loonse en Drunese Duinen en Leemkuilen 1	132 759	404 755	0,75
9	Loonse en Drunese Duinen en Leemkuilen 2	134 885	404 907	0,70
10	Loonse en Drunese Duinen en Leemkuilen 3	136 754	402 614	0,75
11	Loonse en Drunese Duinen en Leemkuilen 4	140 378	401 579	0,78
12	Loonse en Drunese Duinen en Leemkuilen 5	135 176	405 084	0,68
13	Loonse en Drunese Duinen en Leemkuilen 6	134 965	405 552	0,68
14	Ulvenhoutse Bos 1	115 867	395 740	0,73
15	Ulvenhoutse Bos 2	115 831	395 741	0,73
16	Ulvenhoutse Bos 3	115 828	395 770	0,73
17	Kempenland-West 1	134 048	385 905	2,34
18	Kempenland-West 2	134 214	385 400	2,16
19	Kempenland-West 3	134 306	385 353	2,11
20	Kempenland-West 4	134 312	385 372	2,11
21	Kempenland-West 5	135 867	385 719	1,66
22	Kempenland-West 6	138 011	381 312	0,87
23	Kampina en Oisterwijkse Vennen 1	138 515	396 021	1,06
24	Kampina en Oisterwijkse Vennen 2	139 164	396 239	0,96
25	Kampina en Oisterwijkse Vennen 3	139 310	396 468	0,94
26	Kampina en Oisterwijkse Vennen 4	139 810	396 306	0,90
27	Kampina en Oisterwijkse Vennen 5	140 924	397 015	0,80
28	Kampina en Oisterwijkse Vennen 6	141 642	396 398	0,80
29	Kampina en Oisterwijkse Vennen 7	142 359	397 207	0,75
30	Kampina en Oisterwijkse Vennen 8	143 969	399 224	0,63
31	Kampina en Oisterwijkse Vennen 9	146 305	396 168	0,57
32	Kampina en Oisterwijkse Vennen 10	147 039	398 789	0,55
33	Kampina en Oisterwijkse Vennen VR 1	146 168	395 123	0,58
34	Kampina en Oisterwijkse Vennen VR 2	145 599	396 005	0,60
35	Kampina en Oisterwijkse Vennen VR 3	144 932	397 255	0,64

36	Zwartven 1	135 181	376 128	0,75
37	Zwartven 2	135 530	376 434	0,74
38	Zwartven 3	136 123	376 881	0,75
39	Eendennest 1	126 505	408 925	0,51
40	Eendennest 2	126 791	408 875	0,51
41	Eendennest 3	126 829	409 100	0,50
42	Hildsven 1	141 966	394 304	0,80
43	Hildsven 2	142 093	394 200	0,79
44	Arendonk (België) 1	128 454	384 661	13,91
45	Arendonk (België) 2	128 408	384 009	10,30
46	Arendonk (België) 3	127 815	383 455	9,67
47	Vennen Turnhout (België) 1	131 531	382 062	2,24
48	Vennen Turnhout (België) 2	126 512	379 363	2,04
49	Vennen Turnhout (België) 3	124 769	378 670	1,61

Details van Emissie Punt: Stal 1 (4090)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	C 1.100	Geiten	2200	1.9	4180

Details van Emissie Punt: Stal 2 (4190)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	C 1	Geiten	2200	1.9	4180

Details van Emissie Punt: Stal 3 (4191)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	C 2.100	Opfokgeiten	1510	0.8	1208

Details van Emissie Punt: Stal 4 (4192)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A 7.100	Fokstieren en overig rundvee	134	6.2	830.8

Details van Emissie Punt: Stal 5 (4193)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	C 1.100	Geiten	110	1.9	209

KENNISGEVING NATUURBESCHERMINGSWET 1998, Stille Maatschap van Hees-Hendriks, Chaamseweg 31, 5131 NG te Alphen, Z/006396

Beschikking

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant maken bekend dat zij op 14 maart 2016 een vergunning ex artikel 16 en 19d van de Natuurbeschermingswet 1998 hebben verleend (kenmerk: Z/006396/29350) aan Stille Maatschap van Hees-Hendriks, Chaamseweg 31, 5131 NG te Alphen voor uitbreiding/wijziging van een veehouderij, voor de locatie Klein Bedaf 3a-3b, 5111 PH te Baarle-Nassau in de gemeente Baarle-Nassau..

De vergunning is verleend voor onbepaalde tijd.

Ten aanzien van het ontwerpbesluit zijn geen zienswijzen naar voren gebracht.
Het definitieve besluit is niet gewijzigd ten opzichte van het ontwerpbesluit.

De aanvraag, het definitieve besluit en de bijbehorende stukken liggen vanaf 15 maart 2016 tot en met 25 april 2016 6 weken **ter inzage** bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), Telefoonnummer (0485) 729 189.

Het besluit is digitaal op te vragen via e-mail info@odbn.nl of terug te vinden op de website www.brabant.nl/loket/verleende-vergunningen.

Tegen dit besluit kan na bekendmaking beroep worden ingesteld door:

- belanghebbenden die redelijkerwijs niet kunnen worden verweten geen zienswijzen naar voren te hebben gebracht over het ontwerpbesluit.

Aan deze procedure is een kenmerk gekoppeld. Gelieve bij correspondentie het kenmerk te vermelden.

Het beroepschrift moet worden gericht en gezonden aan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA te Den Haag.

Het besluit treedt in werking, ook al wordt een beroepschrift ingediend. Het is daarom mogelijk om gelijktijdig met of na het indienen van een beroepschrift een zogenaamde "voorlopige voorziening" te vragen bij de Voorzitter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State te Den Haag.

's-Hertogenbosch, maart 2016

Bijlage 7 AAgro-Stacks berekening

Naam van de berekening: Klein Bedaf 3a-3b te Baarle Nassau – beoogde situatie

Gemaakt op: 24-11-2016 15:48:14

Zwaartepunt X: 126,900 Y: 385,300

Cluster naam: Klein Bedaf 3a-3b Baarle-Nassau - beoogde situatie

Berekende ruwheid: 0,25 m

Emissie Punten:

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	Hoogte	Gem.geb. hoogte	Diam.	Uittr. snelheid	Emissie
1	Stal 1	126 946	385 389	1,5	1,5	0,5	0,40	4 180
2	Stal 2	126 903	385 330	9,3	6,8	2,1	6,18	4 180
3	Stal 3	126 980	385 336	8,0	5,7	0,6	4,00	1 208
4	Stal 5	126 876	385 320	8,5	6,7	0,5	4,00	209

Gevoelige locaties:

Volgnummer	Naam	X coördinaat	Y coördinaat	Depositie
1	Regte Heide en Riels Laag 1	128 472	389 153	7,13
2	Regte Heide en Riels Laag 2	129 712	388 883	8,49
3	Regte Heide en Riels Laag 3	129 809	389 489	6,72
4	Regte Heide en Riels Laag 4	129 470	389 843	4,82
5	Langstraat 1	126 484	410 524	0,43
6	Langstraat 2	127 878	410 980	0,42
7	Langstraat 3	129 557	410 696	0,45
8	Loonse en Drunense Duinen en Leemkuilen 1	132 759	404 755	0,69
9	Loonse en Drunense Duinen en Leemkuilen 2	134 885	404 907	0,64
10	Loonse en Drunense Duinen en Leemkuilen 3	136 754	402 614	0,69
11	Loonse en Drunense Duinen en Leemkuilen 4	140 378	401 579	0,72
12	Loonse en Drunense Duinen en Leemkuilen 5	135 176	405 084	0,63
13	Loonse en Drunense Duinen en Leemkuilen 6	134 965	405 552	0,62
14	Ulvenhoutse Bos 1	115 867	395 740	0,67
15	Ulvenhoutse Bos 2	115 831	395 741	0,67
16	Ulvenhoutse Bos 3	115 828	395 770	0,67
17	Kempenland-West 1	134 048	385 905	2,15
18	Kempenland-West 2	134 214	385 400	1,98
19	Kempenland-West 3	134 306	385 353	1,93
20	Kempenland-West 4	134 312	385 372	1,94
21	Kempenland-West 5	135 867	385 719	1,52
22	Kempenland-West 6	138 011	381 312	0,79
23	Kampina en Oisterwijkse Vennen 1	138 515	396 021	0,98
24	Kampina en Oisterwijkse Vennen 2	139 164	396 239	0,88
25	Kampina en Oisterwijkse Vennen 3	139 310	396 468	0,87
26	Kampina en Oisterwijkse Vennen 4	139 810	396 306	0,82
27	Kampina en Oisterwijkse Vennen 5	140 924	397 015	0,74
28	Kampina en Oisterwijkse Vennen 6	141 642	396 398	0,74
29	Kampina en Oisterwijkse Vennen 7	142 359	397 207	0,69
30	Kampina en Oisterwijkse Vennen 8	143 969	399 224	0,58
31	Kampina en Oisterwijkse Vennen 9	146 305	396 168	0,53
32	Kampina en Oisterwijkse Vennen 10	147 039	398 789	0,51
33	Kampina en Oisterwijkse Vennen VR 1	146 168	395 123	0,53
34	Kampina en Oisterwijkse Vennen VR 2	145 599	396 005	0,56
35	Kampina en Oisterwijkse Vennen VR 3	144 932	397 255	0,59
36	Zwartven 1	135 181	376 128	0,68
37	Zwartven 2	135 530	376 434	0,68
38	Zwartven 3	136 123	376 881	0,68
39	Eendennest 1	126 505	408 925	0,47
40	Eendennest 2	126 791	408 875	0,47
41	Eendennest 3	126 829	409 100	0,46
42	Hildsven 1	141 966	394 304	0,74
43	Hildsven 2	142 093	394 200	0,73
44	Arendonk 1	128 454	384 661	12,73
45	Arendonk 2	128 408	384 009	9,39
46	Arendonk 3	127 815	383 455	8,81
47	Vennen 1	131 531	382 062	2,04
48	Vennen 2	126 512	379 363	1,85
49	Vennen 3	124 769	378 670	1,46

Details van Emissie Punt: Stal 1 (4090)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	C 1.100	Geiten	2200	1.9	4180

Details van Emissie Punt: Stal 2 (4190)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	C 1	Geiten	2200	1.9	4180

Details van Emissie Punt: Stal 3 (4191)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	C 2.100	Opfokgeiten	1510	0.8	1208

Details van Emissie Punt: Stal 5 (4193)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	C 1.100	Geiten	110	1.9	209

Bijlage 8 Inventarisatie flora en fauna

Agron Advies
t.a.v. Koen Willems
Koppelstraat 95
5741 GB Beek en Donk

Quickscan Flora- en faunawet Klein Bedaf 3a-3b te Baarle-Nassau
door ir. Hans Hovens en Paul op het Veld

Belfeld, 13 oktober 2016

Inleiding

Agron Advies begeleidt de ontwikkeling van een geitenhouderij op de locatie Klein Bedaf 3a- 3b te Baarle-Nassau, waar Johan Hees nieuwe stallen en een overdekte mestopslag wil laten bouwen. Om daarbij rekening te kunnen houden met beschermde dieren en planten heeft Agron Advies ecologisch adviesbureau Faunaconsult opdracht gegeven voor het uitvoeren van een quickscan Flora- en faunawet. Figuur 1 geeft de huidige situatie weer. Het gazon en de twee voerkuilen (zie figuur 2) maken plaats voor een nieuwe geitenstal. Verder maken de huidige opfokstal (figuren 3 en 4) en het grasland (Italiaans raaigras; zie voorgrond figuur 4) plaats voor twee nieuwe geitenstallen en een overdekte mestopslag. Alle houtsingels en de laanbomen langs Klein Bedaf blijven behouden. De beoogde situatie is weergegeven in figuur 5.

Figuur 1. Ligging van het plangebied. A = gazon; B = twee voerkuilen; C = te slopen opfokgeitenstal; D = Italiaanse raaigrasweide.

Figuur 2. De te slopen voerkuilen.

Figuur 3. De te slopen opfokgeitenstal (gebouw C in figuur 1).

Figuur 4. Achterzijde van de te slopen opfokgeitenstal (gebouw C in figuur 1) met op de voorgrond de Italiaanse raaigrasweide (D in figuur 1).

Figuur 5. De beoogde situatie.

De Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van circa 500 plant- en diersoorten. Het gaat hierbij om alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen en enkele bij AMvB (Stb. 523, 2000) speciaal aangewezen plant- en diersoorten. Uitgangspunt van de wet is het 'nee, tenzij'- beginsel. Slechts voor een beperkt aantal handelingen kan op basis van artikel 75 van de Flora- en faunawet ontheffing worden verleend van de verboden uit artikel 8 t/m 11 van de wet (voor zover hiervoor niet reeds op basis van een ander artikel vrijstelling of ontheffing kan worden verleend). Voorwaarde daarbij is dat met de voorgenomen activiteit geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Kort gezegd worden de onder de Flora- en faunawet beschermde plant- en diersoorten in drie categorieën opgedeeld, met elk een ander regime wat betreft ontheffingen:

1. algemene soorten (FF1);
2. overige soorten (FF2);
3. streng beschermde soorten (FF3).

De categorie 'algemene soorten' - zoals mol en konijn - is voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag.

De categorie 'overige soorten' is eveneens voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits die activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door het Ministerie van Economische zaken goedgekeurde gedragscode. In zo'n code geeft een sector zelf aan welke gedragslijnen men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Bijvoorbeeld altijd eerst inventariseren waar de soorten precies voorkomen en daar met de werkzaamheden rekening mee houden (door een hol af te schermen of de standplaats van planten aan te geven). Als een sector nog niet beschikt over een goedgekeurde gedragscode, dan moet er bij ruimtelijke ingrepen bij eventueel voorkomende verblijfplaatsen van beschermde soorten van de categorie overige soorten een ontheffing worden aangevraagd. Daarbij kan worden volstaan met een zogenaamde lichte toetsing. Dat houdt in dat de voorgenomen maatregelen 'geen afbreuk doen aan gunstige staat van instandhouding van de soort'.

De categorie 'streng beschermde soorten' omvat de soorten die worden genoemd in bijlage 4 van de Habitatrichtlijn of bijlage 1 van AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet en alle inheemse vogels. Voor de categorie 'streng beschermde soorten' wordt slechts in een beperkt aantal situaties een vrijstelling verleend. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt géén vrijstelling en moet dus altijd een ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffingsaanvraag voor streng beschermde soorten wordt getoetst aan drie criteria (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005):

- 1) er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort
- 2) er is geen goed alternatief
- 3) de activiteit past binnen een van de hierna genoemde belangen:
 - Onderzoek en onderwijs;
 - Repopulatie en herintroductie;
 - Bescherming van flora en fauna;
 - Veiligheid van het luchtverkeer;
 - Volksgezondheid of openbare veiligheid;
 - Dwingende redenen van openbaar belang;
 - Voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom
 - Belangrijke overlast veroorzaakt door dieren;
 - Uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw;
 - Bestendig gebruik;
 - Uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Deze drie criteria vormen de zogenaamde uitgebreide toets en aan alle drie criteria moet worden voldaan.

In sommige gevallen gelden bovendien aanvullende toetsingscriteria. Als het gaat om een ontheffingaanvraag in het kader van

- bestendig beheer en onderhoud in landbouw of bosbouw, of
- bestendig gebruik, of
- ruimtelijke inrichting of ontwikkeling,

én het gaat om 'streng beschermde soorten' en/of vogelsoorten, dan wordt extra getoetst op het volgende criterium:

4) de werkzaamheden moeten zodanig uitgevoerd worden dat er sprake is van 'zorgvuldig handelen'.

Werkwijze

Op 11 oktober 2016 heeft Faunaconsult het onderzoeksgebied en de directe omgeving (in een straal van 100 meter rond het plangebied) bezocht. Daarbij werden de aanwezige biotopen beoordeeld op hun geschiktheid als habitat voor beschermde diersoorten en beschermde planten. Tevens werd er gezocht naar (tekenen van aanwezigheid van) beschermde zoogdieren en planten. Aan de hand van relevante (verspreidings)literatuur (RAVON, 2006, 2007, 2010, 2011 en 2013) en de waarnemingsoverzichten op www.ravon.nl/tijdschrift is vervolgens ingeschat welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen.

Bevindingen

Zoogdieren en vogels

De muren van de te slopen opfokstal (zie figuren 3 en 4) hebben geen open stootvoegen en op beide zijgevels is een muurplaat aanwezig, zodat vleermuizen hier geen toegang hebben tot de spouw. Op de voor- en achtergevel is geen muurplaat aanwezig, maar bij de voorgevel verspert een boeiboord over het grootste deel de toegang tot de spouw; hier zouden alleen aan de onderzijden van de boeiboord vleermuizen de spouw in kunnen. Tijdens het veldbezoek heeft Faunaconsult beide openingen en de spouw op deze plekken met een boomcamera geïnspecteerd en daarbij werden geen vleermuizen of vleermuisuitwerpselen aangetroffen. Omdat het in de spouw niet inregent, is het uitgesloten dat er vleermuisuitwerpselen aanwezig waren die vervolgens zijn weggespoeld. De achtergevel van de opfokstal bevat geen boeiboord (zie figuur 4) die de spouw afsluit, maar over een lengte van 60 meter is er geen enkele opgaande begroeiing van de achtergevel aanwezig. Er is dus geen geleidende beplanting voor vleermuizen naar de achtergevel aanwezig. Het is niet te verwachten dat er vleermuisverblijven in de te slopen opfokstal aanwezig zijn.

Omdat de houtsingels met zomereiken en de laanbomen langs de Klein Bedaf mogelijk fungeren als vaste vliegrouete van vleermuizen, zijn een aantal vleermuissoorten in tabel 1 opgenomen.

Jaarrond beschermde vogelnesten of vaste rust- en verblijfplaatsen van strenger beschermde zoogdieren zijn in de te slopen opfokstal afwezig. In de boeiboord aan de voorzijde werd wel een nest van de holenduif aangetroffen. Nesten van deze soort zijn niet jaarrond beschermd, ook hoeft er ten aanzien van deze soort niet middels een 'omgevingscheck' te worden nagegaan of er voldoende nestgelegenheid in de omgeving aanwezig blijft (Dienst Regelingen, 2009b). In het om te vormen grasland en gazon leven mogelijk enkele algemene zoogdieren. Ook kunnen zich hier tijdens het broedseizoen algemene vogelnesten bevinden (die niet strenger zijn beschermd) van soorten als grasmus en Kievit. Tabel 1 geeft een overzicht van de beschermde zoogdieren en vogels die (mogelijk) een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben.

Tabel 1. Beschermde zoogdiersoorten die mogelijk een vaste rust- en verblijfplaats in het onderzoeksgebied hebben. De status van de soorten in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3	VJB	VOC
Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>)	X				
Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	X				
Woelrat (<i>Arvicola terrestris</i>)	X				
Mol (<i>Talpa europaea</i>)	X				
Grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)			X		
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)			X		
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)			X		
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)			X		

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

FF3 = streng beschermde soorten

VJB = jaarrond beschermde vogelnesten

VOC = nest van vogelsoort waarvoor omgevingscheck is vereist

Overige beschermde soorten

In het plangebied zijn alleen algemene, niet beschermde planten waargenomen als Italiaans raaigras, vogelmuur, melganzenvoet, vezelhennepe, ridderzuring, behaard knopkruid, rode klaver, grote weegbree en kleine veldkers. Er zijn in of nabij het plangebied geen wateren die als voortplantingswater voor amfibieën kunnen dienen. Geschikte amfibieën- of reptielenhabitats zijn in het plangebied afwezig, overige beschermde soorten zijn evenmin te verwachten.

Conclusies

Bij houtsingels en laanbomen: rekening houden met vleermuizen

De laanbomen (langs Klein Bedaf) en de houtsingels rond het plangebied fungeren mogelijk als vaste vliegroute en/of foerageergebied van vleermuizen. Alle soorten vleermuizen zijn onder de Flora- en faunawet streng beschermd, evenals hun vaste vliegroutes. Om verstoring van vleermuizen te voorkomen, mag er tot op een afstand van 10 meter van de laanbomen en houtsingels rond het plangebied alleen vleermuisvriendelijke buitenverlichting worden geplaatst: van de bomen af omlaag gerichte verlichting of amberkleurige UV-vrije led armaturen.

Rekening houden met algemeen beschermde soorten

De in de Flora- en faunawet genoemde ‘algemene zorgplicht’ is ook op beschermde soorten uit de categorie ‘algemene soorten’ van toepassing. Beschermde diersoorten (ook die van de categorie ‘algemene soorten’) die tijdens het verwijderen van vegetatie en het vergraven van grond worden aangetroffen, moeten direct worden gevangen en in het aangrenzende gebied worden vrijgelaten.

Voor het vernietigen van holen etc. en verstoren van beschermde zoogdieren van de categorie ‘algemene soorten’ voor ruimtelijke ingrepen, bestaat een vrijstelling op grond van ‘AMvB artikel 75’ van de Flora- en faunawet (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005). Er hoeft daarom geen ontheffing te worden aangevraagd.

Vogels

Om verstoring van algemene vogelnesten te voorkomen, dienen eventueel te verwijderen akkergewassen buiten het broedseizoen van de meeste vogelsoorten (15 maart – 15 juli) te worden verwijderd.

Ook dient de boeiboord aan de voorzijde van de te slopen opfokgeitenstal buiten het broedseizoen van de holenduif te worden verwijderd (dus in de periode 15 maart – 1 oktober). Hiermee wordt voorkomen dat er weer een holenduif in de boeiboord gaat broeden. De opfokgeitenstal jaarrond kan na het verwijderen van de boeiboord jaarrond worden gesloopt.

Literatuur

- Dienst Regelingen. 2009a. Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.
- Dienst Regelingen. 2009b. Bijlage aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.
- Dienst Regelingen. 2009c. Uitleg Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005-A. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005-B. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- RAVON, 2004. Waarnemingenoverzicht 2002. RAVON, 6: 33-48.
- RAVON, 2006. Waarnemingenoverzicht 2005. RAVON, 24: 46-64.
- RAVON, 2007. Waarnemingenoverzicht 2006. RAVON, 27: 46-64.
- RAVON, 2010. Waarnemingenoverzicht 2007 en 2008. RAVON, 34: 61-80.
- RAVON, 2011. Waarnemingenoverzicht 2010. RAVON, 42: 105-119.
- RAVON, 2013. Waarnemingenoverzicht 2012. RAVON, 51: 119-132.

**Bijlage 9 Besluit op m.e.r.-beoordelingsnotitie
(separaat toegevoegd aan aanvraag)**

**Bijlage 10 Archeologisch onderzoek
(separaat toegevoegd aan aanvraag)**

**Bijlage 11 Akoestisch onderzoek
(separaat toegevoegd aan aanvraag)**

Bijlage 12 Berekening Vstacksvergunning (separaat toegevoegd aan aanvraag)

Bijlage 13 Berekening Vstacksgebied (separaat toegevoegd aan aanvraag)

**Bijlage 14 ISL3a-berekening
(separaat toegevoegd aan aanvraag)**

Gebiedsgegevens

Naam van deze berekening: PM10 beoogde situatie

Berekend op: 2016/11/24 15:37:52

Project: Klein Bedaf 3a-3b Baarle-Nassau

RD X coördinaat: 126 446

Lengte X: 1000

Aantal Gridpunten X: 10

RD Y coördinaat: 384 889

Breedte Y: 1000

Aantal Gridpunten Y: 10

Berekende ruwheid: 0.12

Eigen ruwheid ☐

Eigen ruwheid: 0.00

Type Berekening: PM10

Rekenjaar: 2017

Soort Berekening: Contour

Toets afstand: n.v.t.

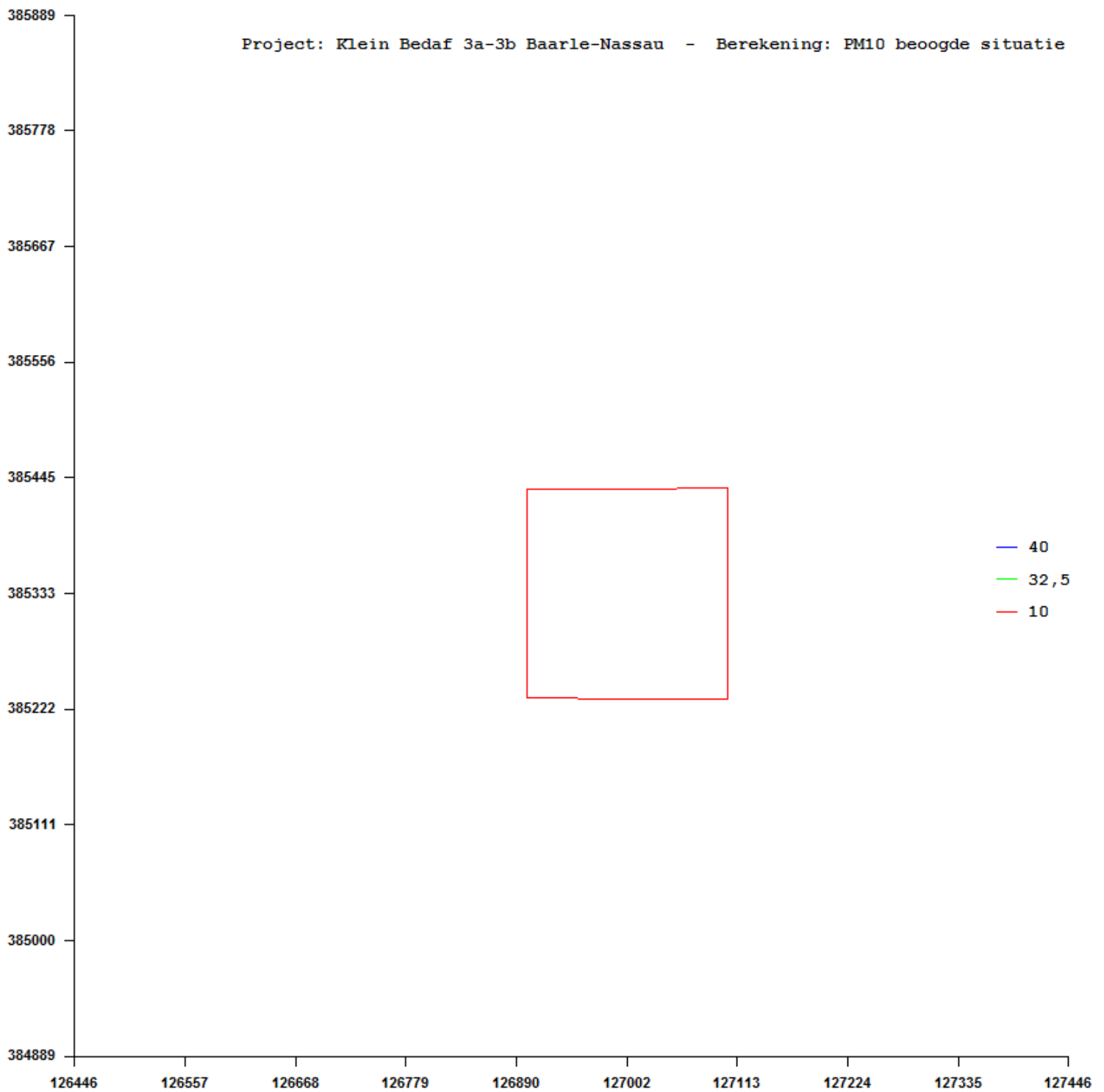
Onderlinge afstand: n.v.t.

Uitvoer directory: L:\Klanten\Hees van, Klein Bedaf 3a Baarle-Nassau\HS01.OVE02 oprichting fase 2\2016-11-24 aanvullende gegevens\werk

Te beschermen object	RD X Coord.	RD Y Coord.	Concentratie	Overschrijding
Naam:	[m]	[m]	[microgram/m3]	[dagen]
Klein Bedaf 9	126 802	385 695	22.02	10.1
Oordeelsestraat 58	124 126	384 331	21.96	10.0
Klein Bedaf 1a	126 492	385 156	22.00	10.2
Pineind 1	126 351	385 548	22.00	10.1
Pineind 2	126 537	385 743	22.00	10.1
Driehuizen 1	125 957	385 188	21.74	9.7
Driehuizen 3	126 040	385 273	22.00	10.1
Driehuizen 5	126 069	385 284	22.00	10.1
Voske 3	126 077	384 667	21.42	9.3
Voske 6	125 939	384 670	22.94	11.6
Voske 21	127 193	384 642	21.26	9.1
Kom Alphen	125 527	387 536	21.47	9.3
Klein Bedaf 5	126 912	385 564	22.04	10.2
Klein Bedaf 4	127 020	385 476	21.03	8.7
Klein Bedaf 7	126 863	385 632	22.03	10.2
Klein Bedaf 3	126 600	385 295	22.01	10.2
Klein Bedaf 2	126 616	385 107	22.01	10.2
Klein Bedaf 1	126 572	385 136	22.00	10.2

Brongegevens			
Naam : Stal 1		Type: AB	
RD X Coord.: 126 946	RD Y Coord.: 385 389	Emissie:	0.00133
hoogte van emissiepunt:	1.50	hoogte van gebouw:	6.2
verticale uitreesnelheid:	0.40	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	126 971
diameter van emissiepunt:	0.50	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	385 368
temperatuur van emisstroom:	285.00	lengte van gebouw:	161.00
		breedte van gebouw:	89.60
		orientatie van gebouw:	25.00
Naam : Stal 2		Type: AB	
RD X Coord.: 126 903	RD Y Coord.: 385 330	Emissie:	0.00133
hoogte van emissiepunt:	9.30	hoogte van gebouw:	6.8
verticale uitreesnelheid:	6.18	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	126 971
diameter van emissiepunt:	2.13	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	385 368
temperatuur van emisstroom:	285.00	lengte van gebouw:	161.00
		breedte van gebouw:	88.60
		orientatie van gebouw:	25.00
Naam : Stal 3		Type: AB	
RD X Coord.: 126 980	RD Y Coord.: 385 336	Emissie:	0.00048

hoogte van emissiepunt:	8.00			hoogte van gebouw:	5.7
verticale uitreesnelheid:	4.00			X-coord. zwaartepunt van gebouw:	126 971
diameter van emissiepunt:	0.56			Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	385 368
temperatuur van emisstroom:	285.00			lengte van gebouw:	161.00
				breedte van gebouw:	88.60
				orientatie van gebouw:	25.00
Naam : Stal 5			Type: AB		
RD X Coord.:	126 876	RD Y Coord.:	385 320	Emissie:	0.00007
hoogte van emissiepunt:	8.50			hoogte van gebouw:	6.7
verticale uitreesnelheid:	4.00			X-coord. zwaartepunt van gebouw:	126 870
diameter van emissiepunt:	0.50			Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	385 335
temperatuur van emisstroom:	285.00			lengte van gebouw:	45.00
				breedte van gebouw:	18.00
				orientatie van gebouw:	115.00

Gebiedsgegevens

Naam van deze berekening: PM2,5 beoogde situatie

Berekend op: 2016/11/24 15:50:01

Project: Klein Bedaf 3a-3b Baarle-Nassau

RD X coördinaat: 126 446

Lengte X: 1000

Aantal Gridpunten X: 10

RD Y coördinaat: 384 889

Breedte Y: 1000

Aantal Gridpunten Y: 10

Berekende ruwheid: 0.12

Eigen ruwheid ☐

Eigen ruwheid: 0.00

Type Berekening: PM2.5

Rekenjaar: 2017

Soort Berekening: Contour

Toets afstand: n.v.t.

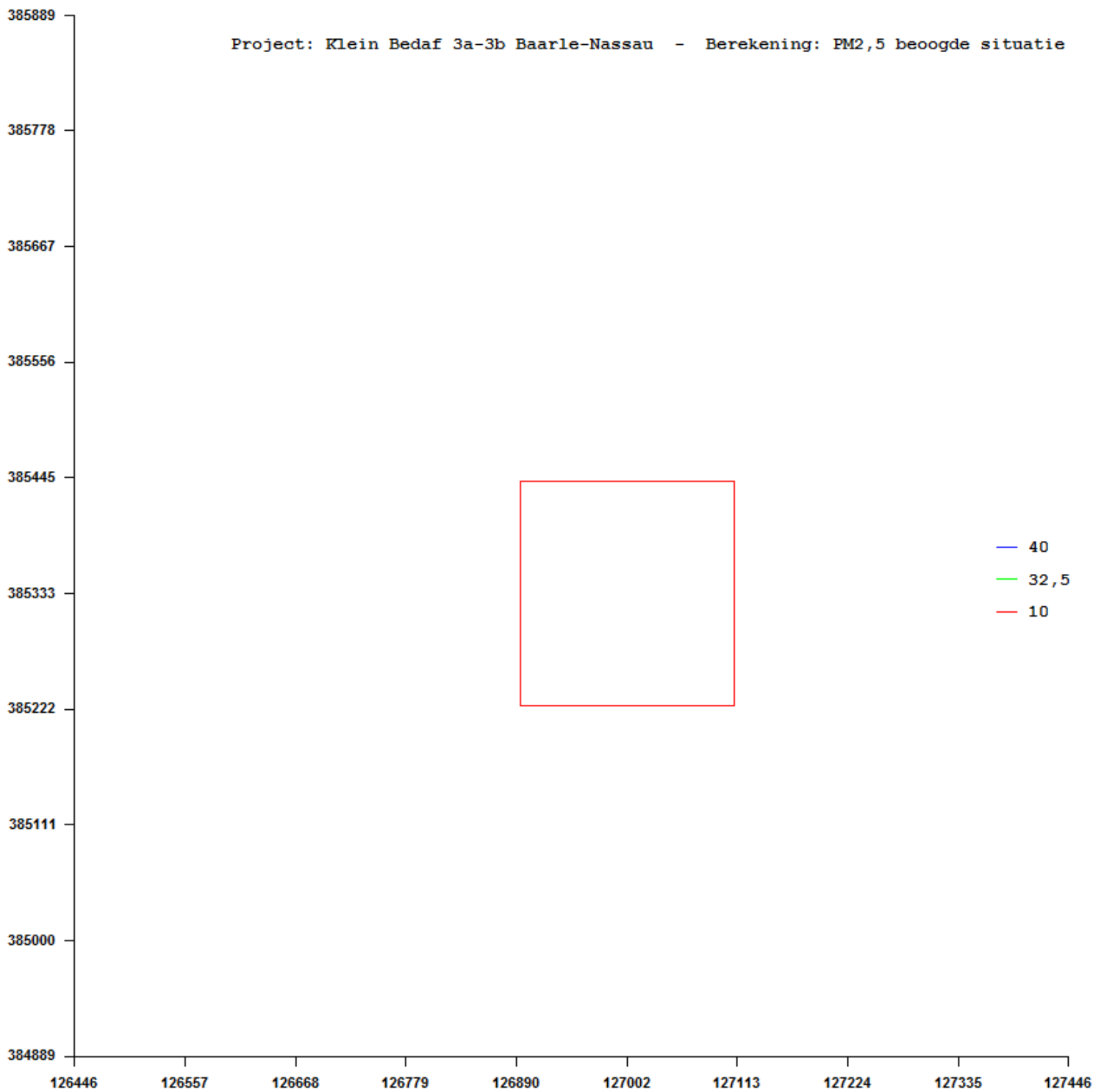
Onderlinge afstand: n.v.t.

Uitvoer directory: L:\Klanten\Hees van, Klein Bedaf 3a Baarle-Nassau\HS01.OVE02 oprichting fase 2\2016-11-24 aanvullende gegevens\werk

Te beschermen object	RD X Coord.	RD Y Coord.	Concentratie	Overschrijding
Naam:	[m]	[m]	[microgram/m3]	[dagen]
Klein Bedaf 9	126 802	385 695	13.440	n.v.t.
Oordeelsestraat 58	124 126	384 331	13.410	n.v.t.
Klein Bedaf 1a	126 492	385 156	13.440	n.v.t.
Pineind 1	126 351	385 548	13.440	n.v.t.
Pineind 2	126 537	385 743	13.440	n.v.t.
Driehuizen 1	125 957	385 188	13.420	n.v.t.
Driehuizen 3	126 040	385 273	13.440	n.v.t.
Driehuizen 5	126 069	385 284	13.440	n.v.t.
Voske 3	126 077	384 667	13.330	n.v.t.
Voske 6	125 939	384 670	13.550	n.v.t.
Voske 21	127 193	384 642	13.230	n.v.t.
Kom Alphen	125 527	387 536	13.500	n.v.t.
Klein Bedaf 5	126 912	385 564	13.450	n.v.t.
Klein Bedaf 4	127 020	385 476	13.130	n.v.t.
Klein Bedaf 7	126 863	385 632	13.440	n.v.t.
Klein Bedaf 3	126 600	385 295	13.440	n.v.t.
Klein Bedaf 2	126 616	385 107	13.440	n.v.t.
Klein Bedaf 1	126 572	385 136	13.440	n.v.t.

Brongegevens			
Naam : Stal 1		Type: AB	
RD X Coord.: 126 946	RD Y Coord.: 385 389	Emissie:	0.00000
hoogte van emissiepunt:	1.50	hoogte van gebouw:	6.2
verticale uitreesnelheid:	0.40	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	126 971
diameter van emissiepunt:	0.50	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	385 368
temperatuur van emisstroom:	285.00	lengte van gebouw:	161.00
		breedte van gebouw:	89.60
		orientatie van gebouw:	25.00
Naam : Stal 2		Type: AB	
RD X Coord.: 126 903	RD Y Coord.: 385 330	Emissie:	0.00000
hoogte van emissiepunt:	9.30	hoogte van gebouw:	6.8
verticale uitreesnelheid:	6.18	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	126 971
diameter van emissiepunt:	2.13	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	385 368
temperatuur van emisstroom:	285.00	lengte van gebouw:	161.00
		breedte van gebouw:	88.60
		orientatie van gebouw:	25.00
Naam : Stal 3		Type: AB	
RD X Coord.: 126 980	RD Y Coord.: 385 336	Emissie:	0.00000

hoogte van emissiepunt:	8.00		
verticale uitreesnelheid:	4.00	hoogte van gebouw:	5.7
diameter van emissiepunt:	0.56	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	126 971
temperatuur van emisstroom:	285.00	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	385 368
		lengte van gebouw:	161.00
		breedte van gebouw:	88.60
		orientatie van gebouw:	25.00
Naam : Stal 5		Type: AB	
RD X Coord.: 126 876	RD Y Coord.: 385 320	Emissie:	0.00000
hoogte van emissiepunt:	8.50		
verticale uitreesnelheid:	4.00	hoogte van gebouw:	6.7
diameter van emissiepunt:	0.50	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	126 870
temperatuur van emisstroom:	285.00	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	385 335
		lengte van gebouw:	45.00
		breedte van gebouw:	18.00
		orientatie van gebouw:	115.00

Bijlage 15 GGD Advies

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

Gemeente Baarle-Nassau

t.a.v. de heer J. Klei

Postbus 105

5110 AC Baarle-Nassau

Kenmerk:	UIT-16037155	Datum:	8 november 2016
Behandeld door:	M. Janssen / R. Nijdam / G. van den Hoogen	E-mail:	m.janssen@ggdgm.v.nl
Onderwerp:	Gezondheidskundige beoordeling vergunningaanvraag geitenhouderij Klein Bedaf 3a-3b Baarle-Nassau		

Geachte heer Klei,

Op 28 september 2016 heeft de gemeente Baarle-Nassau team Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant (GMV) gevraagd te adviseren over de gezondheidsaspecten die de gemeente moet meewegen in haar considerans met betrekking tot de wijziging van de vergunning van de geitenhouderij gelegen aan Klein Bedaf 3a-3b.

In de beoordeling wordt in eerste instantie ingegaan op het aspect geur waarvoor de GGD gezondheidskundige advieswaarden hanteert. Verder is een kwantitatieve beoordeling gemaakt voor fijnstof. Tot slot heeft een kwalitatieve beoordeling plaatsgevonden ten aanzien van het aspect zoönose door de afdeling infectieziektebestrijding. Opgemerkt wordt dat met de genomen/aanbevolen maatregelen er geen garantie is dat een uitbraak van infectieziekten voorkomen wordt. Wel richt het advies zich op de voorzorgsmaatregelen vanuit biosecurity op het voorkomen van insleep, verspreiding binnen het bedrijf en uitstoot naar lokale leefomgeving.

Daarnaast zijn er maatregelen door het bedrijf te nemen om gezondheidsrisico te beheersen die niet vallen onder vergunningseisen van een individueel bedrijf maar wel in gemeentelijk beleid ingebed kunnen worden. In het door de ondernemer ingevulde toetsingsinstrument wordt aangegeven dat het transport niet door de bebouwde kom rijdt en dat transportactiviteiten zoveel hoofdzakelijk overdag plaatsvinden. Enkel het ophalen van melk kan 's nachts gebeuren en incidenteel kunnen tijdens

Team Gezondheid, Milieu & Veiligheid

Postbus 3024

5003 DA Tilburg

Telefoon: 0900 - 368 68 68

Telefax: (073) 613 83 52

milieu@ggdgm.v.nl

oogstmomenten van het gras en maïs ook in de avonduren transportactiviteiten plaatsvinden. Daarnaast is landschappelijke inpassing een aandachtspunt. In het toetsingsinstrument wordt aangegeven dat alle zijden van het perceel beplant zijn met bosplantsoen of een haag. De beplanting bestaat uit inheemse soorten. Het plangebied wordt landschappelijk ingepast op basis van een landschappelijk inpassingsplan. Aangegeven wordt dat de inpassing van de gebouwen in goed overleg met de omwonende is gebeurd. De GGD vindt het belangrijk dat aspecten als transport en landschappelijke inpassing in de afweging bij de vergunningaanvraag door de gemeente worden meegenomen omdat het bedrijf in de nabijheid van gevoelige bestemmingen ligt. Voor een toelichting op deze aspecten wordt verwezen naar bijlage 3.

Bij de beoordeling heeft de GGD gebruik gemaakt van:

- het door de ondernemer ingevulde toetsingsinstrument gezondheid en veehouderij¹.
- diertabel, d.d. 10-10-2016.
- aanvullende informatie ontvangen per email van dhr. Klei d.d. 20 oktober 2016.
- aanvullende informatie ontvangen per email van dhr. Klei d.d. 25 oktober 2016.
- aanvullende informatie ontvangen per email van dhr. Klei d.d. 7 november 2016.

In de beoordeling is de GGD ervan uitgegaan dat de gemeente/ omgevingsdienst zelf de milieugegevens zoals aangeleverd voor de vergunningaanvraag door het bedrijf op juistheid heeft gecontroleerd. Bij de beoordeling is enkel rekening gehouden met de uitbreiding aan de Klein Bedaf 3a-3b. Er is geen rekening gehouden met andere mogelijke gelijktijdige uitbreidingen binnen de directe omgeving van het bedrijf.

De GGD heeft in dit advies ook de recente uitkomsten van het onderzoek Veehouderij, Gezondheid Omwonenden (VGO) meegenomen.

Hieronder vindt u de conclusies en aanbevelingen. Een onderbouwing is opgenomen in de bijlage.

Situatie

In het toetsingsinstrument worden de volgende aspecten door de ondernemer benoemd:

- De aanvraag betreft een uitbreiding van een geitenhouderij. Binnen het bedrijf wordt in de aangevraagde situatie 2 diersoorten bedrijfsmatig gehouden. In de tabel hieronder wordt het aantal dieren in de beoogde en vergunde situatie weergegeven.

	vergund	beoogd	verschil
Melkgeiten	2510	4400	+1890
Bokken	0	110	+110

¹ Toetsingsinstrument gezondheid bij veehouderijen. Een risico-inventarisatie en -evaluatie. Nijdam, et.al, 2013.

Opfokgeiten	1300	1510	+210
Rundvee (ouder dan 2 jaar)	192	134	-58

- Ten behoeve van de uitbreiding wordt een nieuwe melkgeitenstal, een opfokstal en een vaste mestopslag opgericht. Daartoe wordt de bestaande loods verplaatst en uitgebreid ten behoeve van de huisvesting van bokken en voor de opslag van machines. De bestaande opfokgeitenstal wordt gesloopt en het bouwperceel wordt vergroot tot 2,9 hectare, waarvan 5800m² landschappelijke inpassing.
- In de nieuwe stallen is mechanische afzuiging aanwezig.
- De dichtstbijzijnde gevoelige bestemming is gelegen aan de Klein Bedaf 9 op meer dan 300 meter afstand. Dit verandert niet in de aangevraagde situatie. De woning gelegen aan de Klein Bedaf 5 betreft een voormalige agrarische bedrijfswoning en is juridisch geen gevoelige bestemming. De kern van Baarle-Nassau en van Alphen is gelegen op meer dan 2,5 kilometer.
- Het meest nabijgelegen agrarische bedrijf is gelegen aan de Klein Bedaf 4 op een afstand van 50 meter. Het bedrijf beschikt over een vergunning voor de huisvesting van 172 vleeskalveren, 3 paarden en 3 pony's.
- Er is sprake van een toename van het aantal transportbewegingen in de aangevraagde situatie. Dit betreft o.a. extra transportbeweging van mest (ten hoogste 15 vrachten), extra transportbewegingen van balen en mais.
- De ruwvoederwinning en de bemesting van eigen percelen gebeurt in eigen beheer en in de directe omgeving van het bedrijf. Wat betreft het uitrijden van mest wordt aangegeven dat er op dit moment geen vooraankondiging plaatsvindt. Dit zal in de beoogde situatie niet anders zijn. Uit het nauwe en goede contact met omwonenden, zoals door de ondernemer zelf wordt aangegeven, komen geen opmerkingen over eventuele hinder. Mocht dit in de toekomst wel plaats gaan vinden, kunnen (indien gewenst) eventuele activiteiten zeker aangekondigd worden aan omwonenden.
- De ondernemer is aanspreekpunt voor (geur)klachten. De direct omwonenden hebben het telefoonnummer van de ondernemer. Ondernemer geeft aan indien gewenst een klachtenprotocol op te stellen.

Conclusies

- Geur:
 - In de beoogde situatie is sprake van een toename van de geuremissie met 42.861 OU.
 - De GGD constateert dat de voorgroond geurbelasting toeneemt in de aangevraagde situatie ten opzichte van de huidige situatie.

- o Uit de berekening blijkt dat in de beoogde situatie niet wordt voldaan aan de gezondheidkundige adviesnormen zoals die door de GGD worden gehanteerd voor de voorgrondbelasting (5 OU/m³ in de bebouwde kom en 10 OU/m³ in het buitengebied).
- o De hoogst belaste gevoelige bestemming is gelegen aan de Klein Bedaf 9 (12,6 OU/m³) en verandert niet ten opzichte van de huidige situatie (Klein Bedaf 9, 11,4 OU/m³).
- o De GGD constateert dat de achtergrond geurbelasting toeneemt in de aangevraagde situatie ten opzichte van de huidige situatie.
 - o De hoogst belaste gevoelige bestemming is gelegen aan de Driehuizen 3 (25,15 OU/m³) en verandert niet ten opzichte van de huidige situatie.
 - o De achtergrondbelasting neemt met de beoogde situatie op de dichtstbijzijnde woning Klein Bedaf 9 toe.
 - o Uit de berekening blijkt dat in de vergunde en beoogde situatie niet wordt voldaan aan de gezondheidkundige adviesnormen zoals die door de GGD worden gehanteerd voor de achtergrondbelasting in de bebouwde kom en het buitengebied (5 OU/m³ in de bebouwde kom en 10 OU/m³ in het buitengebied).
- o Op het bedrijf worden dieren zonder emissiefactor gehouden. Voor deze dieren wordt een afstandscriterium gehanteerd. Bij ontwikkelingen met dieren zonder (wettelijke) emissiefactor wordt als vanuit de VNG richtlijn een afstand van minstens 100 meter vanaf de rand van een bedrijf tot de dichtstbijzijnde gevoelige bestemming aangehouden. De gemeente Baarle-Nassau geeft aan dat het werkelijke emissiepunt van de rundveestal op circa 130 meter van de woning aan de Klein Bedaf 5 is gelegen en op circa 300 meter van de woning aan de Klein Bedaf 9. En dat voldaan wordt aan de normen zoals opgenomen in de Wet geurhinder en veehouderij.

Op grond van bovenstaande beoordeelt de GGD de situatie vanuit gezondheidkundig oogpunt op het aspect geur als niet acceptabel.

- Fijn stof/ ammoniak:
 - o Uit de gegevens blijkt dat de emissie van fijn stof toeneemt in de aangevraagde situatie (toename van 29.480 kg PM10/jaar).
 - o De GGD constateert dat de fijn stof belasting onder de norm voor PM10 van 31,2 µg/m³ blijft.
 - o Uit de diertabel blijkt dat de emissie wat betreft ammoniak in de vergunde situatie 6685,4 kg NH₃/ jaar in totaal bedraagt en in de aangevraagde situatie 10607,8 kg NH₃/ jaar. Hoewel een dergelijke toename nog niets zegt over de immissie (concentratie op leefniveau), is de GGD van mening dat gestreefd dient te worden naar het terugdringen van de emissie. Uit het VGO onderzoek komt naar voren dat een verhoogde concentratie ammoniak in de lucht een verband

laat zien met een afname van de longfunctie. Waarschijnlijk is het niet het ammoniak zelf dat dit effect veroorzaakt, maar fijnstofdeeltjes die worden gevormd doordat ammoniak met andere stoffen in de lucht reageert. Deze deeltjes verplaatsen zich over een grote afstand waardoor de effecten zich mogelijk ook in een groter gebied kunnen voordoen.

- Zoönosen
 - Binnen het bedrijf worden 2 diersoorten (geiten en rundvee) bedrijfsmatig gehouden, deze worden gescheiden gehuisvest. Dit voldoet daarmee aan de criteria van de GGD.
 - Er is sprake van een gesloten bedrijfsvoering, waarbij geen dieren van buitenaf worden aangevoerd. Dit is positief ten aanzien van de preventie van insleep van micro-organismen.
 - Er is een bedrijfsbehandelplan opgesteld met de vaste dierenarts. In het plan is aandacht voor antibioticagebruik en de infectieziektedruk. De dierenarts bezoekt het bedrijf minimaal 1 x per maand.
 - Er is momenteel geen aparte ziekenboeg aanwezig voor zieke geiten. Er is wel een herstelruimte voor zieke dieren, echter dit gaat om een afgescheiden gedeelte in dezelfde stal om het dier meer rust te kunnen geven. Door zieke dieren in een aparte ruimte te plaatsen voorkomt men eventuele verdere verspreiding van ziekte (bijvoorbeeld door de lucht). De ondernemer heeft na overleg hierover reeds aangegeven dat de afle verruimte goed te combineren is met een afzonderingsruimte voor zieke dieren. Deze ruimtes worden na gebruik zorgvuldig gereinigd en ontsmet.
 - De ondernemer beschrijft de hygiënemaatregelen ter voorkoming van insleep, verspreiding en uitstoot van zoönose op het bedrijf, zoals compartimentering, reiniging en desinfectie en ongediertebestrijding. Het nemen van de voorgestelde hygiëne maatregelen beoordeelt de GGD als positief.

De dierhouder geeft hiermee aan zich bewust te zijn van de risico's voor de volksgezondheid en toont de bereidheid deze te beperken.
 - Het bedrijf voldoet aan de eisen ten aanzien van vaccinatie en monitoring op Q-koorts. De laatste jaren zijn er geen nieuwe humane gevallen van Q-koorts gemeld in Baarle Nassau.
 - De GGD merkt op dat de dichtstbij gelegen gevoelige bestemming, welke op een afstand van 300 meter gesitueerd is (Klein Bedaf 9), wordt geconfronteerd met een toename van het aantal gehouden dieren. Wanneer er een zoönose optreedt die via de lucht wordt verspreid, is bij een verdubbeling van het aantal dieren de pathogenenuitstoot naar de omgeving mogelijk hoger. Het is onduidelijk wat het effect hiervan is in deze situatie waarbij er een uitbreiding van het aantal geiten (inclusief bokken) met 2210 stuks (het aantal dieren bedraagt in de nieuwe situatie derhalve 6020). Tevens spelen hierbij meerdere (risico beïnvloedende) factoren een rol zoals ziektebeheersing, windrichting, aard van het pathogeen, vatbaarheid van de

omwonenden etcetera, waardoor je vooraf niet kunt stellen of uitsluiten dat er een verhoging van het risico is ten opzichte van de huidige situatie.

Op basis van de voorliggende documenten, betreffende voorgenomen uitbreiding van het aantal geiten ziet de GGD, bij de huidige stand van kennis, ten aanzien van de zoönotische aspecten vanuit humaan medisch standpunt geen bezwaren tegen de voorgenomen uitbreiding.

Opgemerkt wordt dat met de genomen/aanbevolen maatregelen er geen garantie is dat een uitbraak van infectieziekten voorkomen wordt.

Eindconclusie

Op grond van de bovengenoemde aspecten vindt de GGD de aanvraag vanuit gezondheidskundig oogpunt niet acceptabel wat betreft geur. De betreffende burgerwoningen hebben zowel qua voorgrond- als qua achtergrond een hoge belasting die de gezondheidkundige advieswaarden overschrijden.

Daarnaast is sprake van een toename van de emissie van fijn stof en ammoniak. Uit het VGO onderzoek komt naar voren dat een verhoogde concentratie ammoniak in de lucht een verband laat zien met een afname van de longfunctie. De GGD is, op basis van de resultaten van het VGO en endotoxine onderzoek, van mening dat de emissie van deze aspecten niet moeten toenemen en gereduceerd moeten worden. Verder geldt dat de GGD van mening is dat endotoxinen een betere parameter is dan fijn stof. Op dit moment ontbreekt het nog aan modelleringsinstrumenten om de endotoxinen-concentratie voor veehouderijen te duiden. De gemeente wordt geadviseerd de ontwikkelingen op dit terrein in de gaten te houden en als daar aanleiding toe bestaat, aanvullende maatregelen hierop te nemen.

De aanvraag is vanuit gezondheidskundig oogpunt acceptabel wat betreft zoönose, mits de adviezen worden opgevolgd.

Advies:

Betreffende de aanvraag:

De GGD adviseert de gemeente Baarle-Nassau het volgende:

- De GGD constateert dat de locatie Klein Bedaf 5 in gebruik is als burgerwoning. De GGD hecht er veel waarde aan dat ook deze burgerwoning wordt beschermd tegen een te hoge milieubelasting zoals geur-, fijnstof- en ammoniakbelasting. Neem deze woning wel mee in de afweging bij deze vergunningaanvraag.

- Maak afspraken over controle op de werkelijke emissie en –belasting van dit bedrijf op de omgeving. Goede borging hierover is noodzakelijk in de vergunning of in gemeentelijk beleid zodat, indien nodig, tot controle en handhaving kan worden overgegaan.
- De hoge geurbelasting op de twee gevoelige bestemmingen (Klein Bedaf 9 en Klein Bedaf 5²) behoeft extra aandacht. Het advies is aan de gemeente om deze hoge geurbelasting mee te wegen in haar besluitvorming en maatregelen te overwegen:
 - Communicatie beïnvloedt hoe hinder ervaren wordt. Communiceer met de omwonenden over de huidige en toekomstige geursituatie en over genomen maatregelen. De ondernemer kan aangeven wat de onderbouwingen en afwegingen zijn geweest om te komen tot het gekozen stalsysteem.
 - Onderzoek of de bewoners de geurbelasting als hinderlijk ervaren. De cumulatieve achtergrondbelasting in het zowel het buitengebied als de woonkern geeft een hoog percentage berekende hinder. Echter, de werkelijke hinder die in de praktijk wordt ervaren wordt bepaald door meerdere factoren (zoals intensiteit, gewenning en vertrouwdheid met de bron).
 - In het geval dat geuroverlast wordt ondervonden, adviseert de GGD om naar oplossingen te zoeken die de cumulatieve geurbelasting terugbrengt, of in ieder geval verdere belasting voorkomt. Hiervoor is een gebiedsgerichte aanpak vereist. Hierin moeten in ieder geval de burgers van de woonkern, buitengebied en de ondernemers van (veehouderij-)bedrijven in de omgeving betrokken worden.
- Om zorgvuldig om te gaan met huidige en toekomstige klachten kan de ondernemer een klachtenprotocol opstellen. Door een klachtenprotocol in de milieuvergunning op te nemen heeft de gemeente handhavingsgrond bij de afhandeling van geurklachten. In het geval van klachten kunnen de ondernemer en gemeente gezamenlijk een klachtenanalyse uitvoeren die in beeld brengt wat omwonenden als hinderlijk ervaren, en wordt het mogelijk om gerichte maatregelen te nemen.
- In het medisch onderzoek (onderdeel van het VGO onderzoek) is een verband gevonden tussen longontstekingen en het wonen in de buurt van geitenbedrijven. Daarbij gaat het om een klein aantal patiënten. Er is nog geen goede verklaring voor de gevonden relatie tussen longontstekingen en geitenbedrijven. Nadere analyses vinden op dit moment nog plaats. De gemeente wordt geadviseerd de ontwikkelingen op dit gebied te volgen en indien daar aanleiding toe blijkt te bestaan, haar beleid hierop aan te passen.
- Zoals in het gesprek op dinsdag 1 november 2016 tussen de ondernemer, diens adviseur, de gemeente en de GGD werd genoemd, kan bijvoorbeeld een actualisatieplicht met betrekking tot de

² De woning aan de Klein Bedaf 5 is niet meegenomen in de geurberekeningen. Deze burgerwoning bevindt zich echter op een kortere afstand van de geitenhouderij aan de Klein Bedaf 3a-3b dan de woning aan de Klein Bedaf 9, waardoor ook op dit adres een hoge geurbelasting wordt verwacht.

best beschikbare technieken (BBT) worden opgenomen in de vergunningverlening. Op dit moment ontbreekt het nog aan modelleringsinstrumenten om de endotoxinen-concentratie voor veehouderijen te duiden. De gemeente wordt geadviseerd de ontwikkelingen op dit terrein in de gaten te houden en als daar aanleiding toe bestaat, aanvullende maatregelen hierop te nemen.

Betreffende beleid gemeente:

- De GGD is van mening dat bij de ontwikkeling van toekomstig beleid op gebied van de veehouderij meer rekening gehouden moet worden met omwonenden. Betrek omwonenden bij de besluitvorming. Belangrijke gezondheidswaarden als gevoel van veiligheid en leefbaarheid zijn afhankelijk van geurhinder, vertrouwen in de voorgestelde maatregelen en landschappelijke inpassing. De aanwezigheid van groen is positief geassocieerd met de ervaren gezondheid van bewoners en vermindert bijvoorbeeld de ervaren geluidshinder ofschoon het feitelijke geluidsniveau niet wordt verlaagd. Om met deze sociale en landschappelijke aspecten rekening te kunnen houden, kan gebruik worden gemaakt van een dialoog tussen de ondernemer en omwonenden.
- Zet in op het vergroten van de afstand tussen woonhuizen en veehouderijen en op een gebiedsgerichte aanpak.
- Bepaal – in overleg met aangrenzende gemeenten indien gebieden de gemeentelijke grens overschrijden– welke gebieden in aanmerking komen voor verdere uitbreiding van het aantal veehouderijen en in welke gebieden verdere uitbreiding niet meer is toegestaan. Uit het onderzoek Veehouderij Gezondheid Omwonenden (VGO onderzoek) komt naar voren dat een verlaging van de longfunctie wordt gevonden bij mensen die veel veehouderijen in hun leefomgeving hebben (15 of meer bedrijven binnen een straal van 1 kilometer afstand van een woning). Dit hangt vooral samen met het aantal veehouderijen rond de woning en hangt niet duidelijk samen met specifieke veehouderijtypen. In gebieden waar aan het criterium van 15 of meer veehouderijen in een straal van 1 kilometer van een burgerwoning wordt voldaan, dient naar mening van de GGD een halt te worden toegeroepen aan de toename van het aantal bedrijven én zullen oplossingen gezocht moeten worden naar het terugdringen van de emissies door de aanwezige bedrijven.
- Naar aanleiding van de uitkomsten van het VGO onderzoek adviseert de GGD om in elk geval in te zetten op het verminderen van de uitstoot:
 - Breng hotspots in beeld: waar komen burgerwoningen voor die in een straal van 1 kilometer meer dan 15 veehouderijen hebben staan.
 - Hanteer als uitgangspunt dat het recht op het verspreiden van emissies (fijn stof, geur, ammoniak, endotoxinen) samen dient te gaan met de verantwoordelijkheid om te werken volgens het ALARA-principe: 'as low as reasonably achievable'. Uit het VGO onderzoek komt naar voren dat een verhoogde concentratie ammoniak in de lucht een verband laat zien met

een afname van de longfunctie. Waarschijnlijk is het niet het ammoniak zelf dat dit effect veroorzaakt, maar fijnstofdeeltjes die worden gevormd doordat ammoniak met andere stoffen in de lucht reageert. Deze deeltjes verplaatsen zich over een grote afstand waardoor de effecten zich mogelijk ook in een groter gebied kunnen voordoen. Geadviseerd wordt in deze casus in overleg met de ondernemer na te gaan of een verdere reductie in emissie mogelijk is bijvoorbeeld door toch maatregelen te treffen als verhoging van het emissiepunt of door de andere bestaande stallen te voorzien van mechanische ventilatie.

- o De GGD adviseert de gemeente dat afgezien moet worden van halvering van de afstand omdat dit wel degelijk leidt tot hogere blootstelling aan bepaalde stofdeeltjes, endotoxinen en micro-organismen.
- o De GGD is van mening dat afstanden gestaffeld zouden moeten worden bij diersoorten waar geen emissiefactoren voor opgesteld zijn; op basis van bedrijfsgrootte, stalsysteem en stalmanagement. In de bijlage 4 is een voorbeeld van een dergelijke staffeling opgenomen.
- De GGD en Gezondheidsraad vinden een norm voor endotoxinen vanuit gezondheid een betere parameter dan PM10 omdat endotoxinen een betere voorspellende waarde hebben om gezondheidseffecten te duiden. Het advies aan de gemeente is om de ontwikkelingen op dit onderwerp te volgen en zodra mogelijk te implementeren in het eigen gemeentelijk beleid.

Deze gezondheidkundige beoordeling kan door de gemeente gebruikt worden in haar considerans.

Als u nog vragen heeft over voorgenoemde advies, kunt u contact opnemen met team GMV, telefoonnummer 0900 3 68 68 68.

Met vriendelijke groet,

Renske Nijdam
Adviseur milieu en gezondheid

Godelief van den Hoogen
Arts Infectieziektebestrijding

Bijlagen: 4

Bijlage 1 bij advies UIT-16037155**Onderbouwing gezondheidkundige beoordeling****Achtergrond gezondheid en veehouderij**

Omwonenden van veehouderijen kunnen een verhoogde blootstelling aan onder meer geur, fijn stof, endotoxinen en biologische agentia hebben. Van geur is bekend dat dit kan leiden tot (ernstige) hinder en andere gezondheidsklachten zoals misselijkheid en hoofdpijn.

Van veegerelateerd fijn stof, endotoxinen en biologische agentia is bekend dat deze tot gezondheidseffecten zoals luchtwegklachten en van dier-op-mens overdraagbare infectieziekten kunnen leiden. Daarnaast blijkt uit het onderzoek "Veehouderij en gezondheid omwonenden" (VGO) van het RIVM dat COPD patiënten die dichtbij een veehouderij of meerdere veehouderijen wonen, een grotere kans hebben op ernstigere klachten en vaker luchtwegmedicatie gebruiken. Verder komen uit het VGO-onderzoek aanwijzingen naar voren dat het wonen in de buurt van veehouderijen een nadelig effect heeft op de longfunctie. De vermindering van de longfunctie wordt gevonden bij mensen die veel veehouderijen in hun directe omgeving hebben, vooral bij de groep met 15 of meer bedrijven binnen een kilometer afstand. Het type veehouderij maakt hierbij niet uit. Daarnaast blijkt dat de longfunctie lager is wanneer de concentratie ammoniak in de lucht hoog is. Vermoedelijk hangt dit samen met de vorming van secundair fijn stof doordat ammoniak reageert met andere stoffen in de lucht.³

Fijn stof afkomstig uit stallen bevat endotoxinen en micro-organismen. Van endotoxinen is bekend in de deeltjes bij een te hoge concentratie schadelijk zijn voor de gezondheid. Door de Gezondheidsraad is een grenswaarde voorgesteld van 30 EU/m³. In haar advies "Gezondheidsrisico's rond veehouderijen" (2012; publicatienr. 2012/27) concludeert de Gezondheidsraad dat concentraties van endotoxinen en micro-organismen, over het algemeen zullen afnemen met toenemende afstand tot een bedrijf en eveneens afhangen van de mate van emissie vanuit een bedrijf. Wageningen UR Livestock Research (WLR) en het IRAS instituut van de Universiteit Utrecht hebben in 2014 een literatuurstudie uitgevoerd waarin geschat werd dat de regels voor fijn stof en geur mogelijk niet voldoende beschermen tegen te hoge endotoxineconcentraties, met name bij pluimveestallen en dat mogelijk een grotere afstand tussen stal en woningen vereist is dan nu voor fijn stof en geur nodig is. Blijkens een recent uitgevoerd Nederlands onderzoek werden verhoogde endotoxineniveaus gemeten tot boven de advieswaarde bij stallen van varkens tot zo'n 200 meter en bij pluimvee tot zo'n 500 meter.⁴ Geconcludeerd wordt dat zoals al eerder verondersteld werd, de huidige toetsingskaders voor fijn stof en geur bij pluimveebedrijven (vleeskuikens en leghennen) niet voldoende beschermend zijn tegen het overschrijden van de gestelde endotoxinegrenswaarde (30 EU/m³). Een uitwerking van een toetsingskader voor endotoxine is noodzakelijk om het gewenste beschermingsniveau te bieden. Voor

³ Veehouderijen en gezondheid omwonenden (VGO), Maassen K, et al, 2016

⁴ Emissies van endotoxinen uit de veehouderij, Ogink, N, et al. 2016

vleesvarkensbedrijven geldt dat op basis van het onderzoek gesteld kan worden dat het toetsingskader voor geur voldoende beschermend werkt. Dit laat onverlet dat de omgevingsconcentratie op korte afstand van dit type bedrijven wel overschreden kan worden. Daarnaast hebben de berekeningen betrekking op geïsoleerd liggende stallen; wanneer er sprake is van meerdere bronnen kan dit anders uitpakken. Ook voor gebieden waar sprake is van cumulatie, doordat meerdere bronnen in een relatief klein gebied liggen, kunnen mogelijk ook andere diercategorieën dan pluimvee een overschrijding van de endotoxinegrenswaarde geven.

Toetsingscriteria & deelconclusies

De belasting op de omgeving van veehouderijen en daarmee samenhangende gezondheidsrisico's voor omwonenden zijn slechts beperkt verankerd in de milieuwetgeving. De milieuwetgeving die voor gezondheid relevant is, richt zich op geurhinder en fijn stof (PM10). In de huidige wetgeving is onvoldoende opgenomen dat bij vergunningverlening rekening gehouden dient te worden met het cumulatieve effect als een gevoelige bestemming omgeven is/wordt door meerdere veehouderijen. In onderstaand advies wordt per milieufactor de door de GGD gehanteerde gezondheidkundige advieswaarde benoemd en vervolgens de conclusies voor dat aspect voor de betreffende locatie.

Geur

Toetsingscriteria geur:

Uitgangspunt van de GGD is dat het recht op het verspreiden van geur samen dient te gaan met de verantwoordelijkheid om te werken volgens het ALARA-principe: 'as low as reasonably achievable'. Hoeveel geurhinder er optreedt is afhankelijk van de geurbelasting én van de 'ontvanger'. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen voorgrond- (individueel bedrijf) en achtergrondbelasting (cumulatief), maar ook tussen concentratiegebied en niet-concentratiegebied.

Vanuit gezondheid wordt geurbelasting onacceptabel beschouwd wanneer dit meer dan 12% geurgehinderden veroorzaakt. Vanwege de agrarische historie en functie van het buitengebied, is het gebruikelijk dat in het buitengebied méér milieuruimte toegestaan wordt: 20% gehinderden wordt als maximum beschouwd.^{5,6} Deze waarden hanteert de GGD als gezondheidkundige advieswaarden. Tot nu toe wordt bij de beoordeling van de geurbelasting gebruik gemaakt van bijlage 6-7 uit de Handreiking Wet Geurhinder Veehouderijen (Wgv), waaraan het PRA-onderzoek ten grondslag ligt. Recent is door Geelen *et al.* een aanvullend onderzoek⁷ uitgevoerd. In het onderzoek van Geelen *et al.* is de relatie tussen achtergrondbelasting en het optreden van geurhinder onderzocht. In bijlage 2 is de

⁵ Toetsingsinstrument gezondheid bij veehouderijen. Een risico-inventarisatie en -evaluatie. Nijdam, *et al.*, 2013

⁶ Nederlandse emissie richtlijn

⁷ Geurhinder van veehouderij nader onderzocht: meer hinder dan Handreiking Wgv doet vermoeden?, Geelen L. *et al.*, 2015

informerende brief aan gemeenten opgenomen (UIT-15033471). Het onderzoek van Geelen et al. bevestigt de signalen dat er bij gegeven cumulatieve geurbelasting aanzienlijk méér geurhinder wordt ervaren dan op basis van de Handreiking Wgv te verwachten zou zijn in concentratiegebied. De relatie tussen geurbelasting en hinder blijkt bovendien afhankelijk van diertype. Daarnaast is in dit onderzoek de relatie blootgelegd tussen geurbelasting en ernstige hinder. Wanneer de resultaten van beide onderzoeken naast elkaar worden gezet, leidt dit, voor alle diertypen in een concentratiegebied, tot de volgende tabel:

Tabel: Cumulatieve geurbelasting en de te verwachten percentage geurgehinderden gebaseerd op de Handreiking Wgv in vergelijking met de onderzoeksresultaten van Geelen et al.

Cumulatieve geurbelasting (OU/m ³)	Nieuwe blootstellingsresponsrelaties (alle diertypen)			
	Hinderniveau Handreiking Wgv concentratiegebied	Hinder (soms/vaak)	Hinder (mate, score 6-10) ^{II}	Ernstige hinder (mate, score 8-10)
1,0	2%	12%	4%	2%
2,0	4%	20%	7%	3%
4,0	6%	30%	11%	5%
5,0	7%	33%	13%	6%
10,0 ^{III}	12%	46%	20%	11%
20,0 ^{IV}	20%	60%	29%	17%

^{II} score 6-10 : de mate van ervaren geurhinder is gescoord op een continue schaal (1-10). Mate van hinder werd ingedeeld in de klassen "enige hinder" (score 4-10), "hinder" (score 6-10) en "ernstige hinder" (score 8-10)

^{III} maximaal hinderpercentage binnen bebouwde kom in Verordening Ruimte 2014 Provincie Brabant;

^{IV} maximaal hinderpercentage buiten bebouwde kom in Verordening Ruimte 2014 Provincie Brabant.

Ter illustratie: In de Verordening Ruimte 2014 van de Provincie Noord-Brabant zijn de volgende normen opgenomen: maximaal 12% kans op geurhinder in de bebouwde kom en maximaal 20% kans op geurhinder in het buitengebied. Op basis van de Handreiking Wgv komt dat overeen met respectievelijk 10 OU/m³ en 20 OU/m³. Op basis van deze onderzoeksresultaten is er bij 10 OU/m³ echter 20-46% geurhinder te verwachten zijn, afhankelijk van of Hinder (soms/ vaak) of mate van hinder (score 6-10) wordt gehanteerd. Bij 20 OU/m³ is er op basis van deze onderzoeksresultaten 29-60% hinder te verwachten. Bovendien treedt er dan óók ernstige hinder op (11% en 17% respectievelijk). In het huidige beleid wordt er geen rekening gehouden met het voorkómen van ernstige geurhinder.

De niveaus van 12% en 20% hinder komen bij de nieuwe onderzoeksresultaten voor geurhinder (soms/vaak) overeen met cumulatieve geurbelasting van 1,0 OU/m³ en 2,1 OU/m³. Uitgaande van hinder (mate, score 6-10) komt 12% en 20% geurhinder overeen met cumulatieve geurbelasting van 4,7 OU/m³ en 10,3 OU/m³, respectievelijk.

Advieswaarde geur GGD:

- Achtergrondbelasting
 - De GGD hanteert het standpunt dat het onderzoek van Geelen et al. op dit moment het best beschikbare beeld van de relatie tussen achtergrondbelasting geur van veehouderij en mate van (ernstige) geurhinder geeft, omdat dit onderzoek het meest recent is uitgevoerd en er een grotere populatie gebruikt is. Bij een hinderpercentage van 12% komt dit neer op, afgerond 5 OU/m³ (woonkern) en bij 20% geurgehinderden op 10 OU/m³ (buitengebied).

- Voorgrondbelasting
 - Bij de beoordeling van de geurbelasting hanteert de GGD voor de voorgrondbelasting het uitgangspunt dat maximaal 12% (woonkern) en 20% (buitengebied) geurgehinderd mag zijn. De blootstelling-responsrelatie voor voorgrond dient naar mening van de GGD ook ge-update te worden. Op dit moment wordt de Wet Geurhinder en Veehouderij geëvalueerd. Hierin worden de nieuwste wetenschappelijke inzichten meegewogen. Tot die tijd hanteert de GGD voor de voorgrond en achtergrond geurbelasting dezelfde toetsingswaarden.
- Dieren zonder (wettelijke) emissiefactor
 - Bij ontwikkelingen met dieren zonder (wettelijke) emissiefactor wordt als gezondheidkundige advieswaarde een afstand van minstens 100 meter tot de dichtstbijzijnde gevoelige bestemming aangehouden, conform de norm uit de VNG-handreiking 'Bedrijven en milieuzonering'.
 - De GGD is van mening dat afstanden gestaffeld zouden moeten worden bij diersoorten waar geen emissiefactoren voor opgesteld zijn; op basis van bedrijfsgrootte, stalsysteem en stalmanagement. In de bijlage 4 is een voorbeeld van een dergelijke staffeling opgenomen.
 - In haar advies "Gezondheidsrisico's rond veehouderijen" (2012; publicatienr. 2012/27) concludeert de Gezondheidsraad dat concentraties van bepaalde stofdeeltjes, endotoxinen en micro-organismen, over het algemeen zullen afnemen met toenemende afstand tot een bedrijf en eveneens afhangen van de mate van emissie vanuit een bedrijf. Blijkens recent uitgevoerd Nederlands onderzoek werden verhoogde endotoxineniveaus gemeten tot maximaal een afstand van ongeveer 250 meter van veehouderijbedrijven. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het halveren van afstanden wel degelijk tot hogere blootstelling leidt dan wanneer de wettelijke afstanden in acht genomen worden.

NB. Of mensen geurbelasting als hinderlijk ervaren, wordt beïnvloed door de mate van acceptatie van een bron/activiteit. Factoren zoals routing en aantal transportbewegingen en landschappelijke inpassing spelen daarbij een rol. Daarom is de GGD van mening dat het nemen van dergelijke maatregelen belangrijk is om de acceptatie door omwonenden te bevorderen.

Resultaten beoordeling:

Deze beoordeling is gemaakt op basis van de gegevens uit het aangeleverde toetsingsinstrument en de aanvullende gegevens ontvangen per email van dhr. Klei d.d. 25 oktober 2016.

- Buitengebied:

- Voorgrond

- In de huidige situatie bedraagt de voorgrondbelasting op de hoogst belaste gevoelige locatie (Klein Bedaf 9) 11,4 OU/m³. In de toekomstige situatie neemt deze op de hoogst belaste gevoelige locatie toe tot 12,6 OU/m³. Dit betekent dat de situatie verslechtert.

- Achtergrond

- In de huidige situatie bedraagt de achtergrondbelasting op de hoogst belaste gevoelige locatie (Driehuizen 3) 25,15 OU/m³. In de toekomstige situatie blijft deze op de hoogst belaste gevoelige locatie gelijk.

- Woonkern:

- Voorgrond

- In de huidige situatie bedraagt de voorgrondbelasting op de hoogst belaste gevoelige locatie (kom Alphen) 0,5 OU/m³. In de toekomstige situatie neemt deze op de hoogst belaste gevoelige locatie toe tot 0,7 OU/m³. Dit betekent dat de situatie verslechtert.

- Achtergrond

- In de huidige situatie bedraagt de achtergrondbelasting op de hoogst belaste gevoelige locatie (Oordeelsestraat 58) 7,78 OU/m³. In de toekomstige situatie blijft deze op de hoogst belaste gevoelige locatie gelijk.

Opmerking:

Uit de indicatieve berekeningen van de bijdrage van het bedrijf aan de heersende achtergrondbelasting voor de Verordening Ruimte, blijkt dat de veehouderij aan Klein Bedaf 3a-3b een procentuele bijdrage levert van 6,4% in de vergunde situatie en 8,7% in de aangevraagde situatie op de achtergrondbelasting aan Driehuizen 3 (hoogst belaste gevoelige bestemming). Uit de berekeningen van de achtergrondbelasting blijkt dat de achtergrondbelasting niet toeneemt door uitbreiding van het bedrijf.

- Dieren zonder emissiefactor:

- Door de GGD wordt voor rundvee een afstand aangehouden van 100 meter tot de meest dichtbijgelegen gevoelige bestemming. De dichtstbijzijnde gevoelige bestemming (Klein Bedaf 9) ligt – zowel in de huidige als aangevraagde situatie – op 300 meter en daarmee wordt voldaan aan de door de GGD gehanteerde grenswaarde van 100 meter. De gemeente Baarle-

Nassau geeft aan dat het werkelijke emissiepunt van de rundveestal op circa 130 meter van de burgerwoning aan de Klein Bedaf 5 is gelegen en dat daarmee ook aan de norm wordt voldaan.

Deelconclusie geur:

- Uit de berekeningen blijkt dat niet aan de gezondheidkundige advieswaarde wordt voldaan voor de voorgrond- en achtergrondbelasting in het buitengebied.
- Uit de berekeningen blijkt dat niet aan de gezondheidkundige advieswaarde wordt voldaan voor de achtergrondbelasting in de woonkern.
- Er is sprake van een (beperkte) verslechtering van de achtergrond geurbelasting op 6 van de doorgerekende gevoelige bestemmingen. In de andere situaties blijft deze gelijk. De voorgrondbelasting neemt in alle doorgerekende gevoelige bestemmingen in (beperkte) mate toe. De maximale berekende toename van de voorgrondgeurbelasting bedraagt 2,2 OU/m³ op Klein Bedaf 1A.
- Voor dieren zonder emissiefactor geldt dat voldaan wordt aan de door de GGD gehanteerde grenswaarde van 100 meter.

Fijn stof/biologische agentia

Toetsingscriteria fijn stof/biologische agentia:

De norm voor PM10 ligt op 40 µg/m³ en maximaal 35 overschrijdingsdagen met een belasting van boven de 50 µg/m³. Rekening houdend met de overschrijdingsdagen, wordt door de GGD getoetst aan de waarde van 31,2 µg/m³.

Zoals de Gezondheidsraad ook concludeert, is deze norm voor PM10 geen goede parameter om de blootstelling van veehouderijbedrijven te toetsen. Bovendien treedt ook onder de PM10-norm gezondheidseffecten op. Daarom hanteert de GGD in dezen het voorzorgbeginsel en acht elke toename van de bijdrage van het bedrijf aan PM10 concentratie ten opzichte van de huidige situatie niet acceptabel.

Voor elk agrarisch bedrijf geldt dat het belangrijk is om, mét de uitstoot van fijn stof, ook de daaraan gekoppelde biologische agentia te beperken. Met het recht om de voorgestelde activiteiten uit te voeren komt ook de verantwoordelijkheid om te werken volgens het ALARA-principe: 'as low as reasonably achievable'. De ondernemer dient te onderbouwen welke maatregelen genomen worden om de uitstoot te beheersen volgens het ALARA-principe.

Endotoxinen

Door de Gezondheidsraad wordt een grenswaarde van 30 EU/m³ gehanteerd. Deze waarde wordt door de GGD overgenomen.

Op dit moment is het voor endotoxinen nog niet mogelijk om te toetsen aan de voorgestelde norm door de Gezondheidsraad onder andere omdat de modellering/meetmethoden nog niet beschikbaar is. De GGD en Gezondheidsraad vinden een norm voor endotoxinen vanuit gezondheid een betere parameter dan PM10 omdat endotoxinen een betere voorspellende waarde hebben om gezondheidseffecten te duiden. Het advies aan de gemeente is om de ontwikkelingen op dit onderwerp te volgen en zodra mogelijk te implementeren in het eigen gemeentelijk beleid.

Beoordeling fijn stof/biologische agentia:

Deze beoordeling is gemaakt op basis van de gegevens uit het aangeleverde toetsingsinstrument (ISL3a V2016)

- De vergunde achtergrondconcentratie fijn stof (inclusief bijdrage van het bedrijf) op de hoogste belaste gevoelige locatie is 22,94 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ met 11,6 overschrijdingsdagen (Voske 6). Dit verandert niet door de aanvraag.
- De individuele bijdrage van het bedrijf aan de fijn stof concentratie bedraagt in de vergunde situatie maximaal 0,24 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ op Klein Bedaf 4, in de aanvraag is dit maximaal 0,11 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ op Klein Bedaf 4.
- In de bijlage van het toetsingsinstrument wordt aangegeven dat er maatregelen genomen worden om de stalemissies terug te dringen. Zo wordt er gebruik gemaakt van schoon stro dat bij het instrooien niet overmatig wordt opgestrooid (ook sluiten de windbreekzeilen in de natuurlijk geventileerde stal en de beheerste mechanische ventilatie van de overige stallen voorkomt het 'verwaaien' van stro). Daarnaast wordt er geen gebruik gemaakt van brijvoer en is er een overdekte mestopslag aanwezig.

Deelconclusie fijn stof/biologische agentia:

- De uitbreiding van het bedrijf leidt niet tot extra blootstelling van omwonenden aan fijn stof, en de normen voor fijn stof worden niet overschreden. Door de voorgenomen ontwikkeling van dit bedrijf is er dus geen sprake van een toename van het gezondheidsrisico veroorzaakt door fijn stof. GMV acht de voorgenomen ontwikkeling acceptabel mits aannemelijk gemaakt kan worden dat het ALARA principe gehanteerd is.

Zoönosen

Toetsingscriteria

Zoönosen zijn infectieziekten die van dieren op mensen kunnen overgaan. Per diersoort kunnen verschillende ziekten voorkomen die zich via de lucht verspreiden naar mensen, via direct contact tussen dier en mens of via voedsel. Voor omwonenden zijn vooral de via de lucht overdraagbare aandoeningen van belang. De belangrijkste zijn Q-koorts en influenza (vogelgriep, varkensgriep). De

aanwezige veehouderijbedrijven zorgen voor een (mogelijke) verhoogde blootstelling aan via de lucht overdraagbare zoönosenverwekkers en antibioticaresistente bacteriën die leiden tot een verhoogd risico op infectieziekten of onbehandelbare infecties. Het is nog niet goed inzichtelijk vanaf welke concentraties of binnen welke afstand tot aan veehouderijen het risico verhoogd is.

Uitstoot

Voor elk agrarisch bedrijf geldt dat het belangrijk is om, mét de uitstoot van fijn stof, ook de daaraan gekoppelde biologische agentia te beperken.

Beoordeling zoönosen:

- o Binnen het bedrijf worden 2 diersoorten (geiten en rundvee) bedrijfsmatig gehouden, deze worden gescheiden gehuisvest.
- o Er is sprake van een gesloten bedrijfsvoering, waarbij geen dieren van buitenaf worden aangevoerd. Dit is positief ten aanzien van de preventie van insleep van micro-organismen.
- o Er is een bedrijfsbehandelplan opgesteld met de vaste dierenarts. In het plan is aandacht voor antibioticagebruik en de infectieziektedruk. De dierenarts bezoekt het bedrijf minimaal 1 x per maand.
- o Er is momenteel geen aparte ziekenboeg aanwezig voor zieke geiten. Er is wel een herstelruimte voor zieke dieren, echter dit gaat om een afgescheiden gedeelte in dezelfde stal om het dier meer rust te kunnen geven. Door zieke dieren in een aparte ruimte te plaatsen voorkomt men eventuele verdere verspreiding van ziekte (bijvoorbeeld door de lucht). De ondernemer heeft na overleg hierover reeds aangegeven dat de afleverruimte goed te combineren is met een afzonderingsruimte voor zieke dieren. Deze ruimtes worden na gebruik zorgvuldig gereinigd en ontsmet.
- o De ondernemer beschrijft de hygiënemaatregelen ter voorkoming van insleep, verspreiding en uitstoot van zoönose op het bedrijf, zoals compartimentering, reiniging en desinfectie en ongediertebestrijding. Het nemen van de voorgestelde hygiëne maatregelen beoordeelt de GGD als positief.
- o De dierhouder geeft hiermee aan zich bewust te zijn van de risico's voor de volksgezondheid en toont de bereidheid deze te beperken.
- o Het bedrijf voldoet aan de eisen ten aanzien van vaccinatie en monitoring op Q-koorts.
- o De laatste jaren zijn er geen nieuwe humane gevallen van Q-koorts gemeld in Baarle Nassau.
- o De GGD merkt op dat de dichtstbij gelegen gevoelige bestemming, welke op een afstand van 300 meter gesitueerd is (Klein Bedaf 9), wordt geconfronteerd met een toename van het aantal gehouden dieren. Wanneer er een zoönose optreedt die via de lucht wordt verspreid, is bij een verdubbeling van het aantal dieren de pathogenenuitstoot naar de omgeving mogelijk hoger. Het is onduidelijk wat het effect hiervan is in deze situatie waarbij er een uitbreiding van het aantal geiten

(inclusief bokken) met 2210 stuks (het aantal dieren bedraagt in de nieuwe situatie derhalve 6020). Tevens spelen hierbij meerdere (risico beïnvloedende) factoren een rol zoals ziektebeheersing, windrichting, aard van het pathogeen, vatbaarheid van de omwonenden etcetera, waardoor je vooraf niet kunt stellen of uitsluiten dat er een verhoging van het risico is ten opzichte van de huidige situatie.

Deelconclusie zoönosen:

- Afdeling infectieziektenbestrijding acht de voorgenomen ontwikkeling acceptabel met het oog op beheersing zoönosen. Opgemerkt wordt dat met de genomen/aanbevolen maatregelen er geen garantie is dat een uitbraak van infectieziekten voorkomen wordt.

Bijlage 2

Aan de wethouders Volksgezondheid en
wethouders Milieu van de gemeenten in
Noord-Brabant

Kenmerk: UIT-15033471 Z-14016606 Datum: 10 maart 2015
Behandeld door: L. Geelen E-mail: l.geelen@ggd-bureaugmv.nl
Onderwerp: Resultaten onderzoek geurhinder van veehouderijen

Geachte mevrouw/ meneer,

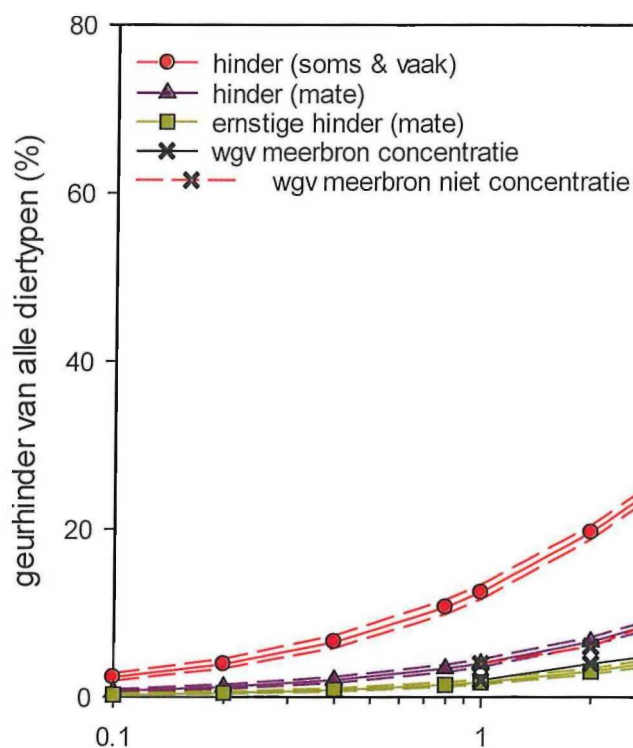
Met deze brief willen de GGD'en in Noord-Brabant u informeren over nieuwe inzichten in het dossier geurhinder van veehouderijen.

Onderzoek Academische Werkplaats Milieu & Gezondheid

Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD'en Brabant/Zeeland (Bureau GMV) en het Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS) van Universiteit Utrecht onderzochten de relatie tussen geurbelasting afkomstig van veehouderijen en de ervaren geurhinder bij ruim 13.000 respondenten op het platteland en in kleinere kernen van Noord-Brabant en Noord-Limburg. Het onderzoek werd uitgevoerd in het kader van de Academische Werkplaats Milieu & Gezondheid.

Méér geurhinder dan te verwachten volgens Handreiking Wet Geurhinder Veehouderij (Wgv)

Onderzoeksresultaten bevestigen de signalen dat er bij gegeven cumulatieve geurbelasting aanzienlijk méér geurhinder wordt ervaren dan op basis van de Handreiking Wgv (bijlage 6 en 7) te verwachten zou zijn in concentratiegebied. De relatie tussen geurbelasting en hinder blijkt bovendien afhankelijk van diertype. Daarnaast is in dit onderzoek de relatie blootgelegd tussen geurbelasting en ernstige hinder. In de huidige agrarisch geurhindersystematiek wordt geen onderscheid gemaakt tussen diertype en mate van hinder. In onderstaande figuur staan de blootstellingsresponsrelaties voor geurhinder van cumulatieve geurbelasting in concentratiegebied weergegeven.

P98 geurbelasting van alle diertypen (OU/m³)

Figuur 1 Blootstellingresponsrelaties voor cumulatieve geurbelasting van alle diertypen en verschillende maten van geurhinder, namelijk : hinder (soms/vaak) , en de mate van hinder classificaties (hinder en ernstige hinder). Ter vergelijking zijn de blootstellingresponsrelaties voor hinder (soms/vaak) in concentratiegebied en niet-concentratiegebied weergegeven zoals beschreven in de Handreiking Wgv. (----- 95% betrouwbaarheidsinterval)

Ter illustratie: In de Verordening Ruimte 2014 van de Provincie Noord-Brabant zijn de volgende normen opgenomen: maximaal 12% kans op geurhinder in de bebouwde kom en maximaal 20% kans op geurhinder in het buitengebied. Op basis van de Handreiking Wgv komt dat overeen met respectievelijk 10 OU/m³ en 20 OU/m³. Op basis van deze onderzoeksresultaten is er bij 10 OU/m³ echter 20-46% geurhinder te verwachten zijn. Bij 20 OU/m³ is er op basis van deze onderzoeksresultaten 29-60% hinder te verwachten. Bovendien treedt er dan óók ernstige hinder op (11% en 17% respectievelijk).

Gevolgen voor beleid, landelijk én lokaal

De in dit onderzoek gevonden relaties tussen gemodelleerde cumulatieve geurblootstelling en gerapporteerde geurhinder in concentratiegebied vormen een solide stap in de update van geurblootstelling-geurhinder relaties en kunnen daarmee een basis vormen voor vernieuwd geurhinderbeleid op lokaal, regionaal en landelijk niveau. Hiermee wordt meer recht gedaan aan de ervaren geurhinder van omwonenden én aan de inspanningen die vanuit de agrarische sector geleverd worden om geurhinder te beperken.

Met het beschikbaar komen van de rapportage, bestaat de mogelijkheid voor gemeenten om de onderzoeksgegevens in hun beleid te betrekken. Wij kunnen u echter nog niet eenduidig adviseren over *hoe* u de onderzoeksresultaten kunt gebruiken bij uw vergunningverlening dan wel bij het opstellen van een geurgebiedsvisie en geurverordening. Deze uitvoerings- en beleidsaspecten komen aan de orde bij de nu startende evaluatie van de Wet geurhinder en veehouderij. In het belang van de bescherming van omwonenden van veehouderijen tegen overmatige geurhinder geven wij verder op in deze brief de gemeenten een aantal opties mee om in overweging te nemen.

Evaluatie Wet geurhinder en veehouderij

In de afgelopen periode is er van diverse kanten kritiek geuit op de regelgeving voor geurhinder ten gevolge van de veehouderij (gezondheidsdiensten, provincie Noord-Brabant, diverse gemeenten, burgers). De kritiek betreft vooral de hoogte en onderbouwing van de normen en de mogelijkheden die gemeenten hebben om bestaande overlast te verminderen. Dit heeft geleid tot vragen van de Tweede Kamer. Staatssecretaris Mansveld heeft aan de Tweede Kamer toegezegd de regelgeving in 2015 te zullen evalueren.⁸ De onderzoeksresultaten alsook de gewenste verbetering van het huidige geurverspreidingsmodel⁹ worden daarin meegenomen. Op basis van de beschikbare gegevens levert de daarvoor ingestelde werkgroep deze zomer een eerste advies aan I&M. Eind 2015 wordt het eindadvies verwacht. Zowel de GGD'en als de Omgevingsdiensten worden bij de evaluatie betrokken.

Verspreiding resultaten

- De nieuwe inzichten zijn op 12 februari 2015 gepresenteerd op het Symposium 'BOP jij of BOP ik? Beleid, Onderzoek en Praktijk werken samen aan een gezonder milieu' aan gemeenteambtenaren, medewerkers GGD en adviesbureau's. Als bijlage bij deze brief vind u een samenvatting van de uitkomsten van het onderzoek. Hierin is een link opgenomen naar de website waarop de rapportage zal verschijnen.
- Later dit jaar verschijnt een artikel in het Tijdschrift Milieu, opinieblad van het VVM netwerk van milieuprofessionals. Internationale wetenschappelijke publicatie is in voorbereiding.

⁸ Mansveld, 10 juni 2014. Beantwoording Kamervragen over het bericht 'Vergunningen veehouderijen gebaseerd op rekenfouten'; kenmerk IenM/BSK-2014/113597.

⁹ Provincie Noord-Brabant, 22 april 2014. Brief aan mevr. Mansveld; kenmerk 3567445; onderwerp Actualisatie geurhindermodel.

Wat kan een gemeente doen?

Wat gemeenten kunnen doen is afhankelijk van hun huidige gemeentelijk geurbeleid. Daarbij kunnen zij de volgende mogelijkheden in overweging te nemen.

1. Gemeenten waar de huidige geurnormen nog relatief hoog zijn en nog vrije emissieruimte voor de veehouders bieden, kunnen de volgende actie(s) ondernemen.
 - a. De resultaten van de evaluatie van de Wet geurhinder en veehouderij afwachten om vervolgens op grond van het advies van het ministerie van IenM te beoordelen of actie nodig is. Daardoor is echter mogelijk dat zich in de tussentijd ongewenste ontwikkelingen voordoen en dat aanzienlijk meer geurhinder wordt toegestaan dan wenselijk.
 - b. Om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen, kan de gemeente - in afwachting van het advies van het ministerie van IenM - een aanhoudingsbesluit nemen om de vergunningverlening stil te leggen. Het aanhoudingsbesluit moet leiden tot een ontwerpgeurverordening met andere geurnormen dat binnen een jaar aanhangig wordt gemaakt bij de gemeenteraad. Belangrijk is dat hiermee een 'stormloop' op vergunningen onder de oude beoordelingssystematiek, wordt voorkómen, alsook toename in geurbelasting en geurhinder. Aangezien het eindadvies van het ministerie eind 2015 wordt voorzien, wordt de tijdspanne voor het opstellen en aanhangig maken van een nieuwe ontwerpgeurverordening krap.
 - c. Voorsorteren op de uitkomsten van de evaluatie van de Wet geurhinder en veehouderij en het advies van het ministerie, door te onderzoeken tot welk niveau de geurnormen aangescherpt zouden moeten worden om een emissie-standstil te bereiken. Met de resultaten van het onderzoek en het advies van het ministerie, kan de gemeente besluiten over het eventueel aanscherpen van geurnormen en een ontwerpgeurverordening in procedure brengen. Deze zorgvuldige aanpak voorkómt dat er nog vergunningen in oude beoordelingssystematiek worden verleend. Een toename in geurbelasting en geurhinder wordt hiermee voorkómen, alsook het ontstaan van nieuwe knelpunten. Dit sluit tevens aan bij de systematiek voor de aanpak van urgentiegebieden.
2. Voor gemeenten die de afgelopen jaren de geurnormen hebben aangescherpt, zodanig dat de veehouderijen (nagenoeg) geen vrije emissieruimte meer hebben (=geuremissie standstil), zal aanscherping van de voorgrondnormen beperkt effect hebben. In nieuwe situatie kan er namelijk gebruik gemaakt worden van de 50%-regeling. De geuremissie en geurhinder wordt in dat geval dus al in enige mate gereduceerd. Indien er al (veel) knelpuntsituaties binnen de gemeente bestaan, is het dus evengoed verstandig om het geurbeleid aan te passen. Dit sluit aan bij de systematiek voor de aanpak van urgentiegebieden.
3. Indien er geen knelpuntsituaties zijn kan de gemeente overwegen om het advies van het ministerie van IenM afwachten en naar aanleiding daarvan hun beleid heroverwegen.

Relatie met Brabantse urgentiegebieden

Veel gemeenten zijn bezig met een aanpak van overbelaste situaties en het beleid voor urgentiegebieden. In de "Nadere Afspraken van het Brabant Beraad" (20 januari 2014) en bij de behandeling van de Structuurvisie en Verordening ruimte in Provinciale Staten (7 februari 2014) zijn afspraken gemaakt die er toe moeten leiden dat er in 2020 geen overbelaste situaties meer zijn in relatie tot de veehouderij. In het Brabant Beraad is afgesproken dat de gemeenten overbelaste situaties in beeld brengen en vervolgens bepalen of deze moeten worden aangewezen als zogenaamd urgentiegebied. Van een urgentiegebied is sprake waar het gaat om overlast door geur en/of fijn stof en/of de beleving van bewoners.

De uitkomsten van het GGD geuronderzoek kunnen aanleiding zijn om de aanpak van urgentiegebieden / overbelaste knelpunten te heroverwegen. Dit laatste hoeft niet noodzakelijk te zijn wanneer gemeenten op grond van de geurbeleving van bewoners al een goede indruk hebben van de locaties waar overlast speelt.

Relatie met VGO en ander onderzoek

Het geuronderzoek dat in deze brief is besproken haakt aan op het zogeheten VGO-onderzoek¹⁰. Daarin worden momenteel gezondheidsrisico's zoals blootstelling aan resistente bacteriën en zoönosen en optreden van luchtwegklachten nader onderzocht. De resultaten van het VGO-onderzoek worden in de loop van 2015 en 2016 bekendgemaakt. Deze resultaten, maar ook die van andere onderzoeken zoals naar een toetsingskader voor endotoxinen, moeten een wetenschappelijke onderbouwing geven aan gemeentelijke beleid aangaande geur, gezondheid en veehouderij. De GGD'en zetten zich in voor een gezonde en leefbare woonomgeving waarbij de aandacht voor het 'One Health principe' belangrijk is. One Health staat voor de gezamenlijke inspanning van verschillende disciplines om een optimale gezondheid te bereiken voor mens, dier en milieu¹¹.

Omwonenden maar ook huisartsen uit de regio maken zich ongerust, bijvoorbeeld over besmet raken met bacteriën en virussen of over de inpassing van grote bedrijven in hun woonomgeving, wat ten koste gaat van de leefbaarheid. Vanuit de zorg die omwonenden aangeven, vinden wij het belangrijk om rekening te houden met deze onrust en met de wijze waarop omwonenden hun leefomgeving beleven. We wijzen daarvoor op de invulling aan het begrip "goede ruimtelijke ordening" uit de Wet Ruimtelijke Ordening (WRO) en de Wet Publieke Gezondheid die gemeenten verplichten een afweging van risico's te maken bij besluiten waar volksgezondheid een rol speelt.

¹⁰

http://www.rivm.nl/Onderwerpen/V/Veehouderij_en_gezondheid/Onderzoek_veehouderij_en_gezondheid_omwonenden_VGO

¹¹The American Veterinary Medical Association. One Health Initiative Task Force. "One Health: A New Professional Imperative". July 15, 2008.

Deze brief is onderdeel van een proactieve, integrale aanpak op het terrein van gezondheid, milieu en ruimtelijke ordening. Deze zorgvuldige aanpak past in de lijn die geschetst is in het adviesrapport van de Gezondheidsraad¹² en het kabinetsstandpunt¹³. De GGD'en kunnen u hierin adviseren en ondersteunen.

Als u nog vragen heeft over de bevindingen of adviezen, kunt u contact opnemen met Bureau GMV, telefoonnummer 0900 3 68 68 68.

Met vriendelijke groet,

A. Stevens

Directeur GGD Brabant-Zuidoost

Mede namens directeuren publieke gezondheid van GGD Hart voor Brabant en GGD West-Brabant

Bijlage brief

- Factsheet Academische Werkplaats Milieu & Gezondheid: Geurhinder van veehouderij nader onderzocht: meer hinder dan Handreiking Wgv doet vermoeden? In de factsheet staat een link die verwijst naar de website waarop de rapportage van Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland en het Institute for Risk Assessment Sciences (Geurhinder van veehouderij nader onderzocht: meer hinder dan Handreiking Wgv doet vermoeden?) zal verschijnen.

¹² Gezondheidsraad. Gezondheidsrisico's rond veehouderijen. Den Haag: Gezondheidsraad, 2012; publicatienr. 2012/27. ISBN 978-90-5549-939-7. Te raadplegen via

<http://www.gezondheidsraad.nl/nl/adviezen/preventie/gezondheidsrisico-s-rond-veehouderijen>

¹³ Kabinetsstandpunt inzake omvang intensieve veehouderij en schaalgrootte. Kamerstuk 14-06-2013. Te raadplegen via <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/06/14/kabinetsstandpunt-inzake-omvang-intensieve-veehouderij-en-schaalgrootte.html>

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

Bijlage 3 Aanvullende aspecten

Het Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland heeft samen met de gemeenten Oirschot, Reusel-De Mierden en Gemert-Bakel een aanvullend toetsingsinstrument gezondheid bij veehouderij ontwikkeld. De milieuwetgeving die voor gezondheid relevant is, richt zich op geurhinder en fijn stof (PM10).

Daarnaast zijn er maatregelen die naar oordeel van de GGD ook belangrijk zijn om te worden meegenomen met betrekking tot het beheersen van gezondheidsrisico's door veehouderijen, maar niet vallen onder vergunningseisen van een individueel bedrijf. Wel kunnen dergelijke aspecten in gemeentelijk beleid ingebed worden.

De GGD wil daarom met behulp van dit document wijzen op aanvullende adviesmogelijkheden die de gemeente kan inzetten om gezondheid een volwaardige plek in de besluitvorming kan geven. Het is hierbij belangrijk dat gezondheid niet alleen wordt bekeken vanuit één beleidsveld, maar dat de gemeente een integrale aanpak toepast op het terrein van gezondheid, milieu en ruimtelijke ordening.

Aanvullende adviesmogelijkheden

GGD adviseert gemeenten om in hun (vastgestelde) beleid voor veehouderij het aspect gezondheid specifiek te omschrijven, ambities en een visie te formuleren. Door een dergelijke aanpak kan bij iedere individuele vergunning aanvraag ook aan het eigen gemeentelijk beleid worden getoetst. De Gezondheidsraad benadrukt dat gemeentes het voortouw moeten nemen in het opstellen van lokaal beleid, vanwege de sterke verschillen in lokale omstandigheden en maatschappelijke belangen.¹⁴ Zo kan er beleid worden opgesteld dat rekening houdt met de specifieke omstandigheden van een bepaald gebied en kunnen andere aspecten worden meegenomen die belangrijk zijn voor gezondheid, zoals beleving van omwonenden en landschappelijke inpassing. De gemeente kan dan een lokale afweging maken tussen economische belangen en de omgevingskwaliteit.

Gemeentes hebben meerdere mogelijkheden voor het ontwikkelen van beleid. In een handreiking die momenteel wordt opgesteld door de omgevingsdiensten en de GGD wordt uitleg gegeven over welke handvaten gemeentes juridisch hebben om gezondheid mee te nemen in hun beleid. Ook de notitie 'Veehouderij en volksgezondheid: Mogelijkheden om volksgezondheidsaspecten mee te wegen bij vergunningverlening'¹⁵ biedt inzicht in hoe kan worden omgegaan met gezondheid.

Een eigen gemeentelijk beleid vormt een kader waaraan individuele aanvragen moeten voldoen om te kunnen uitbreiden. Een kader dat past bij de visie van de gemeente en haar inwoners. GGD is ervan overtuigd dat de gemeente invulling kan geven aan haar beleid om gezondheid een volwaardige plek in de besluitvorming kan geven.

Hieronder zal kort worden ingegaan op enkele adviesmogelijkheden die de GGD met name belangrijk acht.

¹⁴ Gezondheidsraad (2012). Gezondheidsrisico's rond veehouderijen. Den Haag

¹⁵ MOLO werkgroep veehouderij en milieu (2014). Veehouderij en volksgezondheid: Mogelijkheden om volksgezondheidsaspecten mee te wegen bij vergunningverlening. MOLO rapportage, versie 140603. Den Bosch.

Lokale afweging: een kwalitatieve beoordeling

De GGD pleit evenals de Gezondheidsraad voor de toepassing van het landelijk instrument 'Beoordelingskader gezondheid en milieu Intensieve veehouderijen'¹⁶. Het Beoordelingskader brengt alle milieu- en gezondheidsaspecten in beeld die belangrijk zijn bij het maken van beleidsbeslissingen. Hierdoor kan een visie worden ontwikkeld over hoe de gemeente gezondheid mee kan wegen bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid rondom intensieve veehouderijen.

Een gemeentelijk beleid geeft een onderbouwing voor verdere acties, en biedt daarmee meer handvatten om concretere maatregelen in te zetten. De gemeente kan voor een overzicht van maatregelen het aanvullend toetsingsinstrument gezondheid bij veehouderij^{Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.} raadplegen. Een gebiedsgerichte aanpak of gemeentelijk beleid biedt ook meer mogelijkheden om de kwalitatieve maatregelen uit het aanvullend toetsingsinstrument toe te passen, naast de meer kwantitatieve toetsingscriteria zoals voor fijn stof en geur. Het is wenselijk om ook de kwalitatieve maatregelen een plek te geven in beleid, omdat kwantitatieve maatregelen niet altijd toereikend zijn om gezondheid voldoende mee te wegen.

Geurgebiedsvisie

In de geurgebiedsvisie kan een aparte paragraaf gewijd worden aan gezondheid. Zo kan in nieuwe aanvragen de gezondheidkundige advieswaarden worden meegewogen.

Zo wordt geadviseerd om een norm voor de achtergrondbelasting vast te stellen voor zowel vergunningverlening als de 'omgekeerde werking'. Door de hoogte van deze norm voor achtergrondbelasting afhankelijk te maken van het gebiedstype kan de gemeente gebieden aanwijzen waar meer ontwikkeling mogelijk is, en gebieden waar minder ontwikkeling mogelijk is. Deze gekozen weg van strengere normen voor geurbelasting past in de lijn die geschetst is in het adviesrapport van de Gezondheidsraad en het kabinetsstandpunt. De Gezondheidsraad constateert dat de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) een ruime bandbreedte kent die gemeenten ruime mogelijkheden biedt om te komen tot strengere geurnormen. Het kabinet roept de gemeenten op die mogelijkheden te benutten. Daarnaast wordt geadviseerd om naar oplossingen te zoeken bij bestaande knelpunten in geuroverlast, in samenspraak met (vermoedelijke) veroorzakers en omwonenden. Hierbij kan in Noord-Brabant een beroep gedaan worden op het urgentieteam.

Afstandscriteria

Door minimale afstanden tussen burgers en veehouderijen in te stellen wordt de kans op overlast en gezondheidsrisico's verkleind. De GGD adviseert om een minimale afstand van 250 meter aan te houden bij nieuwbouw of planontwikkeling, omdat er binnen deze afstand hogere concentraties fijn stof, endotoxinen en veespecifieke MRSA-bacteriën gemeten zijn.¹⁷

Daarnaast zijn er andere afstandscriteria die vanuit gezondheid gehanteerd kunnen worden. Het RIVM adviseert om geen grote aantallen pluimvee en varkens op één bedrijf te houden, en een minimumafstand van 1 à 2 km tussen pluimvee- en varkenshouderijen te hanteren.¹⁸

Blijkens een recent uitgevoerd Nederlands onderzoek werden verhoogde endotoxineniveaus gemeten tot maximaal een afstand van ongeveer 250 meter van specifieke bedrijven. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het halveren van afstanden wel degelijk tot hogere blootstelling leidt dan wanneer de wettelijke afstanden in acht genomen worden. Dit is ook terug te vinden in de afstanden zoals genoemd in het 'Groene boekje' van de VNG, de handreiking 'Bedrijven en milieuzonering'. Voor rundvee hanteert de VNG-handreiking een minimale afstand van 100 meter met het oog op geur; voor paarden wordt hier 50 meter gehanteerd. Hier bestaat dus ook de mogelijkheid om onderscheid te maken tussen diersoorten.

¹⁶ Fast, T. en Nijdam, R. (2013). Beoordelingskader Gezondheid en Milieu Intensieve veehouderijen. Bureau GMV, Tilburg.

¹⁷ GGD Nederland-werkgroep intensieve veehouderij en gezondheid (2011). Informatieblad Intensieve Veehouderij en Gezondheid. Update 2011. Tilburg.

¹⁸ Kornalijnslip, J.E., Rahamat-Langendoen, J.C. & van Duynhoven Y.T.H.P. (2008). Volksgezondheidsaspecten van veehouderijmegabedrijven in Nederland. Zoönosen en antibioticumresistentie. Bilthoven.

Uit de ervaring met de adviesaanvragen in gemeenten blijkt dat het moeilijk is om minimale afstanden op te nemen, omdat een individueel bedrijf hier, in het geval er geen nieuwbouw plaatsvindt, geen maatregelen kan nemen om de afstand te vergroten. Daarom is het belangrijk dat de gemeente zoets op voorhand al in haar beleid vastlegt. Hierin kan dan ook worden bepaald dat bedrijven die niet aan de afstandsnormen kunnen voldoen (bijvoorbeeld doordat in de vergunde situatie al sprake is van te kleine afstand) zelf moeten aantonen dat zij extra maatregelen nemen om de uitstoot te beperken¹⁹. Dit moet worden opgenomen in de vergunning en getoetst worden door gemeente.

Naast het opnemen van afstandscriteria kan ook worden gekeken naar de dierdichtheid van een gebied. Zo kan voorkomen worden dat de gebiedsdruk te hoog wordt, en risico's voor infectieziekten groter worden. Momenteel is GGD NL in overleg om te onderzoeken wat hierin mogelijk is.

Omgevingsdialoog

De GGD is van mening dat bij de ontwikkeling van toekomstig beleid op gebied van de veehouderij meer aandacht moet zijn voor omwonenden. Belangrijke gezondheidswaarden als gevoel van veiligheid en leefbaarheid zijn afhankelijk van geurhinder, vertrouwen in de voorgestelde maatregelen en landschappelijke inpassing. Om met deze aspecten zoals sociale en landschappelijke inpassing rekening te kunnen houden is de dialoog een belangrijk instrument¹⁹.

Het Urgentieteam Veehouderij heeft een instrumentenkoffer²⁰ ontwikkeld die helpt om deze dialoog te voeren. De instrumentenkoffer bestaat uit een aantal sociale, juridische en economische instrumenten. Daarnaast worden er ook praktische maatregelen gegeven om de overlast terug te dringen²¹.

Landschappelijke inpassing

Het is bekend dat landschappelijke inpassing een directe relatie met gezondheid heeft. De aanwezigheid van groen is positief geassocieerd met de ervaren gezondheid van bewoners en vermindert bijvoorbeeld de ervaren geluidshinder ofschoon het feitelijke geluidsniveau niet wordt verlaagd. Criteria voor een landschappelijk inpassing kunnen door de gemeente vast gelegd worden in een Landschappelijk OntwikkelingsPlan (LOP). Ervaring leert dat actieve inzet op het thema landschappelijke inpassing leidt tot samenwerking en positieve contacten tussen inwoners en de gemeente.

¹⁹ GGD Bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid (2014). Manifest Veehouderij 2014. Gezondheid is leidend bij toekomstige beslissingen.

²⁰ Urgentieteam Veehouderij (2014). Instrumentenkoffer Urgentiegebieden Veehouderij, Versie 2. Den Bosch.

²¹ Van: <http://www.netwerkdopeelhorst.nl/nieuws/tweede-versie-instrumentenkoffer-gereed-616>

Bijlage 4 Staffeling afstanden – aantal dieren zonder emissiefactor

Melkvee, buitengebied

In tabel 7.3 is de afstand aangegeven waarop de geurbelasting 10 ouE/m^3 bedraagt (de streefwaarde voor het buitengebied) voor een emissiefactor van $35,6 \text{ ouE/s/dier}$, $165,5 \text{ ouE/s/dier}$ en het gemiddelde hiervan.

Tabel 7.3: resultaten afstanden buitengebied.

Aantal dieren	Afstand Ef $35,6 \text{ ouE/s}$	Afstand Ef $165,5 \text{ ouE/s}$	Gemiddelde
100	14 m	122 m	68 m
200	65 m	189 m	127 m
300	89 m	252 m	170 m
400	107 m	301 m	204 m
500	130 m	335 m	233 m
650	153 m	402 m	555 m
900	190 m	487 m	677 m

Melkvee, binnen de bebouwde kom

In tabel 7.4 is de afstand aangegeven waarop de geurbelasting 3 ouE/m^3 bedraagt voor een emissiefactor van $35,6 \text{ ouE/s/dier}$, $165,5 \text{ ouE/s/dier}$ en het gemiddelde hiervan.

Tabel 7.4: resultaten afstanden bebouwde kom.

Aantal dieren	Afstand Ef $35,6 \text{ ouE/s}$	Afstand Ef $165,5 \text{ ouE/s}$	Gemiddelde
100	95 m	266 m	180 m
200	156 m	403 m	279 m
300	198 m	518 m	358 m
400	242 m	622 m	432 m
500	275 m	715 m	495 m
650	328 m	834 m	581 m
900	397 m	1.031 m	714 m

Nertsen

In tabel 7.5 zijn de afstanden opgenomen voor de 10 ouE/m^3 (buiten de bebouwde kom) en 3 ouE/m^3 contour (binnen bebouwde kom) weergegeven. Er is alleen gekeken naar emissiearme huisvesting.

Tabel 7.5: resultaten afstanden nertsen.

Aantal dieren	Afstand buitengebied	Afstand bebouwde kom
1000	73 m	152 m
1500	95 m	194 m
3000	143 m	296 m
6000	216 m	451 m
9000	273 m	576 m
12000	328 m	686 m